

7/41

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 4

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ „KRÓL” BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA

ZJEDNOCZONE FABRYKI ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH

W MOŚCICACH I W CHORZOWIE

Dostarczają:

**Produkty chemiczne: AMONJAK
SKROPLONY, AZOTYN SODOWY,
KARBID, KWAS AZOTOWY tech-
niczny 36°Bé, 40°Bé, 48°Bé, KWAS
AZOTOWY chemicznie czysty 40°Bé,
SALETRE AMONOWĄ, SALETRE
SODOWĄ techn. i rafinowaną, SALE-
TRĘ POTASOWĄ, SALMIAK, SIAR-
CZAN AMONU, WĘGLAN AMONU,
WODĘ AMONJAKALNĄ chemicznie
czystą, CHLOR CIEKŁY, CHLORO-
BENZOL (MONOCHLOROBENZOL),
PARADWUCHLOROBENZOL, SODĘ
KAUSTYCZNĄ, WAPNO CHLOROWE
(bielące), AZOT, TLEN, WODÓR.**

oraz nawozy:

**AZOTNIAK, SALETRE
WAPNIOWĄ, SALE-
TRZAK, SUPERTOMA-
SYNE, SIARCZAN
AMONOWY (krystali-
czny i mielony), NITRO-
FOS, SALETRE SODO-
WĄ i WAPNAMON**

za pośrednictwem wszystkich organizacji rolniczo-
handlowych w kraju

GIEŁDA MIĘSNA W WARSZAWIE

UL. JAGIELLOŃSKA 1

Stosownie do p. 13 § 20 poz. 209 „Dz. Ust. R. P.” 23/30, podaje się do wiadomości PP. Członków Giełdy Mięskiej w Warszawie, sprawozdanie rachunkowe Giełdy na dz. 31 grudnia 1933 r.

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Kasa	25 399 54	Różni	11 491 11
Pocztowa Kasa Oszczędności	13 817 91	Akcepty	13 500 —
Różni	46 722 12	Sumy przechodnie	90 643 70
Ruchomości	25 262 87	Fundusz amortyzacyjny	2 526 29
Sumy przechodnie	18 090 80	Ogólne dochody i rozchody	11 132 14
	<u>129 293 24</u>		<u>129 293 24</u>

Zestawienie wpływów i wydatków za rok operacyjny 1933

WYDATKI	zł	WPŁYWY	zł
Koszty ogólne	47 651 47	Wpisowe	3 955 —
Pensje i świadczenia	85 336 63	Składki członkowskie	51 775 —
Nadzór rządowy	12 250 —	Karty uczestnictwa i wstępu	26 461 —
Rada, Komisje i Sądy Rozjemcze	52 590 70	Oplaty nadzwyczajne na rzecz Giełdy od transakcyj	139 242 28
Koszty pożyczek	1 368 30	Wpływy za czynności inkasowe	154 711 19
Wydatki rzeczowe i nadzwyczajne	94 327 99	Zwrot wydatków na organizowanie prowincjonalnych Komisji Notowań	16 778 52
Amortyzacja ruchomości	3 054 30	Wpływy nadzwyczajne	4 305 97
Nadwyżka wpływów za rok operacyjny 1933	<u>100 649 57</u>		
	<u>397 228 96</u>		<u>397 228 96</u>

Główny Księgowy
Rosiek Henryk

Komisja Rewizyjna: *Malski Władysław*
Karasiewicz Józef
Bursztejn Szaja
Rotszajt Mordka

Dyrektor Giełdy Mięskiej w Warszawie
Antoni Jerzy Bulhak

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGRAFÓW

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR		STR.
CZY PRZEŁOM W HANDLU ZAGRANICZNYM? — T. Ł.	483	PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM . . .	500
STRUKTURA I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI — B. BATOR	485	ORZECZNICTWO SĄDOWE	500
ŻYCIE GOSPODARCZE:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
Zadłużenie samorządów powiatowych i miast — <i>St. Kopczyński</i>	487	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	500
GÓRNICTWÓ I PRZEMYSŁ:		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH	500
GÓRNICTWÓ WĘGLOWE	488	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
ROLNICTWO	492	CENTRALNA KASA SPÓLEK ROLNICZYCH W XXV ROKU DZIAŁALNOŚCI — <i>EUG. SZYSZKOWSKI</i>	501
HANDEL:		PODATKI I OPLATY	503
TRAKTATY I KONWENCJE	492	KREDYT Obrót kredytowy banków z zagranicą w 1933 r.	503
Nowa konstytucja a traktaty handlowe — <i>S. Baudouin de Courtenay</i>	495	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH Z BANKU POLSKIEGO	505
TARGI I WYSTAWY	495	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	495	EKSPERYMENT KONTYNGENTOWY RUMUNJI — <i>i. i.</i>	507
RYNEK AKCYJNY	496	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
CŁA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	496	OGÓLNE	509
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	496	STANY ZJEDNOCZONE AM.	509
Przewozy pomiędzy Z. S. R. R. a Europą Środkową tranzytem przez Polskę — <i>J. G.</i>	496	AUSTRJA	510
ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	498	SZWECJA	510
Stan polskiej floty handlowej na dz. 1 kwietnia 1934 r.	498	Z. S. R. R.	510
POCZTA I TELEGRAF	499	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	510

CZY PRZEŁOM W HANDLU ZAGRANICZNYM?

O GŁOSZONE ostatnio liczby naszego handlu zagranicznego za marzec, a w związku z nimi i rezultaty obrotów zagranicznych Polski w I kwartale r. b. — powinny zwrócić uwagę całej opinii gospodarczej. Nie możemy bowiem się oprzeć wrażeniu, że stanowią one w linii rozwojowej naszego handlu zagranicznego, słabo dotychczas wprawdzie zarysowany, ale niemniej jednak niewątpliwy przełom. Po raz pierwszy od 1928 r. spadek obrotów został zatrzymany i wystąpiła nawet lekka ich zwyżka.

Weźmy naprzód suche rezultaty liczbowe. Porównując obrót zagraniczny Polski w okresie I kwartału lat 1928 ÷ 1934, uzyskujemy następujące liczby (w miljn. zł):

	Przywóz	Wywóz
1928	913'5	624'5
1929	792'3	544'7
1930	593'4	657'7
1931	395'5	451'2
1932	210'0	287'2
1933	179'6	213'1
1934	194'5	237'2

Widzimy z tych liczb, jak konsekwentnie zaznacza się w całym okresie ostatnich 7 lat tendencja spad-

kowa naszego obrotu zagranicznego. Sporadyczny wzrost wywozu w 1930 r. (kiedy skutki deflacji cen w Polsce dały się już odczuć, protekcjonizm zagraniczny zaś nie rozpoczął funkcjonować jeszcze w całej pełni) nie może faktu tego zmienić. I oto w 1934 r. mamy po raz pierwszy istotnie interesującą poprawę. Interesującą dlatego, iż przedewszystkiem tyczy się ona zarówno przywozu, jak i wywozu (co jest jedyną oznaką poprawy konjunktury), następnie zaś — już choćby z tego względu, że jest lekka, a więc — jak się powinno zdawać — posiada cechy trwałości i nie można jej zapisać na karb jakiegoś nagłego „wysokiu konjunktury”.

Co przemawia jeszcze za tem, iż poprawa powinna być trwała? Naszem zdaniem — zaakcentowanie się jej przez przeciąg całego kwartału (i, jak zobaczymy jeszcze poniżej, na całym szeregu odcinków). Niewątpliwie — najsilniej zaważył na ostatecznym rezultacie kwartału obrót w marcu, kiedy oznaki poprawy mogły się wyraźniej zaznaczyć z okazji konjunktury sezonowej. Ale i rezultaty za styczeń i luty wykazują w r. b. w stosunku do r. ub. nie tylko stabilizację, ale nawet lekki wzrost. W przywozie mie-

liśmy wartość ogólną za pierwsze 2 miesiące r. b. zł 121·7 miljn., czyli przeszło o zł 1 miljn. więcej niż w r. ub., a w wywozie — zł 149·6 miljn., czyli niemal o zł 12 miljn. więcej niż w tymże okresie r. ub. Konjunktura sezonowa w marcu zdecydowała o reszcie. W porównaniu z I kwartałem r. ub. przywóz w tymże okresie r. b. wzrósł o 8%, wywóz—o 11·2%.

Nawiasem mówiąc, sam tylko obrót w marcu r. b. również zasługuje na specjalną uwagę. Mianowicie, przywóz marcowy (zł 72·8 miljn.) jest wyższy nie tylko od przywozu w marcu r. ub., ale i, co ważniejsze, od przywozu w marcu 1932 r. Wywóz marcowy r. b. jest wprawdzie wyższy (i to o kilkanaście procent) od wywozu w marcu r. ub., nie dochodzi jednak do odpowiedniego poziomu z 1932 r. Jeśli poprawa jest istotna, to jest w każdym razie powolna. Niemniej jednak przywóz w marcu r. b. stanowi najwyższy przywóz miesięczny w okresie ostatniego półtora roku (nie licząc, rzecz prosta, października r. ub., w którym to miesiącu weszła w życie nowa taryfa celna i antycypacja przywozowa w ciągu I dekady miesiąca musiała siłą rzeczy być bardzo silna). O wywozie nic tak pewnego powiedzieć nie sposób. Ulega on stałym wahaniom. Niemniej jednak i tu sięga on wyżej przeciętnej w ostatnich czasach.

Jeśli chodzi zresztą o wzrost obrotów zagranicznych Polski w I kwartale r. b., to uderzyć nas musi przede wszystkim bardzo charakterystyczna struktura naszego przywozu. Porównyując przywóz w okresie styczeń—marzec r. b. z przywozem w odpowiednim okresie r. ub., stwierdzamy, iż główny jego wzrost nastąpił w pozycjach o charakterze wybitnie inwestycyjnym wzgl. produkcyjnym. Tak np., przywóz rud żelaznych w I kwartale r. b. w porównaniu z I kwartałem r. ub. podwoił się (z 19·2 na 40·9 tys.), t) przywóz garbników wzrósł o 33% (z 1·5 na 2 tys. t), przywóz skór surowych wzrósł o przeszło 70% (z 3·6 na 6·1 tys. t), przywóz wełny—o 50% (z 4·3 na 6·4 tys. t), przywóz bawełny—o 70% (z niespełna 11 na 17·7 tys. t), przywóz kauczuku surowego — prawie o 200% (z 439 na 1 140 t), przywóz miedzi—nieomal o 100% (z 1·2 na 2·4 tys. t), wreszcie przywóz obrabiarek do metali—o 200% (z 79 na 222 t) i przywóz maszyn włókienniczych — o 60% (z 259 na 407 t).

Tego rodzaju różnolita gama wzrostu przywozu wykazuje wyraźne zwiększenie się chłonności rynku polskiego na surowce i środki produkcji, co znamionuje niewątpliwe ożywienie w przemyśle. Nie przesadzamy jeszcze, oczywiście, czy ożywienie to ma charakter trwały, gdyż mamy na to zbyt mało elementów. W każdym razie jest ono godne zanotowania.

W przeciwieństwie do surowców i środków produkcji (dodajmy przytem, iż takie surowce, jak: nasiona oleiste, juta, stare żelastwo i t. d. utrzymały swój poziom przywozowy z r. ub.) przywóz środków pośredniej konsumpcji dalej spada. Rynek polski konsumpcyjnego przywozu zagranicznego przyjmuje coraz mniej. Ujawnia się to nie tylko w dziedzinie produktów spożywczych (przywóz ryżu spadł w porównaniu z r. ub. o 98%, przywóz jabłek—o 50%, śliwek—przeszło o 26%, śledzi—o 13% i t. d.), ale i w innych artykułach konsumpcyjnych (kosmetyki, tkaniny jedwabne, tkaniny bawełniane, opony i dętki, książki, samochody i podwozia). W rezultacie przywóz inwestycyjny i produkcyjny, wynoszący w I kwar-

tale r. ub. 31% ogólnej wartości przywozu, wynosi w chwili obecnej ok. 44% tej wartości. Innymi słowy, wraz ze wzrostem przywozu poczyną się zmieniać zasadniczo jego struktura. Przywóz luksusowy nieomal zanika. W stosunku do r. ub. jedwabi przywieziono nieomal 7 razy mniej za 5-krotnie mniejszą sumę. Przywóz kosmetyków i perfumerji spadł wagowo nieomal do połowy, wartościowo — przeszło o 35%.

Przejdźmy teraz do wywozu. Tutaj wzrost spowodowany jest powiększeniem się wszystkich nieomal głównych pozycji wywozowych. Inna rzecz, że na skutek spadku niektórych cen nawet w porównaniu do r. ub. nastąpiła w poszczególnych pozycjach mimo powiększenia się wagi wywozu niższa jego wartość. Tyczy się to w pierwszej linii węgla, którego wywóz wykazuje zwyżkę w stosunku do I kwartału r. ub. przeszło o 200 tys., a jednocześnie spadek wartości przeszło o zł 1·2 miljn. Spadek ceny wykazuje, oczywiście, i żyto, którego wywieziono przeszło 2½ raza więcej niż w I kwartale r. ub., uzyskując za nie zaledwie o 50% więcej co do wartości. Poważny wzrost cen eksportowych wykazują natomiast w stosunku do wywozu zesłorocznego: chmiel (ceny statystyczne wzrosły na skutek zniesienia prohibicji w Stanach Zjedn. o równe 150%), bekony (ceny wzrosły na skutek kontyngentów w Anglii o 56%), a wreszcie wszystkie pozycje wywozu drewna (ogólna poprawa konjunktury na rynku).

Wartościowo na wzrost wywozu przeszło o zł 24 miljn. w stosunku do I kwartału r. ub. złożyły się przede wszystkim wzrost ilości i wartości wywozu drewna (z zł 25 miljn. na przeszło zł 34·7 miljn.), wzrost ilości żyta i mąki żytniej oraz pszennej (z przeszło zł 7 miljn. na przeszło zł 11·6 miljn.), wzrost ilości wywozu metalurgicznego, dykt oraz fornierów, nawozów, tkanin wełnianych, chmielu i trzody chlewnej.

Strukturalnie w wywozie od r. ub. nie zaszły większe zmiany. Wywóz rolniczy w dalszym ciągu wynosi ok. 28 ÷ 30% wartości całego wywozu, wywóz węgla spadł z 20·1% na ok. 18%, wywóz drewna podniósł się z 11·7% na przeszło 14%. Większych i bardziej zasadniczych zmian wreszcie wywozu niema.

Z powyższego krótkiego zestawienia możemy wyciągnąć następujące ogólne wnioski:

- 1) wzrost przywozu, dokonany przede wszystkim i nieomal wyłącznie w pozycjach surowcowych, wskazuje na ożywienie się w przemyśle krajowym;
- 2) wzrost wartości wywozu wskazuje z jednej strony na podniesienie się cen niektórych artykułów, ważnych z punktu widzenia naszego wywozu, z drugiej — na możliwość conajmniej utrzymania (jeśli nie dalszego powiększania) naszej dotychczasowej polityki forsowania wywozu wogóle — naprzekór wszystkim przeszkodom, jakie wywóz ten w dzisiejszych czasach na poszczególnych rynkach zbytu spotyka.

W związku z powyższem pozostaje do omówienia zagadnienie wpływu naszych posunięć z dziedziny zagranicznej polityki handlowej na poprawę w obrotach zagranicznych. Nie ulega wątpliwości, iż szereg umów, ostatnio zawartych z okazji wprowadzenia nowej taryfy celnej, a które rozpoczęły funkcjonować dopiero w ciągu I kwartału r. b., odegrał w kształtowaniu się naszego handlu zagranicznego niewątpli-

wie dodatnią rolę. Stwierdzić przytem jednak należy, iż najważniejsze z ostatnich umów nie działały jeszcze w pełni przez cały ciąg kwartału, gdyż traktat ze Szwajcarią działał dopiero w marcu, a z Czechosłowacją i Niemcami — dopiero w II połowie tego miesiąca. W każdym razie dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż umowy celne i kontyngentowe, zawarte ostatnio, odnoszą — mimo wszelkich trudności — pewien pozytywny skutek. Faktem jest, mianowicie, iż struktura wywozowa została w mniejszym czy większym stopniu zachowana — tak, iż w każdym razie uniknęliśmy załamania się tej czy innej gałęzi eksportowej. W dużej mierze musi to być policzone na karb polityki handlowej. Z drugiej strony jednak struktura przywozu zmienia się na bardziej dla nas korzystną, co znów należałoby zapisać na dobro zawieranych układów. Nie ulega wątpliwości bowiem, iż w olbrzymiej większości wypadków dążenia kontrahentów naszych w dotychczas zawartych układach szły w kierunku wzmoczenia do nas właśnie owego przywozu konsumpcyjnego, który wykazuje tendencje zniżkowe, podczas gdy wzrasta przywóz surowców, w każdym razie dla nas pożądanym i przed

którym rynku nie chroni się z natury rzeczy specjalnie silnie.

Reasumując całość naszych wywodów, musimy stwierdzić, iż w wypadku, gdyby okazało się, że poprawa w naszym handlu zagranicznym nie jest zjawiskiem przejściowym (na co istotnie nie wygląda), oznaczałoby to, iż gospodarstwo narodowe Polski w stosunku do sytuacji na rynkach międzynarodowych znalazło się w takim położeniu, że wzmagać się zaczyna jego chłonność surowcowa, podczas gdy w dziedzinie konsumpcyjnej depresja ogólna odgrywa jeszcze dominującą rolę. Zwiększenie się ożywienia wewnątrz kraju nie może pozostawać bez wpływu na wywóz, na który — notabene — korzystnie poczyna oddziaływać zwyczajka niektórych cen światowych. Wynikałoby z tego, iż w przyszłych miesiącach tendencja rozwojowa będzie nadal utrzymana, a zwłaszcza uniknie się mimo wzrostu przywozu ujemnego bilansu handlowego, co niewątpliwie w chwili obecnej powinno być — właśnie z uwagi na wzmaganie się naszej chłonności przywozowej — główną naszą troską.

T. L.

STRUKTURA I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

PRZYROST ludności, ta istotna dźwignia konsumpcji, budzi coraz żywsze zainteresowanie, gdy podtrzymanie obrotów, choćby na średnim poziomie, stało się dla życia gospodarczego palącym zagadnieniem.

Dla polityków i wielu ekonomistów problem przyrostu był przedewszystkiem problemem zwiększenia siły roboczej i wojskowej. Ten punkt widzenia panował w Królestwie Pruskiem, które przez cały czas swego istnienia prowadziło politykę demograficzną, energiczną i konsekwentną. Po okazałych powodzeniach zakończyła się ona prawdziwą katastrofą i ujawniło się, jak ciężką niedolą Niemiec jest nadmiar rąk roboczych, który się zbiegł z obniżeniem konsumpcji.

Nie budzi już w Niemczech entuzjazmu amerykański rozmach gospodarstwa, podniecany zgóry pod rządami Wilhelma II; dziś panuje w opinii niemieckiej świadomość, że dalszy postęp w tym kierunku doprowadził w strukturze społecznej do prawdziwej rewolucji, której reakcją jest dzisiejsza rewolucja polityczna. Wiadomo, że pierwszym czynem obecnego Rządu niemieckiego było podjęcie nowej polityki demograficznej, która ma na celu nietylko podtrzymanie przyrostu — rzecz niemożliwa do osiągnięcia przy takiej strukturze ludności, lecz raczej przywrócenie równowagi między pokoleniami, między masą producentów i masą konsumentów. Jest to, oczywiście, program na bardzo długą metę.

W 1882 r. wynosiła ludność Niemiec 40 milionów, z czego 18 miljn. było zawodowo czynnych, reszta składała się z dzieci, małoletnich i krewnych, pomagających w pracy głowie rodziny. Na 100 konsumentów przypadało wówczas 45 zarabiających (w własnym gospodarstwie lub w drodze najmu), na 100 zawodowo czynnych [przypadało 133 osób, które były tylko konsumentami i nie konkurowały na rynku pracy.

Gospodarstwo niemieckie było już wówczas intensywne i mobilizacja pracowników była dalej idąca niż w innych krajach Europy, istniała jednak jeszcze zdrowa równowaga, która pozwalała żyć o własnych siłach, zależność zaś od rynku zagranicznego nie była tak niebezpieczna, jak w późniejszym okresie. Ta równowaga została stracona. W 1925 r. naliczono wśród ludności 36 milionów zawodowo czynnych, innych zaś — 26 miljn., to znaczy, że na 100 zawodowo czynnych przypadały tylko 72 osoby zarobkowo niesamoistne.

Przed 50 laty istniała jeszcze w Niemczech równowaga między wsią i miastem, między rolnictwem i górnictwem a pracą przetwórczą. Lud wiejski Niemiec stanowił masę 26 milionów, w czem zawodowo czynnych (gospodarzy i najemników) liczone 7 miljn. Ogólna liczba zawodowo czynnych w górnictwie, przemyśle i handlu wynosiła również 7 milionów. Dzisiaj jest lud wiejski zredukowany do liczby 21 5 milionów, w miastach zaś nagromadziło się 43 7 miljn. osób, z czego 19 7 miljn. przypada na wielkie miasta. Ludność, żyjąca z rolnictwa, wynosiła w 1925 r. tylko 14 miljn., to jest 23% ogółu ludności, natomiast ludność, żyjąca z przemysłu i handlu, doszła równocześnie do 36 miljn., t. j. do 58% całości, wreszcie na dnie życia znalazło się 5 miljn. ludzi — okazała masa, gdzie nikt z rodziny nie miał określonego zawodu; ta ostatnia grupa powiększyła się, oczywiście, mocno w ciągu 9 lat od czasu spisu.

Dopóki równowaga między klasami społecznymi nie została obalona, jak długo lud, zasiedziały na swej ziemi, zachowywał przewagę nad ludźmi wędrującymi, istniała wysoka skala urodzeń, utrzymując się przez cały wiek XIX prawie w całych Niemczech. Na początku XX stulecia struktura ludności niemieckiej wedle wieku niewiele różniła się od polskiej. W 1910 r. przypadała połowa narodu niemieckiego na młodzież do 23 lat, druga zaś połowa na

starsze pokolenie. Masa nieletnich, którzy są tylko konsumentami, miała jeszcze wtedy widoczną przewagę nad starszym pokoleniem, konkurującym na rynku pracy.

Ta struktura zmieniła się gruntownie po wojnie, gdy liczba dzieci spadła do połowy dawnej miary. To też obecnie młodzież do lat 23 wynosi tylko 36%, młodzież zaś dorastająca (do lat 18) stanowi zaledwie 18 miljn., co stanowi 27% całej ludności.

Przypomnienie tych osobliwości dzisiejszej struktury Niemiec jest potrzebne jako odpowiedź na nowe alarmy i spory prasowe, które się podniosły u nas po ogłoszeniu danych statystycznych o ruchu ludności w Polsce za 1933 r. Obniżenie przyrostu naturalnego byłoby u nas niebezpieczne, gdyby w ślad za Niemcami doszło w Polsce do zwichnięcia obecnej równowagi między pokoleniem starym i młodem, a na to bynajmniej się nie zanosi.

Struktura społeczna Polski jest bardzo odmienna od niemieckiej, to też odbywająca się u nas zmiana obyczaju nie może sięgać tak głęboko i wywoływać takich przewrotów, jakie odbywają się w Niemczech na tle proletaryzacji większości narodu. Społeczeństwo nasze nie jest wprawdzie związane z ziemią w tym stopniu jak przed laty, ale decydujący jest fakt, że lud wiejski stanowi w Polsce masę 24 milionów; jest to siła tem okazalsza, że żadne inne państwo europejskie nie opiera się na takiej podstawie.

We Włoszech np., podobnie jak we Francji — dochodzi ludność wiejska do 20 miljn., również w Niemczech jest mniej liczna (22½ miljn.) i słabsza od naszej. Sytuacja Polski wśród wielkich narodów Europy jest korzystna i możemy polegać na tej przewadze w każdej sprawie, gdzie żywotność narodu jest czynnikiem rozstrzygającym.

W poprzedniej analizie przesilenia demograficznego ogłoszonej w tyg. „Polska Gospodarcza” zes. 46/1933, została podkreślona różnorodność zjawisk, których niepodobna wytłumaczyć kryzysem gospodarczym, moralnym, urbanizacją lub inną utartą formułą. Z daleko większą stanowczością należy wypowiedzieć te zastrzeżenia dzisiaj na zasadzie uzupełnionego materiału.

W liczbie zgonów nie widać żadnych niepokojących zmian. Śmiertelność niemowląt, zmniejszając się stopniowo od 5 lat, osiągnęła w 1933 r. najniższą skalę — 12:3. Śmiertelność dorosłych odpowiada, jak dawniej, liczbie najmłodszego i najstarszego pokolenia. To samo stwierdza statystyka we wszystkich krajach cywilizowanych. Gwałtowny wzrost śmiertelności nastąpił w 1933 r. znowu w krajach sowieckich, przy czym największe spustoszenia poczynił na Ukrainie. Poważne wiadomości, napływające o tem, niemożliwe są do sprawdzenia, gdyż już od paru lat zaprzestano ogłaszać oficjalnych wiadomości demograficznych.

Wielkie miasta odznaczają się od kilku lat niskim stanem zaślubin w stosunku do liczby mieszkającej w nich młodzieży oraz bardzo niską skalą urodzeń w stosunku do liczby młodych małżeństw. Grupa wielkomiejska jest jedyną w Polsce grupą ludności, gdzie ilość młodych rodzin — wskutek napływu z prowincji — ciągle wzrasta i gdzie mimo to liczba urodzeń ulega stałej niższce. Życie rodzinne zbliża się tu wyraźnie do nowego stylu, panującego w innych krajach północnych, i ruch w tym kierunku jest zupełnie wyraźny.

Liczba zaślubin obniżyła się w 1933 r. nieznacznie u ludności ruskiej katolickiej, a w części także i u prawosławnej. Wyraźniejsza jest niżka urodzeń, która ogarnia ziemie wschodnie, ale i tu nie występuje z jednakowym natężeniem; najsilniejszy spadek widzimy na Polesiu, gdzie w latach 1928 ÷ 1930 stwierdzono 156 tys., a w latach 1931 ÷ 1933 tylko 122 tys. urodzeń. Natomiast w województwach: wileńskim, lwowskim, a także w zachodnich: śląskim, poznańskim i pomorskim utrzymuje się liczba zaślubin od 6 lat na tej samej wysokości, więc w skali zaślubin wypadaloby stwierdzić zwykłą, bo kontyngent młodzieży, która dorosła w ostatnich 3 latach, jest prawdopodobnie mniejszy od poprzedniej generacji. W woj. krakowskim zaszła w latach 1931 ÷ 1933 nieznaczna niżka zaślubin — odpowiednio do zmniejszonego kontyngentu młodzieży, zatem skala zaślubin jest nadal stała, i to od 6 lat. W innych województwach nastąpiła w 1931 r. niżka zaślubin, która utrzymała się w 1932 r., poczem w 1933 r. nastąpiła lekka kompensata w województwach środkowych.

Ogólna liczba zaślubin całej Polski pozostała wprawdzie w ciągu 3 lat ostatnich na tej samej wysokości 274 tys., ale nie jest to pozycja stała, na której ruch naturalny może się zatrzymać.

W najbliższych latach wejdzie na front życia pokolenie, zrodzone w czasie wojny, które jest znacznie mniej liczne od młodzieży już dorosłej. Ta nowość doprowadzi z natury rzeczy do obniżenia liczby zaślubin i w dalszym następstwie do nowej redukcji urodzeń oraz przyrostu naturalnego. Prawdziwy wpływ w ruchu naturalnym jest dopiero przed nami, nowa zaś fala przyływu zjawi się dopiero po roku 1942, gdy dorosnie pokolenie powojenne, które będzie przedstawiało prawie tak wielką liczbę, jak młodzież dorosła lat bieżących.

W horoskopach na przyszłość należy starannie rozróżnić rolę 3 warstw ludności; rola 2 z nich jest wiadoma i tylko co do trzeciej jest wątpliwość. Udział wielkich miast w rozwoju urodzeń jest tak słaby (50 tys. rocznie), że dalsza niżka niewiele odbije się na ogólnym rezultacie. W jakim stopniu szerzy się styl wielkomiejski w średnich miastach — zobaczymy dopiero na zasadzie szczegółowych danych ostatniego spisu ludności. Wszelkie ankiety, których echa odbijają się w dyskusji prasowej, mają w najlepszym razie wartość ilustracji dla faktów, których ścisłość trzeba stwierdzić umiejętną metodą statystyczną. Fantazja ludzka w sprawach życia rodzinnego i jego tajemnic ma tak żywą skłonność do generalizowania i dodawania kolorów, że dorywcze ankiety na ten temat mogą być pociągającym studjum obyczajowem, ale nie mogą zastąpić ścisłego rachunku, na którym opiera się wiedza demograficzna. Natomiast znanym i pewnym czynnikiem jest ruch naturalny trzeciej warstwy — ludu wiejskiego. Tu solidną podstawą rachunku jest struktura ludności, t. j. szereg pokoleń, obliczony wedle grup wieku. Od siły dorosłej młodzieży zależy liczba zaślubin i ta znowu zakreśla granice ilości urodzeń. W ostatnich 2 latach zmniejszyła się ilość małżeństw rzeczywiście młodych; ten spadek jest dość duży na Polesiu i w województwach środkowych, więc z natury rzeczy zmniejszyła się ilość urodzeń w tych stronach kraju. Natomiast na Wołyniu urodziło się w latach 1931 ÷ 1933 więcej dzieci niż w 3 latach poprzednich. Poza tem na dużej połaci kraju utrzy-

muje się nadal liczba urodzeń prawie na tym samym poziomie, na którym była przed 3 laty, a nieznaczna niżka wynika ze zmniejszenia ilości młodych małżeństw. Do tego obszaru należy woj. wileńskie, oraz cały zachód wraz z woj. krakowskim i lwowskim.

Ogólna liczba rodzin powiększa się wprawdzie z każdym rokiem, jednak główna masa urodzeń przypada na młode małżeństwa, i ta dość znana okoliczność uchodzi uwagi wielu piszących na ten temat.

W latach 1919 — 1923 doszło do skutku wiele małżeństw w terminie spóźnionym przez wojnę i obecnie — jeśli chodzi o przyrost naturalny — nie wchodzi one już w rachubę, natomiast zaślubiny 3 lat ostatnich są znacznie mniejsze od tamtego kontyngentu.

Te obserwacje, oparte na zasadzie ogłoszonego materiału, ulegną uzupełnieniu lub sprostowaniu, gdy na zasadzie spisu powszechnego będzie wiadomo dokładnie i szczegółowo ilość młodych małżeństw, która obecnie w wielu wypadkach jest dość wątpli-

wa. Dopiero wówczas uda się stwierdzić, w jakim stopniu ton wielkomiejski sięga poza obręb gmin miejskich.

Widoczną nowością demograficzną lat ostatnich jest niżenie skali zaślubin w województwach śród-kowych oraz u ludności ruskiej, to jest tam, gdzie ta skala była dotąd wysoka. Jest to główna przyczyna zmniejszenia liczby urodzeń — w świetle materiału statystycznego. Jeśli ta zmiana jest następstwem sytuacji gospodarczej, podniesie się automatycznie w przyszłości, gdy polepszą się warunki życia, to też tego rodzaju niżka nie zawiera nic niepokojącego.

Zupełnie inny charakter miałyby ewentualność, gdyby spadała liczba urodzeń mimo wzrostu ilości małżeństw; znaczyłoby to, że u naszego ludu zmienia się stosunek do życia, a taka zmiana obyczaju jest nabytkiem trwałym.

Ostatecznej odpowiedzi na tę ostatnią kwestję należy szukać w wynikach spisu ludności z 1931 r.

B. Bator

ŻYCIE GOSPODARCZE

ZADŁUŻENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH I MIAST. — Nie wszystkie samorządy korzystały w jednakowym stopniu z kredytu. Gminy wiejskie — część owo w związku z przepisami ustaw, częściowo wskutek rozłoczonego nad nimi dozoru, a przede wszystkim wskutek słabego orientowania się w ciążących na nich obowiązkach oraz bliskich im nawet zagadnieniach gospodarczych — nie przejawiały inicjatywy ku szerszej akcji inwestycyjnej, która by usprawiedliwiała zaciąganie przez nie znaczniejszych pożyczek.

Inaczej ma się rzecz z powiatowemi związkami komunalnymi. Zmuszone do częściowego finansowania podlegających im nadzorowi gmin wiejskich i niewydziałonych miast i prowadzenia szerokiej działalności na polu gospodarczym, szczególnie w dziedzinie komunikacji, rolnictwa, zdrowotności i opieki społecznej — nie mogły one temu podołać, opierając się tylko na swoich dochodach, tem więcej, że niezbędne były poważne inwestycje. Okazało się tu niezbędnem współdziałanie kapitału, pochodzącego od instytucji i osób, stojących poza powiatowemi związkami komunalnymi.

Do finansowania potrzeb kredytowych powiatowych związków komunalnych przyczyniło się przede wszystkim Państwo, a następnie instytucje publiczne, instytucje i osoby prywatne, rynek lokacyjny oraz zagranica. Jak to się przedstawia liczbowo — podaje następujące zestawienie na dz. 31/III 1931 r.:

Zróżdła kredytu	Zobowiązania tys. zł	%
Państwo	58 412 ¹⁾	35·3
w tem:		
Bank Gospodarstwa Krajowego	42 967	26·2

	Z o b o w i ą z a n i a		
	ogółem	długoterminowe	krótkoterminowe
	t y s i ę c y	zł	zł
Ogółem:	164 216	92 954	71 262
Woj. centralne	88 399	49 200	39 199
wschodnie	23 655	10 935	12 720
zachodnie	33 752	22 938	10 814
południowe	18 410	9 881	8 529

Największe obciążenie w stosunku do liczby ludności mamy w zachodnich województwach, najmniejsze — w południowych.

¹⁾ P. „Zadłużenie miast i powiatowych związków komunalnych” wydawnictwo Gł. Urz. Stal.

Instytucje publiczne (związki kom., banki kom., kasy kom., zakł. ubezp. społ. i t. p.)	54 360	33·0
Instytucje i osoby prywatne	48 698	30·0
Pożyczki obligacyjne wewnętrzne	101	0·1
Pożyczki zagraniczne	2 645	1·6
Razem:	164 216	100·0

Uzyskany przez powiatowe związki komunalne kredyt nie należy do zbyt wygodnych, ponieważ tylko w 57% jest długoterminowy. Na resztę długów składają się zobowiązania lub pożyczki krótkoterminowe. Są to przeważnie zaległości podatkowe, niewypłacone na rzecz Państwa, zaległe procenty i raty pożyczek, sumy zdeponowane, lub zatrzymane sumy obce, niezapłacone rachunki z racji kredytowego wykonania budżetu i krótkoterminowe pożyczki.

Powiatowe związki komunalne przy przeciętnych dochodach w ciągu roku (niewliczając pożyczek) zł 5·47 na głowę ludności mają zobowiązań na 1 mieszkańca zł 5·12, nie jest to więc zbyt wielkie obciążenie, ale gdyby było długoterminowe. Przy obecnych dochodach powiatowych związków komunalnych — zł 71 miljn. kredytu krótkoterminowego jest dla nich zjawiskiem bardzo uciążliwym, hamującym ich rozwój. Z samego charakteru zobowiązań krótkoterminowych pow. zw. kom. wynika, że powstały one przeważnie na tle zalegania ludności w płaceniu podatków.

Jak się układają zobowiązania związków powiatowych w rozmaitych dzielnicach kraju możemy sądzić z poniższego zestawienia ¹⁾:

	w i ą z a n i a				
	ogółem	długoterminowe	krótkoterminowe	długoterminowe	krótkoterminowe
	zł na 1 mieszkańca	zł	zł	%	%
Ogółem:	5·12	2·90	2·22	57	43
Woj. centralne	6·55	3·65	2·90	56	44
wschodnie	4·23	1·95	2·28	46	54
zachodnie	7·51	5·15	2·36	68	32
południowe	2·16	1·16	1·00	53	47

jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę dochód ludności w jednym i drugim wypadku, to łatwo stwierdzimy, iż obciążenie jej temi pożyczkami na zachodzie Polski nie jest uciążliwsze niż na

¹⁾ P. „Zadłużenie miast i powiatowych związków komunalnych”.

wschodzie lub południu Wpływają na to: i znaczna przewaga wśród zobowiązań powiatowych związków komunalnych woj. zachodnich pożyczek długoterminowych nad krótkoterminowymi i odpowiednie dochody ludności oraz samych samorządów powiatowych.

W stosunku do dochodów ludności najsilniej obciążone są długami powiatowe związki komunalne województw wschodnich, i to przede wszystkim długami krótkoterminowymi, które wynoszą tam 54% ogółu zobowiązań.

Tendencja powiatowych związków komunalnych przechodzenia od kredytu krótkoterminowego do kredytu długoterminowego była słabo realizowana; z pożyczek długoterminowych, zaciągniętych przez nie w 1930/31 roku budżetowym na sumę zł 8 985 tys., poświęcono na spłatę innych pożyczek zaledwie zł 600 tys., resztę wydając na inwestycje i pokrycie wydatków bieżących. Nie szybko również postępowała i amortyzacja samych pożyczek. W 1930/31 r. powiatowe związki komunalne p/g danych Gł. Urz. Stat. spłaciły zł 15,1 miljn. starych długów, zaciągając jednocześnie zł 11,6 miljn. nowych.

Stosunki kredytowe miast są bardziej skomplikowane niż stosunki kredytowe powiatowych związków komunalnych. Miasta korzystają z kredytu w o wiele wyższym stopniu niż poprzednio omówione związki komunalne. Zobowiązania miast w ogólnej sumie wynosiły na dz. 31/III 1931 r. zł 1 002 850 tys., t. j. 6 razy więcej niż zobowiązania powiatowych związków komunalnych. Jak te zobowiązania kształtują się w miastach zależnie od wielkości (liczebności ludności) możemy sądzić z następującego zestawienia:

	Ogólna liczba mieszk.		Zobowiązania	
	tysięcy	tys. zł	% ogółu zobowiązań	na 1 mieszk. zł
Ogółem:	8 689	1 002 850	100	116
M. st. Warszawa .	1 179	242 278	24	206
Miasta posiadające: powyżej 100 tys. mieszk.	2 170	357 935	36	165
50 ÷ 100 tys. mieszk.	688	123 409	12	179
20 ÷ 50 tys. "	1 392	146 053	15	105
do 20 tys. "	3 260	133 175	13	41

Najsilniej była zadłużona—w/g stanu w końcu I kwartału 1931 r.—Warszawa, a następnie miasta, posiadające 50 ÷ 100 tys. mieszkańców. Za nimi dopiero idą miasta o liczbie ludności powyżej 100 tys. Wiele z miast, niemających ani zbyt silnego przemysłu, ani zbyt wielkich obrotów handlowych, jak Piotrków, (zadłużenie na 1 mieszk. zł 491), Radom (zł 459), Lublin (zł 377), Płock (zł 368), Włocławek (zł 242), Siedlce (zł 156) — jest bardzo silnie zadłużonych, natomiast inne miasta, silnie uprzemysłowione i o rozwiniętym handlu, jak np. Łódź (zł 73), Królewska Huta (zł 75), Tomaszów Mazowiecki (zł 54), Będzin (zł 85), Kutno (zł 28), Białystok (zł 49), Zawiercie (zł 79)—mają bardzo niskie zadłużenie. Jest co prawda również szereg miast o dużym znaczeniu handlowym lub przemysłowym i jednocześnie wysokim zadłużeniu, jak np. Częstochowa (zł 310), Poznań (zł 334), Bielsko (zł 476), Gdynia (zł 310). Naogół najwięcej są zadłużone miasta woj. zachodnich, zadłużenie ich jednak jest przeważnie długoterminowe, a więc stosunkowo mało uciążliwe, w innych województwach zobowiązania krótkoterminowe przeważnie nie schodzą poniżej 33% ogólnej sumy kredytu, a częstokroć, jak np. w Kutnie czy Radomsku, są o wiele wyższe od długoterminowych. W województwach wschodnich zadłużenie miast jest naogół niskie.

Najsilniej finansuje miasta Państwo, szczególnie zaś banki państwowe (Bank Gospodarstwa Krajowego). Najmniejsze kredyty od Państwa otrzymała m. st. Warszawa, największe — miasta, liczące ponad 100 tys. mieszkańców. Jakże zobowiązania

posiadają miasta w stosunku do poszczególnych grup kredytodawców — możemy sądzić z następującego zestawienia (w/g stanu z dn. 31/III 1931 r.):

Źródła kredytu	Zobowiązania	
	tys. zł	%
Państwo	415 789	41'5
w tem:		
Bank Gospodarstwa Krajowego	375 868	37'6
Instytucje publiczne (Bank Polski, związk. kom., banki kom., kasy kom., zakł. ubezp. społ. i t. p.)	174 306	17'4
Instytucje i osoby prywatne	167 779	16'7
Pożyczki obligacyjne wewn.	114 202	11'4
„ zagraniczne	131 874	13'1
R a z e m:	1 002 850	100'0

Poza Bankiem Gospodarstwa Krajowego najsilniej finansują miasta instytucje publiczne. Instytucje i osoby prywatne również uczestniczą w kredytowaniu miast w dosyć silnym stopniu. Niestety, udzielony przez nie kredyt — to przeważnie kredyt krótkoterminowy, udzielony przymusowo z racji niezapłaconych rachunków, zatrzymanych sum obcych, kaucyj, depozytów i t. p. Z zagranicy miasta rozmaitemi sposobami — przez wypuszczanie obligacji, w towarze lub na prosty skrypt — posiadały w dn. 31/III 1931 r. ok. zł 132 miljn. Z większych pożyczek obligacyjnych korzystała tylko Warszawa i Poznań. Kilka mniejszych miast wypuszczało jeszcze obligacje na niewielkie sumy.

Przy przeciętnych dochodach z danin i majątku w wysokości zł 60 rocznie na 1 mieszkańca miały miasta w dn. 31/III 1931 r. zł 116 długu, same więc raty i procenty wynoszą dziś w miastach po kilkanaście złotych na mieszkańca. A gdzie są spłaty zobowiązań krótkoterminowych, t. j. takich, które trzeba regulować w ciągu roku i które w miastach stanowią przeszło 23% ogólnej sumy zadłużenia? Większość tych długów zaciągnięto przytem na inwestycje, niedostatecznie rentujące się.

St. Kopczyński

Ś. P. WACŁAW TARGONSKI. — W dn. 20 b. m. po ciężkiej chorobie zmarł w pełni sił życiowych ś. p. Wacław Targonski, współpracownik naszego pisma.

Ś. p. Targonski urodził się w 1900 r. w maj. Buszynka na Podolu. Szkołę średnią ukończył w Winnicy, poczem studjował na Politechnice Lwowskiej i w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie. W latach 1922 ÷ 1924 współpracuje ś. p. Targonski przy organizacji wystaw gospodarczych: ruchomych na Wiśle, w Katowicach i polskiej w Konstantynopolu, poczem przechodzi do handlu, pracując w przedsiębiorstwach branży węglowej.

Od 1933 r. ś. p. Targonski współpracuje w tyg. „Polska Gospodarcza”, prowadząc stałą rubrykę rynków towarowych i giełdy pieniężnej.

Ś. p. Targonski brał czynny udział w wojnie 1918 ÷ 1920 — spoczątku w dywizji Gen. Żeligowskiego, następnie w 14 pułku ułanów. Ś. p. Targonski był porucznikiem rezerwy 9 pułku strzelców konnych i był odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Medalem za Wojnę, Medalem Interallié.

Wielkiej prawości charakteru, wielce uczynny i koleżeński odznaczał się ś. p. Targonski w pracy zawodowej i społecznej niezwykłą sumiennością i pełnym oddaniem się podejmowanym zadaniom i obowiązkom.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W MARCU 1934 R. — Sytuacja przemysłu węglowego w marcu w porównaniu z lutym nie uległa poważniejszej zmianie. Wprawdzie ogólne wydobycie węgla kamiennego w marcu w stosunku do lutego wzrosło o 3'6%, jednak natężenie produkcji, t. j. przeciętne wydobycie, wskutek większej o 4 liczby dni roboczych

w marcu w porównaniu z lutym spadło bardzo poważnie, a mianowicie o 11'8%. W przemyśle koksierskim przy zwiększonej produkcji zaznaczył się pewien spadek zbytu ogólnego. Sytuacja w przemyśle brykiarskim uległa nieznacznej poprawie.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w marcu — w d ł u g d a n y c h t y m c z a s o w y c h — wykazuje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju ¹⁾	Eksport	Zapasy na zwalach ²⁾
Śląski	1 751	857	697	1 185
Dąbrowski	422	237	102	486
Krakowski	128	106	—	101
Razem:	2 301	1 200	799	1 772
Marzec 1933	2 130	1 211	684	2 347
Zmiany w stosunku do marca 1933	+ 171	- 11	+ 115	- 575

Z danych zestawienia tego wynika, że w wydobywaniu węgla kamiennego w marcu wyniosło 2 301 tys. t. spadło więc w stosunku do lutego o 79 tys. t. a w porównaniu z marcem r. ub. wzrosło o 171 tys. t. Ogólne wydobywanie węgla kamiennego w okresie styczeń-marzec 1934 r. wyniosło 7 195 tys. t. wobec 6 651 tys. t. w analogicznym okresie poprzedniego roku, wzrosło zatem o 544 tys. t. (8,2%). Przeciętne dzienne wydobywanie w marcu — przy 27 dniach roboczych — wynosiło ok. 85 tys. t. wobec ok. 97 tys. t. w lutym, spadło zatem o ok. 12 tys. t. Zaznaczyć należy, że stopień spadku wydobywania jest nadal stosunkowo silniejszy w rejonach dąbrowskim i krakowskim, a to z uwagi na osłabienie zapotrzebowania na sortymenty opałowe, które w dużej mierze dostarczają te rejon.

Ogólny zbyt węgla kamiennego z kopalń wzrósł o 25 tys. t. do 1 999 tys. t. Wzrost zbytu ogólnego tłumaczy się zwiększonymi wysyłkami na rynki zagraniczne, podczas gdy odbiór węgla w kraju nieznacznie zmalał. Ponieważ zbyt krajowy zmalał, a eksport wzrósł, przeto w stosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło pewne przesunięcie na korzyść eksportu: w lutym udział zbytu krajowego w ogólnym zbytku węgla stanowił 62,92%, a eksportu 37,08%, a w marcu udział zbytu krajowego spadł do 60,03%, a eksportu wzrósł do 39,97%.

Zbyt krajowy węgla kamiennego w marcu wyniósł 1 200 tys. t. wobec 1 242 tys. t. w lutym, t. j. spadł o 42 tys. t. a w porównaniu z analogicznym miesiącem r. ub. o 11 tys. t. Spadek zbytu węgla dotyczył głównie grupy „pozostałych odbiorców”, t. j. przeważnie węgla, przeznaczonego na cele opałowe domowego, a stosunkowo w mniejszym stopniu spadły dostawy dla kolei żelaznych, natomiast odbiór ze strony przemysłu wykazał w miesiącu sprawozdawczym dalszy, chociaż nieznaczny, wzrost. O ile chodzi o poszczególne gałęzie przemysłu, to wzrost odbioru wykazują koksownie, przemysł cementowy i ceramiczny łącznie z cegielniami i wapienkami, przemysł hutniczy i chemiczny. Natomiast spadło zapotrzebowanie przemysłu włókienniczego oraz rolnictwa łącznie z jego przemysłami przetwórczymi. Odbiór węgla ze strony pozostałych gałęzi przemysłu w miesiącu sprawozdawczym nie uległ poważniejszej zmianie. Naogół jednakże odczuwa się na rynku brak zapotrzebowania na sortymenty grube, co powoduje obniżenie wydobywania kopalń oraz osłabienie podaży gatunków przemysłowych.

Eksport³⁾ węgla kamiennego w marcu wyniósł 799 tys. t. wobec 732 tys. t. w lutym, t. j. wzrósł o 67 tys. t. (9,2%), a w porównaniu z marcem 1933 r. wzrósł o 115 tys. t. Wzrost eksportu dotyczył wyłącznie rej. śląskiego, skąd wywieziono 697 tys. t. t. j. o 73 tys. t. więcej, natomiast z rej. dąbrowskiego wywóz węgla spadł o 5 tys. t. o 102 tys. t.; z rej. krakowskiego w miesiącu sprawozdawczym wyeksportowano poniżej 1 tys. t.

Stan zapasów węgla kamiennego w marcu wzrósł o 54 tys. t. do 1 772 tys. t. w końcu miesiąca sprawozdawczego. Zaznaczyć przytem należy, że zapasy węgla w rej. krakowskim nieznacznie zmalały, wzrosły natomiast w rej. śląskim i dąbrowskim.

Liczba robotników, zapisanych w końcu marca w kopalniach węgla kamiennego, w związku z sezonowym osłabieniem koniunktury zmalała o 968, jak to wynika z poniższego zestawienia:

Rejony	Luty	Marzec	Spadek w marcu w stos. do lutego
Śląski	47 342	46 478	864
Dąbrowski	20 677	20 652	25
Krakowski	6 740	6 661	79
Razem:	74 759	73 791	968

¹⁾ Bez zużycia własnego kopalni i deputatów.

²⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty, oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

³⁾ Liczby, dotyczące eksportu, omówiliśmy szczegółowo w zesz. 14/1934, str. 437.

Co się tyczy poszczególnych rejonów węglowych, to najsilniej spadła załoga w rej. śląskim, w pozostałych zaś rejonach zmniejszyła się tylko nieznacznie.

Ceny węgla w kraju pozostały niezmiennione. Ceny eksportowe f. o. b. porty polskie kształtowały się zniżkowo i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnośląskiego sh 11/- ÷ 12/3 w zależności od kraju przeznaczenia.

Frachty morskie w marcu w porównaniu z lutym nie wykazywały poważniejszych odchyżeń. Za statek ok. 3 tys. t. płacono z Gdańska/Gdyni (za tonnę — w sh papierowych): Stockholm, Göteborg sh 4/6, Kopenhaga sh 4/-, Aarhus sh 4/3, Tromsø sh 6/-, Oslo sh 5/3, Bergen sh 5/9, Drontj m sh 6/-, Stavanger sh 5/6, Riga, Revel sh 4/3, Gent sh 4/3, Rouen fr. 24, Bordeaux fr. 29, Nantes fr. 28, Nice sh 10/-, Amsterdam, Rotterdam sh 4/3 ÷ 4/9, Barcelona sh 11/-, Getubal sh 9/-, Algier, Philippeville, Bona, Sfax, Oran sh 8/, Wenecja sh 8/-, Savona, Livorno, Geneva, Spezia sh 7/-, Buenos Aires sh 10/3, Rio de Janeiro sh 9/3, Dublin, Crek sh 4/7, Waterford 7/-, Limerick 6/6.

Produkcja koksu w marcu w porównaniu z lutym wzrosła o 8 779 t. do 112 758 t. Natomiast natężenie produkcji, t. j. przeciętna dzienna wytwórczość, z uwagi na większą w marcu (27) w porównaniu z lutym (23) liczbę dni roboczych uległa pewnemu osłabieniu. Ogólny zbyt koksu w marcu wyniósł 108 421 t. wobec 117 901 t. w lutym, a zatem spadł o 9 480 t. Z ogólnego zbytu 117 901 t. — na zbyt krajowy przypada 93 787 t. t. j. o 3 518 t. mniej, a na eksport 14 634 t. czyli o 5 962 t. mniej niż w lutym. Zbyt krajowy w marcu w porównaniu z lutym wykazuje pewien spadek, przyczem spadek ten został spowodowany zmniejszeniem zapotrzebowaniem koksu na cele opałowe domowego, podczas gdy odbiór koksu ze strony przemysłu w marcu w porównaniu z lutym wykazał nawet doć znacznąwyżkę. Na powyżej wspomniany spadek eksportu wpłynęło zmniejszenie się wysyłek do Włoch, Austrii, Holandji i Grecji głównie pod wpływem oddziaływania czynników sezonowych. Wzrosły natomiast wysyłki do Szwecji. Ponieważ ogólny zbyt koksu w marcu łącznie z zużyciem własnym był nieco mniejszy od produkcji, przeto zapasy koksu wzrosły i wynosiły na dz. 31/III r. b. 294 601 t. Załoga robotnicza w koksowniach wzrosła o 12 robotników i wynosiła z końcem miesiąca sprawozdawczego 1 939 osób.

Produkcja brykietów w marcu w porównaniu z lutym wzrosła o 177 t. do 20 180 t., a ogólny zbyt brykietów wzrósł o 451 t. do 19 513 t. Ponieważ ogólny zbyt brykietów łącznie z zużyciem własnym był nieco mniejszy od produkcji — przeto zapasy brykietów wzrosły i wynosiły na dz. 31/III r. b. 3 322 t. Załoga robotnicza w brykietowniach zmalała o 14 osób i wynosiła 190 robotników.

Węgla brunatnego w marcu wydobyto 1 457 t., t. j. o 214 t. mniej niż w lutym, również odpowiednio spadł zbyt krajowy. Załoga robotnicza w kopalniach węgla brunatnego w marcu — w związku ze spadkiem wydobywania — zmalała o 58 robotników i wynosiła na dz. 31/III r. b. 170 r. botników.

PRZEMYSŁ WĘGLOWY W STYCZNIU 1934 R. — Wydobycie węgla kamiennego w styczniu 1934 r. przedstawiało się następująco:

Tabl. I

Rejony węglowe	S t y c z e ń			
	1 9 3 4		1 9 3 3	
	tonn	1913=100	tonn	1913=100
Śląski	1 960 379	73·10	1 733 916	64·65
przec. dzienna	78 415	72·61	69 356	64·22
Dąbrowski	528 083	92·93	509 201	89·61
przec. dzienna	21 123	91·38	20 368	88·11
Krakowski	184 645	112·43	156 145	95·08
przec. dzienna	7 386	111·64	6 246	94·45
Ogółem:	2 673 107	78·29	2 399 262	70·27
przec. dzienna	106 924	77·64	95 970	69·68

Wzrost (+), wzgl. spadek (—) wydobywania węgla kamiennego w styczniu 1934 r. w porównaniu z grudniem 1933 r. oraz ze styczniem 1933 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	W s t o s u n k u :			
	do grudnia 1933 r.	do stycznia 1933 r.	do grudnia 1933 r.	do stycznia 1933 r.
	tonn	%	tonn	%
Śląski	— 49 822	2·28	+ 226 371	13 05
Dąbrowski	— 65 353	11·01	+ 18 882	3·71
Krakowski	— 16 823	8·35	+ 28 500	18·25
Ogółem:	— 127 998	4·57	+ 273 753	11·41

Wydobycie węgla kamiennego w styczniu 1934 r. w porównaniu z grudniem 1933 r. zmalało o 127 998 t (4·57%), a w stosunku do analogicznego miesiąca 1933 r. wzrosło o 273 753 t (11·41%).

Zbyt węgla kamiennego w Kraju — w styczniu 1934 r.

Tablica II

Rodzaj odbiorców	S t y c z e ń			
	1 9 3 4		1 9 3 3	
	tonn	%	tonn	%
I.—Przemysł				
Hutniczy:				
żelazny	87 194	6 21	76 760	5 83
innych metali	35 820	2 55	34 838	2 65
Koksiarnie	147 733	10 53	127 899	9 71
Brykociarnie	28 096	2 00	22 730	1 73
Gazownie	24 217	1 73	27 954	2 12
Górnicy (kopalnie rud i kopalnie niemające węgla własnego) ¹⁾	5 503	0 39	3 578	0 27
Naftowy	8 567	0 61	7 409	0 56
Solny	8 870	0 63	10 550	0 80
Cementowy, ceramiczny oraz cegielniany i wapienniki	19 834	1 41	17 451	1 33
Obróbczy (metalowy i inny)	10 360	0 74	8 025	0 61
Chemiczny	33 451	2 38	29 522	2 24
Garbarski i przetworów zwierzęcych	3 871	0 28	2 738	0 21
Rolniczy (przetwórczy rolny, browary, młyny i gorzelnie)	44 415	3 16	50 860	3 86
Cukrowniczy	6 602	0 47	6 311	0 48
Papierniczy	20 633	1 47	23 339	1 77
Włókienniczy	60 588	4 32	57 743	4 39
Inne gałęzie przemysłu	133 338	9 50	123 032	9 35
Razem przemysł¹⁾:	679 092	48 38	630 739	47 91
II.—Inni odbiorcy				
Koleje żelazne	319 887	22 79	244 798	18 59
Żegluga	—	—	70	0 01
Instytucje miejsk. (elektrownie, tramwaje, wodociągi i inne, oprócz gazowni)	40 464	2 88	38 250	2 90
Wojskowość	12 589	0 89	7 609	0 58
Instytucje państw.	13 760	0 98	14 614	1 11
Opał domowy ²⁾	165 910	11 82	208 255	15 82
Pośrednicy	172 070	12 26	172 222	13 08
Razem inni odbiorcy²⁾:	724 680	51 62	685 818	52 09
Ogółem w kraju:	1 403 772	100 00	1 316 557	100 00

W związku z osłabieniem zapotrzebowania, spadł w styczniu w porównaniu z grudniem zbyt ogólny o 253 280 t do 2 342 619 t, przyczem pogorszenie się odbioru węgla dotyczyło głównie rynku krajowego, podczas gdy zapotrzebowanie rynków zagranicznych zmalało tylko nieznacznie. Ponieważ zbyt krajowy w miesiącu sprawozdawczym spadł w stopniu znacznie silniejszym niż eksport, przeto w ustosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu nastąpiło dość znaczne przesunięcie na korzyść eksportu, a mianowicie: udział zbytu krajowego w zbyciu ogólnym w styczniu spadł do 59 92%, a eksportu wzrósł do 40 08% (odpowiednie liczby dla grudnia 1933 r. wynosiły: 62 14% i 37 86%).

¹⁾ Bez zużycia na cele techniczne kopalń

²⁾ Bez zużycia na deputaty.

Spadek zbytu krajowego oraz eksportu w styczniu 1934 r. w porównaniu z grudniem 1933 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Rejony	Zbyt w kraju		Eksport	
	tonn	%	tonn	%
Śląski	122 458	11 04	43 620	5 44
Dąbrowski	65 507	19 05	105	0 06
Krakowski	21 465	13 38	125	19 53
Ogółem:	209 430	12 98	43 850	4 46

Eksport węgla kamiennego — w styczniu 1934 r.

Tablica III

KRAJE	S t y c z e ń			
	1 9 3 4		1 9 3 3	
	tonn	%	tonn	%
I.—Rynki śród-kowo-europejskie				
Austria	138 946	14 80	135 851	16 52
Węgry	108 125	11 52	105 034	12 77
Czechosłowacja	840	0 09	115	0 01
Niemcy	29 965	3 19	30 654	3 73
—	16	—	48	0 01
II.—Rynki skandynawskie				
Szwecja	327 515	34 89	379 352	46 13
Norwegia	226 785	24 16	171 671	20 88
Dania	21 585	2 30	90 491	11 00
Islandja	69 405	7 39	98 395	11 97
Finlandja	1 630	0 17	5 950	0 72
—	8 110	0 87	12 845	1 56
III.—Rynki bałtyckie				
Łotwa	2 550	0 27	6 470	0 79
Litwa	660	0 07	1 790	0 22
Kłajpeda	—	—	—	—
Estonja	—	—	—	—
—	1 890	0 20	4 680	0 57
IV.—Rynki zachodnio-europejskie				
Francja	263 839	28 10	148 324	18 04
Belgia	106 718	11 37	84 537	10 28
Irlandja	21 650	2 30	16 257	1 98
Holandja	92 880	9 89	29 315	3 57
Szwajcaria	34 430	3 67	12 925	1 57
Anglja	6 561	0 70	5 290	0 64
—	1 600	0 17	—	—
V.—Rynki południowo-europejskie				
Włochy	112 848	12 02	95 083	11 57
Jugosławia	87 233	9 29	93 3 3	11 35
Rumunia	30	—	385	0 05
Grecja	715	0 08	385	0 05
—	24 870	2 65	960	0 12
VI.—Rynki pozaeuropejskie				
Algier	40 970	4 36	11 370	1 38
Egipt	26 455	2 82	—	—
Argentyna	4 265	0 45	6 810	0 83
Turcja	7 800	0 83	4 560	0 55
Brazylja	—	—	—	—
Afryka	420	0 04	—	—
—	2 030	0 22	—	—
VII.—Węgiel okrętowy				
—	32 429	3 46	21 589	2 63
Razem zagran.:	919 097	97 90	798 039	97 06
VIII.—W. M. Gdańsk				
—	19 750	2 10	24 198	2 94
Ogółem:	938 847	100 00	822 237	100 00

Jak wynika z tabl. II, w której podany jest zbyt węgla kamiennego według poszczególnych grup odbiorców, spadek odbioru węgla cechuje przede wszystkim te gałęzie przemysłu, które wkroczyły w okres martwej konjunktury, a mianowicie: przemysł ceramiczny, cementowy, cegielniany i wapienny oraz przemysł cukrowniczy. Również przemysł włókienniczy, chemiczny i papierniczy wykazuje pewien spadek odbioru węgla. Zapotrzebowanie węgla pozostałych gałęzi przemysłu nie wykazuje w styczniu w porównaniu z grudniem r. ub. poważniejszych odchyleń.

Zbyt węgla na cele przemysłowe w styczniu 1934 r. wyniósł 679 092 t wobec 750 562 t w grudniu r. ub., a zatem spadł o 71 470 t (9·52%). Zapotrzebowanie ze strony „innych odbiorców” wynosiło w styczniu 724 680 t wobec 862 640 t w grudniu r. ub., czyli zmalało o 137 960 t (15·99%). Cały zbyt krajowy w styczniu wyniósł 1 403 772 t wobec 1 613 202 t w grudniu 1933 r., a zatem o 209 430 t (12·98%) mniej.

Jak ilustruje tabl. III, eksport węgla kamiennego w styczniu 1934 r. w porównaniu z grudniem r. ub. zmniejszył się, przyczem spadek wywozu dotyczył głównie Szwecji, Norwegii i Austrii. Ogółem wyeksportowano w styczniu 938 847 t wobec 982 697 t w grudniu, a zatem o 43 850 t (3·58%) mniej.

Całkowity obrót węgla, koksu i brykietów w styczniu 1934 r. podaje tabl. IV, z której widać — w porównaniu z danymi za grudzień — że zapasy na zwalach kopalnianych wzrosły i wynosiły z końcem miesiąca sprawozdawczego 1 710 802 t.

Z powodu spadku zapotrzebowania węgla kamiennego na rynkach zagranicznych i krajowym — liczba wszystkich dniówek odrobionych zmniejszyła się w styczniu do 1 599 730, w porównaniu więc z grudniem 1933 r. o 17 234, t. j. o 1·07%; pogorszenie się stanu zatrudnienia w przemyśle węglowym najwięcej dotknęło rej. dąbrowski i krakowski, wyrażając się znacznym spadkiem dniówek zwykłych i dniówek nadliczbowych, wówczas gdy w rej. śląskim, chociaż liczba dniówek nadliczbowych również spadła, liczba dniówek zwykłych odrobionych wzrosła. Liczba dniówek nadliczbowych w kopalniach wszystkich rejonów zmniejszyła się o 35 944 (47·58%) do 39 594.

Powyższa sytuacja wywołała znaczny wzrost liczby dniówek opuszczonych, która wyniosła 358 079, t. j. wzrosła o 197 739, czego główną przyczyną było zwiększenie się liczby świętówek do 256 208, t. j. o 95 868.

Liczba przeciętnie zatrudnionych robotników spadła w styczniu o 624 (0·81%) do 76 729.

Przeciętne wydobycie węgla na jedną robotniko-dniówkę w styczniu 1934 r. w porównaniu z grudniem 1933 r. spadło i wynosiło: w rej. śląskim w styczniu 1 921 kg wobec 1 969 kg w grudniu, w rej. dąbrowskim 1 296 kg (1 395 kg) i w rej. krakowskim 1 321 kg (1 400 kg); przeciętnie dla całego Państwa — 1 705 kg (1 764 kg).

Przeciętny zarobek w gotówce dorosłego mężczyzny na 1 dniówkę odrobioną w styczniu zmniejszył się i wynosił: w rej. śląskim w styczniu zł 8·98 wobec zł 9·21 w grudniu, w rej. dąbrowskim zł 6·88 (zł 7·17) i w rej. krakowskim zł 6·64 (zł 6·66).

Przeciętny miesięczny dochód dorosłego mężczyzny — z powodu zmniejszenia się liczby dniówek odrobionych — spadł i wynosił: w rej. śląskim zł 197·44 wobec zł 204·48 w grudniu, w rej. dąbrowskim zł 143·34 (zł 149·66) i w rej. krakowskim zł 134·01 (zł 139·52).

Przeciętny miesięczny koszt utrzymania rodziny robotniczej, składającej się z 4 osób, wynosił w styczniu dla rej. śląskiego zł 146·39 wobec zł 147·64 w grudniu i dla rej. dąbrowskiego zł 108·90 (zł 115·94).

Obrót węgla kamiennego i brunatnego, Koksu oraz brykietów — w styczniu 1934 r.
(w tonnach)

Tablica IV

REJONY WĘGLOWE	Pozostałość z poprzed. miesiąca ¹⁾	Wydobycie (produkcja)	Do dyspozycji	R O Z C H Ó D								Pozostałość na zwalach na następ. miesiąc
				Z B Y T			Z U Ż Y C I E			Ogółem		
				W kraju	Zagranicę	Razem	Cele własne	Deputaty robot. urzęd.	Razem			
W ę g i e l k a m i e n n y												
Śląski	1 142 997	1 960 379	3 077 595	986 403	757 652	1 744 055	144 605	23 816	2 771	171 192	1 915 247	1 162 348
Dąbrowski	438 765	528 083	966 063	278 400	180 680	459 080	49 986	9 882	1 713	61 581	520 661	445 402
Krakowski	89 011	184 645	273 646	138 969	515	139 484	25 209	5 119	782	31 110	170 594	103 052
Ogółem:	1 670 773	2 673 107	4 317 304	1 403 772	938 847	2 342 619	219 800	38 817	5 266	263 883	2 606 502	1 710 802
W ę g i e l b r u n a t n y												
Zawiercki	42	2 118	2 160	1 732	—	1 732	196	120	6	322	2 054	106
Wschodnio-małop.	23	528	551	340	—	340	24	—	—	24	364	187
Poznańsko-pomorski	535	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	535
Ogółem:	600	2 646	3 246	2 072	—	2 072	220	120	6	346	2 418	828
K o k s												
Śląski	322 074	114 658	436 732	99 129	32 561	131 690	357	—	23	380	132 070	304 662
B r y k i e t y												
Śląski	105	25 317	25 422	19 783	3 240	23 023	263	—	5	268	23 291	2 131

EKSPORT WĘGŁA KAMIENNEGO W I POŁOWIE KWIETNIA R. B. w porównaniu z przeciętną za połowę marca, przy mniejszej o 2½ ilości dni roboczych (11 wobec 13½), spadł o 88 tys. t (ok. 22%) i wynosił 311 tys. t.

Spadek eksportu dotyczył obu rejonów eksportujących, przyczem z rej. śląskiego wywieziono 273 tys. t, t. j. o 75 tys. t mniej, a z rej. dąbrowskiego 38 tys. t, zatem o 13 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę marca.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono 20 tys. t, t. j. o 21 tys. t mniej, przyczem spadek eksportu dotyczył zarówno Austrii, jak i Czechosłowacji.

Eksport na rynki skandynawskie zmalał o 13 tys. t do 104 tys. t, przyczem spadek wywozu dotyczył wyłącznie Szwecji, natomiast wzrosły nieco wysyłki do Finlandii i Norwegii.

Na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym nie eksportowano.

Eksport na rynki zachodnio-europejskie spadł o 10 tys. t do 108 tys. t, przyczem spadły wysyłki do wszystkich krajów, objętych tą grupą rynków, prócz Francji i Belgii, do których to krajów nieznacznie wzrosły.

Wywóz na rynki południowo-europejskie spadł o 32 tys. t do 56 tys. t. Spadek ten tłumaczy się zmniejszonymi wysyłkami

węgla do Włoch, gdyż eksport do innych krajów, objętych tą grupą rynków, nie wykazywał poważniejszych zmian.

Co się tyczy wysyłek na rynki pozaeuropejskie — to w okresie sprawozdawczym zmalały one o 4 tys. t do 7 tys. t, przyczem spadek wywozu do tej grupy rynków został spowodowany zmniejszonymi wysyłkami do Algieru.

Wywóz węgla okrętowego spadł o 6 tys. t do 8 tys. t, zmalały również wysyłki do W. M. Gdańska o 2 tys. t do 8 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1 ÷ 15 kwiecień r. b. wynosiła ok. 28 tys. t, a zatem spadła o 1½ tys. t w porównaniu z miesiącem poprzednim. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 24½ tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 35 tys. t.

Przeładunek w portach Gdańsk/Gdynia w I połowie kwietnia w porównaniu z przeciętną za połowę marca spadł o 3 tys. t do 324 tys. t, z czego na Gdańsk przypada 104 tys. t, t. j. o 13 tys. t mniej, a na Gdynię 220 tys. t, t. j. o 10 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę marca.

PRZEMYSŁ CUKROWNICZY

UMOWY PLANTATORSKO-CUKROWNICZE O DOSTAWĘ BURAKÓW W KAMPANII 1934/35 R. — p. str. 492.

¹⁾ Liczby poprawione.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

ROZSZERZENIE POMOCY SIEWNEJ DLA WILEŃSZCZYZNY. — Pomoc siewna, jaką uprzednio zdecydował udzielić Komitet Ekonomiczny Ministrów Wileńszczyźnie wobec strat w zbiorach na jesieni 1933 r., w formie bezpłatnego rozdawnictwa nasion i sadzeńców na zasiew 22 500 q owsa, 19 500 q jęczmienia i 37 000 q ziemniaków — okazała się niewystarczająca. W związku z tem Komitet Ekonomiczny Ministrów na posiedzeniu w dn. 16 b. m. postanowił przyjąć z dodatkową pomocą dla rolnictwa woj. wileńskiego i wyznaczył na ten cel kwotę zł 150 tys. (pierwsza pomoc przedstawiała wartość zł 985 tys.). Zorganizowanie akcji dodatkowych zakupów nasion oraz rozprawdzenie zakupionego materiału wśród ludności, potrzebującej pomocy, zostało powierzone Wojewodzie Wileńskiemu z tem, że wybór ilości i rodzaju nasion będzie pozostawiony uznaniu Wojewody.

Przy przewozach nasion będzie zastosowana 50%-owa ulga pozataryfowa od obowiązujących obecnie taryf.

POMOC DLA ROLNICTWA HUCULSZCZYZNY. — Komitet Ekonomiczny Ministrów na posiedzeniu w dn. 16 b. m. postanowił przyjąć z pomocą drobnym gospodarstwom rolnym Huculszczyzny — zwłaszcza zaś pow. kosowskiego, które zostały dotknięte w bieżącym roku licznymi klęskami elementarnymi, jak: wielki nieurodzaj i powódzie — w celu zaopatrzenia tych gospodarstw w materiał siewny oraz paszę dla inwentarza.

Zorganizowanie akcji zakupu tych artykułów oraz rozprawdzenia ich wśród ludności, potrzebującej pomocy, zostało powierzone Wojewodzie Stanisławowskiemu, z tem, że wybór ilości i rodzaju nasion i pasz będzie pozostawiony do uznania Wojewody.

UMOWY PLANTATORSKO-CUKROWNICZE O DOSTAWĘ BURAKÓW W KAMPANII 1934/35 R. — W lutym r. b. zostały zawarte nowe kontrakty pomiędzy organizacjami fabryk cukru i związkami stowarzyszeń plantatorów.

Umowa, zawarta pomiędzy Związkiem Zawodowym Cukrowni b. Królestwa Polskiego, Wołynia, Małopolski i Śląska i Związkiem Stowarzyszeń Plantatorów Buraka Cukrowego w Warszawie w ogólnej swej budowie nie odbiega od typu, jaki wytworzył się w tym względzie w latach ubiegłych. W myśl tego kontraktu buraki cukrowe, jakie będą w ciągu kampanii 1934/35 dostarczone cukrowniom, pod względem zapłaty są podzielone na 2 kategorie: 1) buraków normalnej produkcji — kat. A oraz 2) buraków eksportowej produkcji — kat. B.

Zapłata za 100 kg netto przyjętych buraków normalnej produkcji ma wynosić zł 4 loco cukrownia. Dodatkowo do powyższej zapłaty pieniężnej plantator otrzyma 0'15 kg cukru białego w naturze od każdego kwintala netto buraków kat. A odstawionego do cukrowni. Cena 100 kg netto buraków produkcji eksportowej została ustalona w wysokości zł 2'30 bez uzależnienia od eksportowych cen cukru, co stanowi innowację, będącą rezultatem pomyślniejszego Rządu w polityce cukrowniczej. Koszty transportu buraków do cukrowni (obu kategorii) do wysokości zł 0'50 za 1 q ponosi plantator. Co się tyczy warunków płatności, to — w myśl tej umowy — cukrownia wyda plantatorowi na każdy zakontraktowany kwintal buraków normalnej produkcji bezprocentową zaliczkę gotówkową w wysokości zł 1'50, płatną w 2 równych ratach (I — między 15/III a 1/IV, II — nie później niż 1/VII r. b.). W 2 tygodnie po usku-

tecznionej dostawie buraków i złożeniu w cukrowni dowodów, lecz nie wcześniej niż 25/XI 1934 r. — cukrownia wypłaci plantatorowi a conto należności za buraki kat. A $\frac{2}{3}$ ceny, przyczem ulegną potrąceniu pobrane zaliczki oraz wszelkie inne należności cukrowni. Między dn. 1/III a 14/III 1935 r. cukrownia wypłaci plantatorowi resztę należności. Zapłata za buraki produkcji eksportowej uiszczona będzie w 2 tygodnie po zakończonej dostawie buraków i złożeniu w cukrowni stosownych dowodów, również jednak nie wcześniej niż 25/XI 1934 r.

Ponadto w myśl omawianej umowy ramowej plantator otrzymuje od cukrowni bezpłatnie: 1) na każde 100 q zakontraktowanych buraków obu kategorii — 15 kg nasion (do dn. 1/IV 1934 r.), 2) 42'5 kg prasowanych (względnie 3'5 kg surowych) wysłodków, zawierających niemniej niż 10% suchej substancji za każde 100 kg zakontraktowanych i przyjętych buraków obu kategorii.

Pozatem umowa zawiera przepisy, dotyczące warunków przenoszenia uprawnień i obowiązków stron na osoby trzecie, kontroli obszaru zasiewu buraków i rodzaju uprawy oraz określające rygory i postępowanie w razie naruszenia warunków umowy.

Umowa ramowa, zawarta pomiędzy Związkiem Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego i Związkiem Stowarzyszeń Plantatorów Buraków Cukrowych Wielkopolski i Pomorza (podpisana w dn. 26/II r. b.), również dzieli buraki pod względem zapłaty na 2 kategorie: A i B.

Ceny buraków kat. A kontrakt wielkopolski ustala w wysokości zł 4, kat. B w wys. zł 2'35 za 100 kg netto, przyczem koszt transportu buraków ze stacji załadowania do cukrowni w wysokości, nieprzekraczającej zł 0'50, ponosi cukrownia. Ceny powyższe rozumieją się jako minimalne (w cukrowniach rolniczych), obliczenie ostatecznej ceny za buraki, przekraczającej ewentualną cenę minimalną, nastąpi na podstawie bilansu cukrowni.

Zapłata należności za dostarczone cukrowni buraki nastąpi w ten sposób, że cukrownie walutować będą tytułem zaliczek (w zł za 1 q): w 14 dni po ukończeniu kampanii 1'75 za kat. A i 1'00 za kat. B; dn. 1/III 1935 r. odpowiednio 1'25 i 0'60, dn. 1/V 1935 r. — 1'00 i 0'75, oraz 1/VIII 1935 r. — resztę ceny kupna.

Ponadto cukrownie zobowiązują się: 1) dostarczyć bezpłatnie plantatorowi nasiona buraczane w stosunku 10 kg na każde 100 q przydzielonego kontyngentu buraków (obu kategorii), 2) wydać plantatorowi 50% świeżych prasowanych (względnie suchych w stosunku 1:12) wysłodków (dalsze 5% wysłodków obliczać plantatorowi po cenie zł 0'05 za 1 q). Pozatem omawiany kontrakt zawiera szereg przepisów, analogicznych do przepisów umowy Związku Zawodowego, a ponadto klauzulę, w myśl której ustalone w kontrakcie ramowym ceny i warunki są obowiązujące dla cukrowni, będących spółkami akcyjnymi, podczas gdy dla cukrowni rolniczych są one tylko orientacyjne.

Omawiany kontrakt, podobnie jak w roku ubiegłym, nie dotyczy cukrowni: Naki, Gniezna, Świecia i Wierzbostawic, które pozawierały indywidualne kontrakty ze związkami plantatorów, istniejącymi przy tych cukrowniach.

HANDEL

TRAKTATY I KONWENCJE

NOWA KONSTYTUCJA A TRAKTATY HANDLOWE. — Ostatnio uchwalony przez Sejm projekt konstytucji wprowadza istotne zmiany w stosunku do dotychczasowego stanu rzeczy, związanego z ratyfikacją traktatów handlowych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Przez modyfikację, jaka została dokonana w normach polskiej Konstytucji po przewrocie w 1926 r., w zakresie traktatów handlowych nie zostały wcale zmienione uprawnienia Sejmu, pozostając zgodne z tekstem, uchwalonym przez Sejm Ustawodawczy. Mianowicie, w ustawie konstytucyjnej z dn. 17/III 1921 r. po jej poprawieniu

przez ustawę z dn. 2/VIII 1926 r. znalazły się następujące artykuły:

Art. 49. — „Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innymi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

Umowy handlowe i celne oraz umowy, które stałe obciążają Państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic Państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu”.

Art. 44, ustępy 5 i 6. — „Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo w czasie, gdy Sejm i Senat są rozwiązane, aż do chwili

ponownego zebrania się Sejmu (art. 25), wydawać w razie nagłej konieczności państwowej rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie ustawodawstwa państwowego. Rozporządzenia te nie mogą jednak dotyczyć zmiany Konstytucji i spraw, przewidzianych w art. 3 ust. 4, art. 4, 5, 6, 8, 49 ust. 2, 50 i 59 Ustawy Konstytucyjnej, ani też ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu.

Ustawa może upoważnić Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy, w czasie i w zakresie, przez tę ustawę wskazanych, jednakże z wyjątkiem zmiany Konstytucji".

Z zestawienia powyższych artykułów wynika, że Polska, jako partner w rokowaniach o traktaty handlowe, była specyficznie upośledzona ze stanowiska prawnego w porównaniu do większości państw, z którymi odnośne rokowania prowadziła. Bowiern dotychczasowa polska Konstytucja, zawierając, nieznaną większości państw konstytucyjnych, normę, uprawniającą Prezydenta do ogłaszania rozporządzeń z mocą ustawy, wyłącza jednak z liczby tych rozporządzeń m. inn. traktaty handlowe. Co więcej, nadaje odnośnej normie charakter normy konstytucyjnej. Tymczasem większość państw, wręcz przeciwnie, nie tylko nie uważa kwestji traktatów za stanowiącą jeden z atrybutów najważniejszych prawa konstytucyjnego, lecz właśnie daje możliwość prawną ich znacznie szybszego wprowadzania w życie niż ustaw, uchwalanych przez swe parlamenty. Większości państw prawo ich daje możliwość po podpisaniu traktatu wprowadzać go w życie. Polska zaś brak tej możliwości musiała niejednokrotnie wynagradzać swym partnerom merytorycznymi ustępstwami, do których mogłoby nie dojść, gdyby normy o wprowadzaniu traktatów były po obydwu stronach jednakowo przydatne do szybkiego wprowadzania w życie tych też normalnych, których wynikiem był zawarty traktat.

Jedynie kilka państw jest w równie niedoskonałej pozycji prawnej ze stanowiska zawierania traktatów handlowych, w jakiej dotychczas znajduje się Polska. Do państw, mianowicie, niezezwalających swej władzy na wprowadzenie w życie traktatu handlowego przed zgodą parlamentu na jego ratyfikację przez głowę państwa, należą: Łotwa, Argentyna i Estonia. Jednak to ostatnie Państwo nie posiada tak kategorię bezwzględnych norm, jak dwa pierwsze i Polska. Bowiern ustawa ratyfikacyjna jej Sejmu, wyrażając zgodę na traktat handlowy, może jednocześnie dać uprawnienia Rządowi do wprowadzenia tegoż traktatu w życie przed wymianą dokumentów ratyfikacyjnych.

Na przeciwnym krańcu stoją państwa skandynawskie, w których traktaty handlowe są jaknajbardziej uniezależnione w ich całości od głosowania parlamentów. Specjalnie zaś można powiedzieć powyższe o Szwecji, która z wielką precyzją prawniczą i celową dane zagadnienie normuje. Mianowicie, jej prawo wszystkie te traktaty handlowe, które nie zawierają zmiany pozytywnego prawa, obowiązującego w Szwecji, nie uważa za ustawy i tem samem zawieranie ich należy wyłącznie do Rządu królewskiego, działającego w imieniu Króla bez potrzeby odwoływania się do Ciał Ustawodawczych. Te zaś typy konwencji, które dotyczą materji, należących do kompetencji Parlamentu (sprawy podatków, taryf celnych, prawa karnego i cywilnego), w zasadzie wymagają głosowania Parlamentu, ale w razie „szczególnej doniosłości” i one mogą wejść w życie — gdy Parlament nawet jest zwołany na sesję — bez poddania ich aprobacie Parlamentu, a natomiast są one wówczas rozpatrywane jedynie przez specjalną komisję do spraw zagranicznych, złożoną z członków obydwu izb Parlamentu.

W Danji, w myśl § 25 Konstytucji, mógłby Król podczas nieczynności Parlamentu wprowadzić w życie traktat handlowy jako ustawę tymczasową. Jednak praktyka poszła po innej linii, gdyż Państwo to stosuje wymianę not o tymczasowem wejściu w życie postanowień (traktatów), aż do zebrania się Parlamentu i jego zgody na ratyfikację.

W Norwegji traktaty nie są uważane za ustawy nawet w sensie formalnym. Zawieranie wszelkich umów międzynarodowych należy tam do władzy królewskiej. Parlament jedynie powinien być o ich zawarciu powiadomiony. Innemi słowy, traktat jako taki nie wymaga zgody Parlamentu na ratyfikację. O ile jednak zawiera on materje i zobowiązania, które wkraczają w zmianę pozytywnego prawa norweskiego, to (art. 76 Konstytucji) Parlament musi uchwalić specjalną ustawę. Gdyby np. chodziło o uzależnienie traktatu od przyznania przez Parlament pewnych kredytów, to Parlament byłby miarodajny do wypowiedzenia się w tym ostatnim zakresie jedynie, gdyż kwestja kredytów wogóle należy do jego kompetencji. To też kwestja prowizorycznego stosowania traktatów przed zgodą Parlamentu na ich ratyfikację, tak ważna dla innych państw, dla Norwegji nie istnieje ze względu na tak doskonałe jej prawo w danej dziedzinie. Bowiern poza powyższymi wyjątkami zobowiązania, wynikające z jej traktatów handlowych, nie wymagają zgody Parlamentu i, jako należące do bieżącej administracji, działającej w imieniu królewskiem, są przez jej władze bezpośrednio wykonywane.

W Szwajcarii według jej prawa wycieczowego na roczny termin mogą być wprowadzane w życie traktaty przed zgodą na ratyfikację.

W Rumunji były najrozmaitsze wahania prawne od całkowitego załatwiania traktatów handlowych poza Parlamentem do aprobaty ich przez Parlament bez prowizorycznego wprowadzania w życie.

Węgry potrafiły na mocy specjalnych ustaw dawać swemu Rządowi możliwość zawierania traktatów bez zgody Parlamentu na ratyfikację.

To samo można powiedzieć o Austrii.

Grecja znalazła inne wyjście z impasu zgody Parlamentu na ratyfikację traktatów handlowych. Mianowicie, w myśl jej ustaw, klauzula największego uprzywilejowania może być bez Parlamentu w drodze dekretu przyznana państwu, z którym Grecja negocjuje o wprowadzenie traktatu handlowego pod warunkiem wzajemności. Również w drodze dekretu w analogicznych warunkach może być zastosowana taryfa minimalna celna oraz zobowiązania, wykluczające podwójne opodatkowanie, jak również uprawnienia dla obcych przedsiębiorstw nawigacyjnych.

Brazylja ma pozornie stan prawny równie beznadziejny, jak dotychczas Polska. Jednak jej mężowie polityczni i prawnicy potrafili i musieli znaleźć wyjście z tak niedoskonałego prawa. Mianowicie, Państwo zawiera nieprzedstawiane do ratyfikacji umowy prowizoryczne w drodze wymiany not, które ogłasza w swym dzienniku urzędowym.

Z. S. R. R.—jeżeli chodzi o traktaty handlowe—stosuje wymóg ratyfikacji jedynie w tym wypadku, gdy ustawodawstwo drugiego kontraktującego państwa wymaga tegoż względem traktatów handlowych.

W Holandji dopuszczalne jest zawarcie prowizorium, stosującego postanowienia traktatu handlowego, który następnie musi uzyskać aprobatę Ciał Ustawodawczych.

Włochy już w Konstytucji 1848 r. zupełnie identycznie do nowoczesnej norweskiej rozstrzygnęły odnośne zagadnienia, t. j. nigdy nie miały trudności z powodu obowiązującego w innych państwach nieracjonalnego przepisu, stwarzającego z traktatu handlowego, w niczem najczęściej niezmiennego prawa pozytywnego, ustawę w formalnym sensie.

We Francji, w myśl art. 8 jej ustawy konstytucyjnej, Prezydent negocjuje i ratyfikuje traktaty handlowe, podając je do wiadomości Ciał Ustawodawczych. Do ich wejścia w życie nie jest wymagana uprzednia zgoda na ratyfikację Parlamentu. Przeciwnie, Prezydent wprowadza je w życie swemi dekrety przed zgodą Parlamentu na ratyfikację. O ile traktat był źle zawarty według opinji Parlamentu, to może być obalony gabinet, ale mimo to wstępna zgoda na ratyfikację tegoż Parlamentu nie ma zastosowania. Wyjątkiem są traktaty, które za-

wierają zobowiązania, dotyczące finansów Państwa. W tym wypadku konieczna jest uprzednia zgoda obydwu izb Parlamentu na ratyfikację traktatu handlowego przez Prezydenta.

W Anglii Rząd ma prawo zawierać prowizoryczne umowy i konwencje i wprowadzać je w życie bez ratyfikacji.

W Turcji Rząd jedynie w tym wypadku może zawierać umowy prowizoryczne, o ile uzyska od Parlamentu zgodę na podpisanie takiej umowy zgóry.

W Stanach Zjednoczonych Am. przejawia się swoisty stan prawny w omawianej materji. W Konstytucji znajduje się tylko następująca norma, która zresztą jest jedyną obowiązującą tam w danej materji, a mianowicie: „za poradą i zgodą Senatu i przez nią Prezydent posiadać będzie prawo zawierania traktatów, pod warunkiem, że uzyska na to zgodę $\frac{2}{3}$ obecnych Senatorów”. W myśl prawa zwyczajowego cały szereg typów umów międzynarodowych nie wymaga zgody Senatu. Te umowy uważane są za porozumienia władz wykonawczych (executive agreements) i, jako takie, nie są ratyfikowane przez Prezydenta, o ile prawo drugiej strony kontraktującej nie wymaga ratyfikacji danej umowy przez jej głowę państwa. Umowy takie nie raz zawierają zastrzeżenie, że niektóre ich normy mogą stracić moc obowiązującą, o ile parlamenty którejs z układających się stron uchwalą ustawę, różniącą się od danych postanowień umowy, zawartej pomiędzy Stanami Zjedn. a drugim państwem. Traktaty handlowe, jako całość, należą do tego typu umów, zawieranych przez Stany Zjedn., które wymagają zgody izby senatorskiej Stanów Zjedn. Jednak cały szereg zagadnień, ujmowanych często w traktatach handlowych, mogą być według prawa zwyczajowego potraktowane jako porozumienia władz wykonawczych, i tem samem nie podlegają ani ratyfikacji Prezydenta, ani aprobacie Senatu. Mamy na myśli chociażby porozumienia w materjach, w Polsce często normowanych przez jej traktaty handlowe, a to układy, dotyczące: wzajemnego honorowania świadectw o kwarantannie okrętów, świadectw okrętowych pomiarowych, świadectw inspekcji okrętów, umów, wykluczających podwójne opodatkowanie, umów o ochronie praw autorskich i t. p.

Wogóle prawie niema państw, których przepisy konstytucyjne w zakresie zawierania traktatów handlowych byłyby tak beznadziejnie nieelastyczne i niepozwalające na szybkie wprowadzanie traktatów, jak przepisy dotychczasowej konstytucji polskiej.

Z państw, niecytowanych powyżej, większość nie należy jednak do grupy, tak racjonalnie traktującej omawianą kwestję, jak ujmuje ją prawo włoskie, szwedzkie i norweskie. Raczej konstytucje większości ich wymagają zgody na ratyfikację Ciał Ustawodawczych—niezależnie od tego, czy w konkretnym traktacie znajdują się normy, jużto bezpośrednio zmieniające prawo pozytywne danego państwa, jużto zawierające zobowiązania do jego zmiany, czy też, że o żadnych zmianach i zobowiązaniach takich kategorii (co zresztą najczęściej bywa) w danym traktacie mowy niema. Innemi słowy, większość państw stoi na stanowisku, że traktat tej drugiej kategorii jest ustawą w znaczeniu formalnym, t. j. taką ustawą, która, nie zmieniając prawa materialnego, mimo to musi przejść przez te wszystkie formalności, które prawo publiczne danego państwa stosuje do tego, by pewne normy były uważane za ustawę. Mimo to ta ogromna większość państw—jużto przez specjalne uprawnienia dla rządu, jużto przez następną, a nie wstępną aprobatę ratyfikacji—bynajmniej nie jest w pozycji tak trudnego kontrahenta, jak dotychczas Polska.

Nowa Konstytucja w brzmieniu, uchwalonem przez Sejm, zawiera doniosłą pod tym względem zmianę.

1. — W myśl tezy 12 lit. g uchwalonego przez Sejm projektu Konstytucji: „Prezydent Rzeczypospolitej... zawiera i ratyfikuje umowy z innymi państwami, przyczem umowy handlowe, celne, obciążające stałe Skarb Państwa lub zawierające zobowiązania

wiązania nałożenia nowych ciężarów na obywateli, albo powodujące zmianę granic — wymagają przed ratyfikacją zgody Izb Ustawodawczych, wyrażonej w ustawie”.

2. — W myśl tezy 38 ustęp 2: „Inicjatywa ustawodawcza w sprawach budżetu, kontyngentu rekruta i ratyfikacji umów międzynarodowych należy wyłącznie do Rządu”.

3. — W myśl tezy 40 ustęp 3: „Ustawa może upoważnić Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania dekretów w czasie i zakresie, przez nią oznaczonym, upoważnieniem tem nie może być objęta zmiana Konstytucji”.

4. — W myśl tezy 40 ustęp 4: „Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo w czasie, gdy Sejm jest rozwiązany, wydawać w razie konieczności państwowej dekryty w zakresie ustawodawstwa państwowego z wyjątkiem: a) zmiany Konstytucji, b) ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu, c) budżetu, d) nakładania podatku i ustanawiania monopoli, e) systemu monetarnego, f) zaciągania pożyczek państwowych, g) zbycia i obciążenia nieruchomości majątku państwowego, oszacowanego na kwotę ponad 100 000 złotych”.

5. — W myśl tezy 40 ustęp ostatni: „Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania poszczególnej dziedziny z zakresu ustawodawstwa wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanym w warunkach, Konstytucją oznaczonych”.

Z zestawienia tych tez wynika, że nowe polskie prawo konstytucyjne (w brzmieniu, uchwalonem przez Sejm) nadal uważa każdy traktat handlowy za ustawę. Jednocześnie jednak pozaśród wyjątków, w których Prezydent Rzplitej nie jest uprawniony do ogłaszania dekretów z mocą ustawy, nie znajdują się już traktaty handlowe. W przyszłości przeto — jużto na mocy specjalnego upoważnienia Sejmu, jużto w okresie jego nieczynności — nie byłoby już przeszkód prawnych, ażeby traktat po podpisaniu mógł wejść natychmiast w życie w drodze dekretu Prezydenta Rzplitej i bez wstępnej zgody na ratyfikację władzy ustawodawczej. W ten sposób Polska przestałaby być tym partnerem negocjacyjnym, od którego druga kontrahująca strona wymaga lub chce wymagać dodatkowych ustępstw za to, iż ma do czynienia z państwem, które prawnie nie jest w możności wyników rokowań traktatowych szybko wcielać w życie. W obecnych zmiennych warunkach międzynarodowego obrotu gospodarczego ten mankament polskiego prawa konstytucyjnego słusznie uważa się po stronie innych państw za bardzo istotny.

Wprawdzie — mojem zdaniem — odpowiedniejszem wydaje się norweskie rozstrzygnięcie danej kwestji niż obecnie uchwalone tezy Konstytucji w danym zakresie (stanowisko Konstytucji norweskiej pod względem praktycznym wydaje się najcelowszem, a teoretycznie góruje prostotą i precyzją logiczną), ale ze stanowiska praktycznego najważniejsze jest to, ażeby traktat mógł być stosowany możliwie szybko. Doświadczenia zaś z naszymi Ciałami Ustawodawczemi nie budzą obaw co do tego, by w okresie, gdy będą one czynne, mogło zachodzić z ich strony opieszale rozpatrywanie traktatów handlowych. Najważniejszym przeto wynikiem jest to, iż nie będzie przeszkód do wprowadzania traktatów w życie wówczas, gdy Ciała Ustawodawcze nie będą czynne.

Kończąc zaznaczamy, że dotychczasowe traktaty handlowe polsko-zagraniczne z reguły były tak konstruowane, ażeby: 1) nie zmieniać polskiego prawa pozytywnego ich normami i 2) by unikać zobowiązań do wprowadzania nowych przepisów; wyjątkiem było zobowiązanie w drugim traktacie handlowym polsko-francuskim do wprowadzenia na obszarze Polski ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji i przepisów o zakazie stosowania w Polsce francuskich nazw regionalnych jako rodzajowych. Pierwsze zobowiązanie tem chętniej było wykonane, że przynależność Polski do wielopaństwowej konwencji o ochronie własności przemysłowej i tak zobowiązywała państwo nasze do takiej ustawy. Naogół przeto można skonstatować, że traktaty

handlowe polsko - zagraniczne miały charakter ustaw w formalnym a nie materialnym sensie, co tem bardziej podkreśla niecelowość dotychczasowych postanowień naszej Konstytucji z omawianego zakresu, niepotrzebnie najbardziej rygorystycznych ze wszystkich możliwych do pomyślenia stanów prawnych w danej dziedzinie.

S. Baudouin de Courtenay

TARGI I WYSTAWY

WYSTAWA RUCHOMA PRÓB I WZORÓW PRZEMYSŁU KRAJOWEGO W ŁODZI. — Pod protektorem Pana Ministra Przemysłu i Handlu, Dr. F. Zarzyckiego, oraz P. Wojewody Łódzkiego zorganizowana została w Łodzi Wystawa Ruchoma Prób i Wzorów Przemysłu Krajowego Towarzystwa Wystaw Ruchomych, powstałego w 1909 r.; wystawa obecna zbiegła się z 25 leciem istnienia Towarzystwa, powołanego dla szerzenia propagandy wytwórczości krajowej.

Towarzystwo w latach przedwojennych objechało przeszło 100 miast i miasteczek oraz brało udział w szeregu wielkich imprez wystawowych w Rosji i Austrii. W latach powojennych działalność Towarzystwa podjęta została w 1925 r. po stabilizacji waluty. Od tego czasu zwiedziło wystawę przeszło 2 miljn. osób.

Na terenie Łodzi Wystawa spotkała się z dużym zainteresowaniem sfer gospodarczych, którego wyrazem był udział ok. 200 firm, reprezentujących wszystkie niemal dziedziny wytwórczości oraz spółdzielczość, szkolnictwo zawodowe i t. d. Wystawę zwiedziło przeszło 60 tys. osób zarówno spośród przedstawicieli kół gospodarczych, jak i ze sfer pracowniczych, młodzieży szkolnej i t. p. W ramach Wystawy zorganizowany został szereg atrakcyjnych imprez o charakterze propagandowym. Na podkreślenie zasługuje zorganizowanie przez dyrekcję Wystawy cyklu odczytów, obejmujących wszystkie dziedziny życia gospodarczego Polski z punktu widzenia możliwości zwiększenia zbytu towarów krajowych.

Zarówno przebieg kampanji wystawowej na terenie Łodzi, jak i frekwencja zwiedzających Wystawę świadczą, niewątpliwie, o tem, iż impreza ta była celowa; w związku z tym wynikiem powstała wśród sfer gospodarczych koncepcja stworzenia w Łodzi stałych targów włókienniczych oraz organizacji muzeum przemysłowego, ze szczególnem uwzględnieniem wybitnie regionalnych cech okręgu przemysłowego łódzkiego.

K.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie 1 ÷ 15/IV r. b. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	1 ÷ 8/IV	9 ÷ 15/IV	Wzrost (+) lub spadek (-) %
		Pszenica	
Warszawa	20'83	19'75	- 5'2
Poznań	17'37	17'00	- 2'2
Lwów	—	20'62½	—
Przeciętna	19'10	19'12	—
		Żyto	
Warszawa	14'50	14'50	—
Poznań	14'62½	14'62½	—
Lwów	—	15'17	—
Przeciętna	14'56	14'76	—
		Owies	
Warszawa	12'25	12'25	—
Poznań	11'88	12'37½	+ 5'0
Lwów	—	12'16½	—
Przeciętna	12'06½	12'26	—
		Jęczmień browarowy	
Warszawa	15'75	15'75	—
Poznań	15'75	15'25	- 2'5
Lwów	—	—	—
Przeciętna	—	—	—

	Jęczmień zwykły		
Warszawa	14'00	14'00	—
Poznań	14'75	14'75	—
Lwów	—	11'37½	—
Przeciętna	14'37½	13'37	—

— Okres sprawozdawczy (od 9 do 14 kwietnia) na rynku zbóż chlebowych i przetworów minął przy usposobieniu spokojnem i tendencji niejednolitej, naogół jednak niżkowej. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, ceny pszenicy jednolitej i zbieranej na giełdzie warszawskiej zniżkowały o zł 0'50 na 100 kg, a na giełdzie poznańskiej o zł 0'75. Również większość gatunków mąki na obu giełdach: warszawskiej i poznańskiej zniżkowała, a mianowicie: na pierwszej — mąka pszenna I gat. „luksusowa” 45% i II gat. 20% po luksusowej o zł 2 na 100 kg, oraz mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% i 0 ÷ 65% o zł 1'00 na 1 kg, a na drugiej — mąka pszenna I gat. A 20%, B 45%, C 60% i D 65% oraz II gat. 45 ÷ 65% i III gat. „poślednia” A 65 ÷ 70% o zł 0'50 na 100 kg. Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej wyniósł w okresie sprawozdawczym 14 749 t, w tem 8 451 t żyta.

Warszawa. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jara czerwona szklista 775 g/l bez obrotów (21'00 ÷ 22'00), — jednolita 748 g/l 19'50 ÷ 20'00 (20'50 ÷ 21'00), — zbierana 737 g/l 19'00 ÷ 19'50 (20'00 ÷ 20'50), żyto jednolite 700 g/l 14'25 ÷ 14'75, jęczmień browarowy 684 g/l 15'50 ÷ 16'00, — przemiałowy 632 g/l 13'75 ÷ 14'25, owies jednolity 468 g/l 12'50 ÷ 13'00, — zbierany 438 g/l 11'50 ÷ 12'00, mąka pszenna I gat. „luksusowa” 45% 32'00 ÷ 36'00 (34'00 ÷ 38'00), — I gat. 65% 28'00 ÷ 32'00 (30'00 ÷ 34'00), — II gat. 20% po luksusowej 23'00 ÷ 28'00 (25'00 ÷ 30'00), — III gat. „poślednia” 17'00 ÷ 23'00, mąka żytnia I gat. 0 ÷ 55% 23'00 ÷ 24'00 (24'00 ÷ 25'00), — I gat. 0 ÷ 65% 22'00 ÷ 23'00 (23'00 ÷ 24'00), — II gat. 17'00 ÷ 18'00, — „razowa” 17'00 ÷ 18'00 (18'00 ÷ 19'00), — „poślednia” 12'00 ÷ 13'00, otręby pszenne szale z przemiału standartowego 12'00 ÷ 12'50, — średnie z przemiału standartowego 11'00 ÷ 11'50, otręby żytnie z przemiału standartowego 9'00 ÷ 9'50 (8'75 ÷ 9'25).

Poznań. — Ceny hurtowe według ceduły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu) — w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (jak wyżej): pszenica 16'50 ÷ 16'75 (17'25 ÷ 17'50), żyto 14'50 ÷ 14'75, jęczmień 695 ÷ 705 g/l 14'75 ÷ 15'25, — 675 ÷ 685 g/l 14'25 ÷ 14'75, — browarowy 15'25 ÷ 16'25, owies 12'50 ÷ 12'75 (12'00 ÷ 12'25), — do siewu bez notowań, mąka wraz z workiem: pszena I gat. A 20% 31'25 ÷ 33'00 (31'75 ÷ 33'50), — I gat. B 45% 28'25 ÷ 30'50 (28'75 ÷ 31'00), — I gat. C 60% 26'75 ÷ 29'00 (27'25 ÷ 29'50), — I gat. D 65% 25'25 ÷ 27'50 (25'75 ÷ 28'00), — II gat. 45 ÷ 65% 23'25 ÷ 25'50 (23'75 ÷ 26'00), — III gat. „poślednia” A 65 ÷ 70% 17'00 ÷ 19'00 (17'50 ÷ 19'50), — III gat. „poślednia” B ponad 70% 14'00 ÷ 16'00 (14'50 ÷ 16'50), żytnia I gat. 0 ÷ 55% 21'00 ÷ 22'00, — I gat. 0 ÷ 65% 19'50 ÷ 20'50, — II gat. 55 ÷ 70% 16'50 ÷ 17'50, — „poślednia” ponad 70% 13'00 ÷ 14'50, — „razowa” 0 ÷ 95% 17'00 ÷ 18'00, otręby pszenne z przemiału standartowego 10'75 ÷ 11'75 (10'75 ÷ 11'25), — grube z przemiału standartowego 11'50 ÷ 12'00, otręby żytnie z przemiału standartowego 10'25 ÷ 11'00.

LEN

Wilno. — Ceny lnu według notowań Giełdy Zbożowo-Towarowej i Lniarskiej w Wilnie — w zł za 1000 kg loco stacja załadowania (w nawiasach podane są poprzednie notowania, o ile różnią się od obecnych): czesany Horodziej basis I, skala 303'10, 2 229'95 ÷ 2 294'90 (2 251'60 ÷ 2 294'90), trzepany Wołożyn basis I, skala 216'50, 1 385'60 ÷ 1 450'55 (1 407'25 ÷ 1 450'55), trzepany Hoduciszki basis I, skala 216'50, 1 385'60 ÷ 1 450'55 (1 407'25 ÷ 1 450'55), trzepany Miory basis I, skala 216'50, 1 276'85 ÷ 1 341'80 (1 308'50 ÷ 1 341'80), trzepany Traby basis I, skala 216'50, 1 450'55 ÷ 1 493'85 (1 493'85 ÷ 1 537'15), kadziel grodzieńska 1 039'20 ÷ 1 082'50, — horodziejska 1 125'80 ÷ 1 169'10 (1 125'80 ÷ 1 169'10).

KONOPIE

Bielsko. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg (w nawiasach podane są ostatnie notowania o ile różnią się od obecnych): konopie krajowe 149'40 (108'00), odpadki konopne 14'40.

WARZYWA

Warszawa. — Ceny według ceduły targu warzywnego — w zł za 100 kg (w nawiasach podane są notowania z okresu, poprze-

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu oraz Min. Rolnictwa i Ref. Roln., sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

dającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): brukiew 3'00 ÷ 4'00, buraki 4'00 ÷ 5'00, cebula I gat. 9'00 ÷ 11'00 (10'00 ÷ 12'00), — II gat. 5'00 ÷ 7'00 (6'00 ÷ 7'00), chrzan I gat. 7'00 ÷ 9'00 (7'00 ÷ 10'00), — II gat. 35'00 ÷ 50'00 (40'00 ÷ 50'00), czosnek bez notowań, kapusta biała 3'50 ÷ 4'25, — brukselska bez notowań, — kwaszona 9'00 ÷ 11'00, marchew 3'00 ÷ 3'50 (3'00 ÷ 3'40) pietruszka 8'00 ÷ 11'00, rabarbar 90'00 ÷ 120'00 (bez notowań), salceffa I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, selery 12'00 ÷ 18'00 (10'00 ÷ 15'00), szczaw I gat. 50'00 ÷ 80'00 (75'00 ÷ 100'00), — II gat. 25'00 ÷ 40'00, szpinak 10'00 ÷ 15'00, ziemniaki 450 ÷ 550 (450 ÷ 600), bulwy bez notowań; za 1 kg: cykorja I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, pieczarki bez notowań, szczaw 0'75 ÷ 1'20, — gruntowy bez notowań; za 100 pęczków lub 100 sztuk: botwina 20'00 ÷ 30'00 (25'00 ÷ 35'00), kalafjory I gat. bez notowań, — II gat. bez notowań, — III gat. bez notowań, kalarepa bez notowań, kapusta biała 6'00 ÷ 10'00, — czerwona 15'00 ÷ 25'00 (12'00 ÷ 20'00), — włoska 10'00 ÷ 18'00, koperek 25'00 ÷ 35'00 (35'00 ÷ 50'00), rzodkiewka (4 pęczki po 15 szt.) I gat. 0'90 ÷ 1'20 (1'00 ÷ 1'30), — II gat. 0'60 ÷ 0'80 (0'70 ÷ 1'00), pietruszka - natka 15'00 ÷ 20'00 (10'00 ÷ 18'00), majeranek bez notowań (5'00 ÷ 7'00), pory 10'00 ÷ 17'00, sałata budynkowa w główkach I gat. 15'00 ÷ 25'00 (20'00 ÷ 30'00), — II gat. 8'00 ÷ 12'00 (10'00 ÷ 15'00), szczypiorek 12'00 ÷ 20'00 (6'00 ÷ 9'00).

SKÓRY

Toruń. — Ceny według notowań Rzeźniczej Spółdzielni Gospodarczej — w zł za 1 funt (w nawiasach podane są ostatnie notowania z dawniejszych okresów, o ile różnią się obecnych): skóry bydłce solone lekkie 0'64 ÷ 0'65 (0'65 ÷ 0'67), — średnie 0'62 ÷ 0'70 (0'65 ÷ 0'74), — ciężkie 0'55 ÷ 0'58 (0'57 ÷ 0'58), oryginalne 0'65 ÷ 0'66 (0'62 ÷ 0'66), skopowe solone 0'70 (0'65), eksportowe 0'80 (0'70 ÷ 0'80), suche bez notowań; za 1 sztukę: cielęce solone lekkie do 7½ f. 5'20 ÷ 5'80 (bez notowań), — ponad 7 f. 7'00 ÷ 7'50 (bez notowań), kozie suche 3'50 (4'20), końskie solone 19'50 (21'50).

NAWOZY SZTUCZNE

Lwów. — Ceny orientacyjne — w zł za wagon 10-tonnowy franco każda stacja kolei normaln w wagonie krytym luzem przy odbiorze minimum 1 wagonu: dla wojew. warszawskiego, iódzkiego, kieleckiego, krakowskiego, pomorskiego, poznańskiego i śląskiego — kainit zwykły 8 ÷ 11% K₂O 420'00, — pylasty 480'00, sól potasowa o zaw. 20 ÷ 22% K₂O 987'00, — 24 ÷ 26% 1 175'00, — 40 ÷ 42% 1 950'00, kalimag o zaw. 34% K₂SO₄ 1 250'00; dla pozostałych województw — kainit zwykły 8 ÷ 11% K₂O 360'00, — pylasty 440'00, sól potasowa o zaw. 20 ÷ 22% K₂O 935'00, — 24 ÷ 26% 1 113'00, — 40 ÷ 42% 1 900'00, kalimag o zaw. 34% K₂SO₄ 1 250'00.

METALE

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg: cyna Banka w blokach 7'00, ołów hutniczy 0'67, cynk hutniczy 0'67, anty-

mon 1'10, aluminium hutnicze 3'50, blacha miedziana 2'75 ÷ 3'40, blacha mosiężna 2'50 ÷ 3'40, blacha cynkowa 0'88 ÷ 0'90, nikiel w kostkach 9'00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 9 do 14 kwietnia 1934 r.

Początek okresu sprawozdawczego na rynku akcyjnym zaznaczył się mocnym ożywieniem, które ku końcowi tygodnia osłabło. W przeciwieństwie do akcji Banku Polskiego, które zamknęły okres sprawozdawczy nadwyżką zł 1'50 — akcje przedsiębiorstw przemysłowych, a w szczególności Lilpopa i Starachowic, wykazywały tendencję niejednorodną, raczej zniżkową. W porównaniu z ostatnimi notowaniami okresu poprzedniego — akcje Lilpopa straciły zł 0'10 i Starachowic zł 0'40 przy dużych jednak obrotach. Od dłuższego czasu nienotowane na giełdzie akcje Warsz. T-wa Fabryk Cukru obiegały po kursie zł 17'25. Akcje Haberbuscha nieznacznie zwyżkowały, Rudzkiego — utrzymały swój ostatni kurs.

Na giełdzie krakowskiej akcje Banku Polskiego zyskały ok. zł 2'00, Sierszy Górniczej — zł 0'50. Na giełdzie poznańskiej obracano jedynie akcjami Banku Polskiego, które w porównaniu z okresem ubiegłym zyskały zł 0'50 ÷ 1'00. Giełda lwowska — bez notowań.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	81'50	79'50	81'50
Warsz. T-wa Fabr. Cukru	zł 100	17'25	17'25	17'25
Lilpop	zł 25	11'75	11'55	11'65
Rudzki	zł 50	2'50	2'50	2'50
Starachowice	zł 50	10'75	10'25	10'40
Haberbusch i Schiele	zł 100	37'85	37'85	37'85

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 81'50 ÷ 80'00 (79'00 ÷ 78'75), Siersza Górnicza 5'50 (5'00).

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach podane są notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 80'00 ÷ 78'50 (79'00 ÷ 78'00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

ULGI CELNE. — Na mocy ogłoszonego w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 31/1934, poz. 283 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Ref. Roln. z dn. 31/III 1934 r. o ulgach celnych — ustanowione zostały cla ulgowe na niżej wymienione towary w następującej wysokości (w zł od 100 kg):

Tkaniny, oprócz osobno wymienionych, z jedwabiu sztucznego: jedno- lub wielobarwne o szerokości najwyższej 58 cm, zaopatrzone w brzegi o splocie taftowym szerokości nie węższej niż 5 mm, przeznaczone do wyrobu paraseli i parasolek — o wadze 1 m²: a) powyżej 120 g — zł 1 500, b) 120 g i mniej — zł 2 000.

Części maszyn młynarskich: postawów walcowych — zł 90, aspiratorów, łuszczarek, automatycznych łuszczarek-perlaków, ma-

szyn do czyszczenia i odsiewania kaszek oraz jagielników — zł 110, pytlki płaskich — zł 80, odsiewaczy, zychtmaszyn, cylindrów i innych maszyn młynarskich, osobno niewymienionych — zł 160.

Przyrządy elektryczne zapłonowe i oświetleniowe do samochodów, elektryczne wycieraczki szyb, sygnały elektryczne, kierunkowskazy elektryczne do samochodów, aparaty elektryczne rozrusznikowe — zł 500.

Zastosowanie wymienionych ulg celnych wymaga pozwolenia Ministerstwa Skarbu. Rozporządzenie weszło w życie z dn. 13/IV 1934 r. i obowiązuje do odwołania.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

PAŃSTWOWA RADA KOMUNIKACYJNA. — W dn. 18 b. m. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Państwowej Rady Komunikacyjnej pod przewodnictwem Ministra Komunikacji Inż.

M. Butkiewicza, oraz przy udziale P. Podsekretarza Stanu Inż. A. Bobkowskiego, P. Dyrektora Gabinetu Ministra G. Rożalskiego, wyższych urzędników Ministerstwa Komunikacji oraz

członków Państwowej Rady Komunikacyjnej, których Rada liczy 110.

Posiedzenie zajął Pan Minister Komunikacji Butkiewicz, wygłaszając przemówienie, w którym zobrazował działalność Ministerstwa Komunikacji za okres ubiegły. Na wstępie Pan Minister podkreślił doniosłość faktu scentralizowania w Ministerstwie Komunikacji niemalże wszystkich spraw komunikacyjnych kraju, co znacznie rozszerzy zakres prac Państwowej Rady Komunikacyjnej. W obszernym swem i popartem liczbami przemówieniu Pan Minister przedstawił rezultaty prac w dziedzinie kolejnictwa, lotnictwa, dróg wodnych i lądowych, podkreślając ważniejsze momenty i innowacje, wprowadzone w ostatnim roku do poszczególnych działów gospodarki komunikacyjnej.

Następnie został jednogłośnie po krótkiej dyskusji przyjęty projekt regulaminu Państwowej Rady Komunikacyjnej. Wreszcie zajęła się Rada ukonstytuowaniem komitetów, których ogółem jest 6, a mianowicie: 1) nowobudujących się kolei żelaznych, 2) taryfowy, 3) eksploatacji kolei żelaznych, 4) publicznych dróg kołowych, 5) dróg wodnych i 6) do spraw koordynacji przewozów kolejowych, samochodowych, wodnych i lotniczych. Przewodniczącymi poszczególnych komitetów zostali obrani PP.: Inż. Słepszczyński, Inż. Bronisław Chodkiewicz, Inż. Adam Krzyżanowski, b. Minister Komunikacji Inż. A. Kühn, Gen. Stanisław Kwaśniewski i b. Podsekretarz Stanu w Min. Komunikacji Inż. W. Czapski.

Pan Minister Butkiewicz odesłał wnioski, zgłoszone przez członków Państwowej Rady Komunikacyjnej, do poszczególnych komitetów.

PRZEWOZY POMIĘDZY Z. S. R. R. A EUROPA ŚRODKOWĄ TRANZYTEM PRZEZ POLSKĘ. — Za przykładem lat poprzednich, przytaczamy statystykę przewozów tranzytowych z Z. S. R. R. i do Z. S. R. R. — tym razem za okres 1931 ÷ 1933¹⁾. Z uwagi na to, że okres sprawozdawczy pozostawał pod wpływem największego nasilenia wszechświatowego kryzysu gospodarczego, ciekawe jest zbadanie, w jakiej mierze odbiło się to na wymianie towarowej pomiędzy Wschodem rosyjskim a Europą Środkową. Wymianę towarową pomiędzy Z. S. R. R. i Niemcami charakteryzuje poniższe zestawienie (w tonnach):

A. — Wywóz z Z. S. R. R. do Niemiec			
	1931	1932	1933
Ogółem:	281 615	121 113	65 430
w tem:			
ruda żelazna	2 960	10 784	16 210
" manganowa	4 763	—	—
drzewo nieobrobione	38 880	5 470	—
papierówka	161 496	12 876	—
deski	41 731	61 850	32 268
klepek	2 907	910	2 899
fornier i dykta	2 100	2 499	739
makuchy i wysłodki buraczane	11 888	11 618	11 744
jaja	10 237	13 953	654
B. — Przywóz do Z. S. R. R. z Niemiec			
	1931	1932	1933
Ogółem:	210 031	56 320	11 781
w tem:			
żelazo i stal	71 108	19 410	4 457
blacha	20 350	1 701	—
drut	8 479	1 923	—
maszyny	16 262	12 172	1 875
części maszyn	17 353	5 398	—
wyroby żelazne	16 914	6 813	1 413
cegła szamotowa	47 272	3 124	448
zaprawa szamotowa	1 347	10	—
Artykuły przem. elektr.	1 839	29	321
" " chemicz.	1 861	841	—
rury	3 013	919	—
tabor kolejowy i części zap.	—	1 862	1 120

Jak było do przewidzenia, wymiana towarów pomiędzy Z.S.R.R. i Niemcami uległa pod wpływem depresji gospodarczej ogromnemu skurczeniu, sprowadzającemu się w kierunku do Niemiec do 19%, a w kierunku z Niemiec nawet do 5% ilości przewozów w 1931 r. Z Z. S. R. R. nastąpił zanik zupełny wywozu drzewa nieobrobionego i papierówki, ale utrzymał się wywóz drzewa obrobionego (desek, klepek, fornieru), zmniejszył się wydatnie również wywóz artykułów spożywczych (jaj, raków i ryb, owoców i grzybów, drobiu). Z wywozu niemieckiego zginął zupełnie przewóz blachy, drutu, rur, zmniejszył się ogromnie wywóz maszyn, żelaza i stali, wyrobów żelaznych, artykułów przemysłu elektrycznego i chemicznego. Zwłaszcza ostatni rok sprawozdawczy — 1933 — wykazuje zanik wymiany pomiędzy Niemcami i Z. S. R. R., zapowiadający się jeszcze przed 2 laty świetnie.

Przewozy towarowe między Z. S. R. R. i Czechosłowacją przedstawia następujące zestawienie (w tonnach):

A. — Wywóz z Z. S. R. R. do Czechosłowacji			
	1931	1932	1933
Ogółem:	608 978	70 767	55 696
w tem:			
ruda żelazna	564 387	52 201	48 025
" manganowa	35 865	4 658	—
deski i deseczki	3 201	1 750	996
fryzy i dykty	2 107	4 817	4 973
groch, nasiona i mak	1 744	1 295	—
węgiel kamienny	—	9 072	—
kloce i klepki	—	4 838	—
B. — Przywóz do Z. S. R. R. z Czechosłowacji			
	1931	1932	1933
Ogółem:	328 659	28 612	27 384
w tem:			
żelazo i stal	126 378	2 141	13 774
blacha	71 116	—	—
drut	34 116	7 699	302
rury	6 729	—	—
maszyny	4 226	7 614	1 111
części maszyn	3 534	—	—
szyny kolejowe	24 583	—	10 213
wyroby żelazne	13 490	1 217	286
części wagonów i samochodów	6 446	937	103
podkłady żelazne	2 351	—	—
cegła szamotowa i zaprawiona	25 459	8 231	—
octan drzewny i wapna	3 183	342	—

Toż samo zjawisko spadku przewozów, i to w stosunku nawet większym, niż w obrotach Z. S. R. R. z Niemcami, widzimy w wymianie towarów z Czechosłowacją. Wywóz z Z. S. R. R. w 1933 r. spadł do 9%, a przywóz z Niemiec — do 8% obrotów z 1931 r. Spadek ten ujawnił się najsilniej w zakresie wywozu materiałów drzewnych i rudy, w przywozie zaś dotknął najmocniej półfabrykaty oraz wyroby żelazne i stalowe, maszyny i cegłę szamotową.

A. — Wywóz z Z. S. R. R. do Austrii			
	1931	1932	1933
Ogółem:	9 033	7 104	2 995
w tem:			
deski	2 315	1 509	—
fryzy dębowe	4 021	2 940	1 372
szmaty i nici	1 733	1 516	712

B. — Przywóz do Z. S. R. R. z Austrii			
	1931	1932	1933
Ogółem:	12 846	3 254	748
w tem:			
żelazo i stal	4 661	368	278
blacha	2 075	—	—
maszyny	2 869	1 317	196
części maszyn	346	—	—
wyroby żelazne	263	743	30
szmaty wełniane i nici	668	765	222

Mała naogół wymiana towarowa pomiędzy Z. S. R. R. i Austrią zmalała w 1933 r. w zakresie wywozu z Z. S. R. R. do 1/3, a w zakresie przywozu — nawet do 1/16 obrotu z 1931 r. Z. S. R. R. zmniejszył wywóz materiałów drzewnych, a w przywozie zredukował import żelaza w wyrobach i w półfabrykatkach. Całkowity obrót towarowy pomiędzy Z. S. R. R. a Europą Środkową tranzytem przez Polskę wyraził się przeto w ostatnim 3-leciu w liczbach następujących (w tonnach):

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 21/1932 i 14/1931.

	1931	1932	1933
Z Z. S. R. R.	898 626	198 984	124 121
Do Z. S. R. R.	549 536	88 186	39 913
Ogółem:	1 448 162	287 170	164 034

Obrót ogólny zatem spadł w ciągu 3 lat do 11% wymiany z 1931 r. Liczby te nie obejmują całości wymiany Z. S. R. R.

z Europą Środkową, gdyż pewne przewozy odbywają się również przez nasze Pomorze w t. zw. tranzycie uprzywilejowanym. Przewozów tych nie można jednak oddzielić od przewozów pomiędzy Niemcami a Prusami Wschodnimi, względnie Litwą i Łotwą.

J. G.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

STAN POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ NA DZ. 1 KWIETNIA 1934 R. — W dn. 1/I r. b. polska flota handlowa składała się z 82 jednostek morskich o ogólnej pojemności 66 694 t rej. brutto, w tej liczbie 26 statków towarowych i pasażerskich o ogólnej pojemności 58 674 t, 23 statki rybackie o ogólnej pojemności 2 856 t, 13 większych jednostek pomocniczych powyżej 100 t (statek szkolny „Dar Pomorza”, statki ratownicze, holowniki morskie, lichtugi, pogłębiarki) o pojemności ogólnej 4 338 t, oraz 20 jednostek mniejszych o pojemności ogólnej 826 t.

W ciągu I kwartału r. b. w składzie polskiej floty handlowej zaszły zmiany następujące: sprzedano statek pasażersko-towarowy „Rewa” (2 279 t) Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego, przejęto przez to samo Towarzystwo nowozbudowany pasażersko-towarowy statek „Lech” (1 568 t), zarejestrowano holownik portowy „Wilk” (27 t).

Uwzględniając te zmiany, otrzymamy na dz. 1/IV r. b. w stanie polskiej floty handlowej 83 statki o ogólnej pojemności 66 010 t rej. brutto.

Wykaz statków¹⁾ polskich przedsiębiorstw żeglugi morskiej (na dz. 1/IV 1934 r.)

L. p.	Nazwa statku	Nośność t D W. Pojemn. brutto " netto	S t o c z n i a Rok budowy	Długość, szerok., zanurz. m	Maszyny (rodzaj, siła IHP)	Rodzaj żeglugi
S. A. „ŻEGLUGA POLSKA”						
1	Śląsk	1 515 1 402 758	Nakskov (Danja) 1932	70'87 10'92 4'85	1 Lentza dwuprzęz. 1 300	Regularna linja z Gdyni i Gdańska do Tallinu i Helsing- forsu, Antwerpji i Rotterdamu
2	Cieszyn	1 515 1 402 758	ditto	ditto	ditto	
3	Chorzów	1 350 845 489	N. V. Werft, Zeeland (Holandja) 1921	64'90 9'57 4'00	1 trójpr. 500	Reg. linja Hambur- ska
4	Tczew	1 020 760 344	H. Bodewes, Milingen (Holandja) 1924	55'32 8'59 5'40	1 trójpr. 600	
5	Katowice	2 850 1 995 1 107	Chant. Navals, Caen 1925	83'93 12'16 5'55	1 trójpr. 1 200	Żegluga nieregular- na: Bałtyk — m. Pół- nocne — m. Śród- ziemne
6	Kraków	2 850 2 018 1 121	ditto 1926	83'80 12'12 5'43	ditto	
7	Poznań	2 850 2 017 1 121	ditto 1926	83'63 12'11 5'55	ditto	
8	Toruń	2 850 2 018 1 122	ditto 1925	83'70 12'14 5'55	ditto	
9	Wilno	2 850 2 018 1 121	ditto 1926	83'79 12'12 5'55	ditto	
10	Wisła	5 146 308 1 844	Craig & Taylor, Sunderland (Anglja) 1928	99'06 14'63 6'15	1 trójpr. 1 666	Przybrzeżna regu- larna żegluga pasa- żerska
11	Gdańsk	538 234	Stocznia Gdańska 1927	52'00 9'26 3'00	1 trójpr. 650	
12	Gdynia	549 236	ditto 1927	52'00 9'26 2'90	ditto	
13	Jadwiga	270 107	Palmers & Co. Newcastle (Anglja) 1928	39'75 7'42 2'55	2 trójpr. 830	
14	Wanda	270 107	ditto 1928	39'75 7'42 2'55	ditto	

¹⁾ Wykaz nie obejmuje statków: małych, rybackich, specjalnych i pomocniczych oraz budowanych dla Polskiego Transatlantycznego T-wa Okrętowego na stoczni Montalconcio we Włoszech 2 okrętów transatlantycznych.

S. A. „POLSKO-BRYTYJSKIE TOW. OKRĘTOWE”

15	Lublin	1974 1409 687	Helsingoer (Danja) 1932	80·64 12·02 5·16	1 Lentza dwaprzęz. 1375	Linja regularna do Hull
16	Lwów	1974 1409 687	ditto 1932	80·64 12·02 5·16	ditto	
17	Lech	2000 1568 790	Swan Hunter (Anglja) 1934			
18	Warszawa	3440 2486 1534	W. Doxford, Sunderland (Anglja) 1916	87·38 12·39 6·48	1 trójpr. 150	Linja regularna do Londynu
19	Premjer	3950 3540 2171	Ramage & Fergusson (Anglja) 1922	101·56 13·11 7·00	1 trójpr. 2400	

S. A. „POLSKIE TRANSATLANTYCKIE TOW. OKRĘTOWE”

20	Polonia	7200 7500 4519	Barclay, Curle & Co. Glasgow, 1915	136·92 17·20 7·70	2 trójpręz. 6000	Regul. linja Kon- stanca-Haifa
21	Pułaski	6150 6345 3820	ditto 1912	129·93 16·23 7·47	2 trójpręz. 5600	
22	Kościuszko	5300 6522 3940	ditto 1915	134·45 16·32 7·44	ditto 5600	Regul. linja do Kopenhagi, Halifaxu i New-Yorku

„POLSKO-SKANDYNAWSKIE TOW. TRANSPORTOWE”

23	Robur III	2850 1894 1138	Thompson & Son, Sunderland 1923	80·47 11·89 5·48	1 trójpręz. 1060	Żegluga nieregular- na: Bałtyk — m. Pół- nocne
24	Robur IV	3000 1971 1067	Lindholmen, Göteborg 1930	78·43 12·55 5·82	1 Lentza 1000	
25	Robur V	3000 1975 1072	ditto 1930	78·54 12·55 5·82	1 Lentza 1000	
26	Robur VI	3200 2088 1252	Jonker & Stans, Ambacht (Holandja) 1922	83·97 12·25 5·50	1 trójpręz. 1250	

RYNEK FRACHTOWY. — Niewiele zmian jest do zanotowania w sytuacji rynków frachtowych, na których ruch w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym pozostawał równie ograniczony, jak w okresie świąt ubiegłych. Regularne linje coraz bardziej wypierają trampy, które pracują bez strat, a przy pełnych ładunkach drobnicy często nawet z zarobkiem i dzisiejszej katastrofalnej sytuacji rynków frachtowych nie można przypisać wyłącznie konkurencji subsydjowanych statków.

Na rynku La Platy tendencja była zwykła wobec zainteresowania tonnażem pod ładunki natychmiastowe. Pod zboże zakontraktowano 26 statków o łącznym tonnażu 183 400 t. Za statki średniego typu z portów górnego biegu rzeki płacono sh 16/- do Anglii i Kontynentu, a za duży tonnaż z Rosario sh 15/- na kwiecień. Stawka z Bahia Blanca wynosiła sh 13/- ÷ 13/3 Antwerpja/Rotterdam i porty greckie, a sh 14/- rejon Antwerpja/Hamburg na kwiecień-maj.

Rynki północno-amerykański i kanadyjski wykazywały silniejsze zainteresowanie tonnażem. W Montreal zawarto szereg kontraktów pod ładunki w kwietniu i maju do Anglii po sh 1/3 ÷ 1/4½ per qr. W eksporcie cukru z Kuby było wiele zamówień, stawki jednak pozostały bez zmian. Poszukiwany był tonnaż pod węgiel do Irlandji, złom do Japonji i zachodnich portów Włoch, a do Szczecina i Gdyni po stawce sh 11/-.

Na rynkach wschodnich notowano pewną poprawę w związku z wznowieniem frachtowań w Władystoku, skąd stawka zasadnicza na soję wynosiła sh 24/- na kwiecień, sh 23/6 na kwiecień i maj, a sh 23/- na maj. W portach ryżowych utrzymywało się zainteresowanie tonnażem i zawarto szereg kontraktów z Burmy, Sajgonu oraz Kolsichang do Kuby, stawki nie zostały jednak ujawnione; jedyny notowany fracht z Burmy do Kuby wynosił sh 28/-. Na rynkach australijskich zawierano kontrakty na ładunki pszenicy workowanej po sh 22/6, a luzem po sh 20/- z zachodnich portów do morza Śródziemnego, Anglii i Kontynentu na kwiecień i maj.

Ilość zafrachtowań, dokonanych z portów morza Czarnego, była niewielka, jednakże zainteresowanie się zwiększyło. Za rudę z Poti do Porsgrund płacono sh 11/- na maj, a do Japonji sh 15/-. W wywozie zboża ruch był słaby tak z portów Z. S. R. R., jak i z portów Dunaju.

Na rynku Gdynia/Gdańsk panował ruch dość ożywiony przy bardzo niskich stawkach. W wywozie zboża notowano kontrakt na 4 tys. t żyta do Antwerpji i na 3 500 t żyta do Rotterdamu lub Antwerpji. Eksport węgla i drewna utrzymywał się w ramach dotychczasowych.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

ZNIŻKA NIEKTÓRYCH STAWEK POCZTOWYCH W OBRODZIE WEWNĘTRZNYM. — Rozporządzeniem Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 24/II 1934 r. w sprawie zmiany taryfy pocztowej wprowadzona została z dn. 1/IV r. b.niżka taryfy pocztowej w rozdz. IX opłat za świadczenia dodatkowe w obrocie wewnętrznym.

Poszczególne stawki, objęte niżką, w zestawieniu z taryfą, obowiązującą do dn. 31/III 1934 r., przedstawiają się następująco (g):

Poz	Stawka:	do dn.	
		31/III 1934 r.	1/IV 1934 r.
1	Polecenie przesyłek listowych.	50	30
2	Zwrotne poświadczenie odbioru, żądane przy nadaniu przesyłki	50	30
3	Zwrotne poświadczenie wypłaty, żądane przy nadaniu przekazu	50	30

9	Nadanie przesyłki rejestrowanej lub przekazu telegraficznego poza godzinami urzędowymi	50	30	15 a)	Żądanie zmiany pobrania lub zlecenia, przesłane drogą pocztową	80	60
10	Zwrotne poświadczenie odbioru, żądane po nadaniu przesyłki	100	60	b)	Żądanie zmiany pobrania lub zlecenia, przesłane drogą telegraficzną (przy niezmięnionej opłacie za telegram)	80	60
11	Zwrotne poświadczenie wypłaty, żądane po nadaniu przekazu	100	60	35	Dodatkowe poświadczenie nadania przesyłki rejestrowanej	50	30
12 a)	Żądanie zwrotu lub zmiany adresu przesyłki pocztowej, przesłane drogą pocztową	80	60	Zniżka poszczególnych pozycji waha się w granicach 20÷40. Najpoważniejszą zmianą, wprowadzoną do taryfy pocztowej, jest obniżenie stawki za polecenie z 50 do 30, t. j. o 40%.			
b)	Żądanie zmiany adresu innych przesyłek pocztowych poza przesyłkami zwykłymi i poleceniami (paczek, przekazów, listów wartościowych), przesłane drogą telegraficzną (przy niezmięnionej opłacie za telegram)	80	60	Obok tej zniżki opłaty — duże znaczenie mają również zniżki stawek za nadanie przesyłek rejestrowanych i przekazów telegraficznych poza godzinami urzędowymi.			

J. G.

PRAWO I SĄD W ŻYCIU GOSPODARCZYM

ORZECZNICTWO SĄDOWE

WYMIAR PODATKU DOCHODOWEGO PRZY NIEPRAWIDŁOWYCH KSIĘGACH. — Najwyższy Trybunał Administracyjny (sprawa L. Rej. 7 990/30) ponownie wyjaśnił, że stwierdzenie przez władzę skarbową, że prowadzone przez spółkę księgi handlowe nie mogą być uznane za prawidłowe — nie daje jeszcze podstawy do zastosowania wobec takiej spółki rygoru zaoczności przy wymiarze podatku dochodowego i ustalenia dochodu bez jej współudziału. W danym wypadku — władza skarbową w postępowaniu odwoławczym zakomunikowała spółce dane faktyczne, które kierował się rzeczoznawca, szacując dochód spółki. Spółka w określonym terminie udzieliła żądanych wyjaśnień. Władza skarbową ponownie zbadała rzeczoznawcę, który potwierdził poprzednio wydaną opinię, i na tem władza oparła swoje orzeczenie.

N. T. A. uznał takie postępowanie władzy za wadliwe, gdy bowiem udzielone przez spółkę wyjaśnienia uznane zostały za niewystarczające, to władza winna była w orzeczeniu swem podać, które wyjaśnienia i dlaczego uznane zostały za niedostateczne, a nie mogła zadowolić się li tylko wzmianką, powołując się na ponowną opinię rzeczoznawcy.

USTALENIE OBOWIĄZKU PODATKOWEGO. — Najwyższy Trybunał Admin. (sprawa L. Rej. 5151/32) wyjaśnił, że w wypadku, gdy podatnik nie uznaje wogóle poczytanego mu obowiązku podatkowego z powodu braku ustawowego stanu faktycznego (np. podatnik zaprzecza, by prowadził przedsiębiorstwo we własnym imieniu i na własny rachunek, wobec czego nie miał obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego) — zasada prawidłowego postępowania wymaga, by zainteresowany podatnik miał możność poznania stanu faktycznego, ustalonego

przez władzę skarbową, jeszcze w toku postępowania, zanim zapadnie orzeczenie odwoławcze.

Nie może bowiem władza skarbową decydować o obowiązku podatkowym na podstawie materiału, o którego treści podatnik nic nie wie, gdyż podatnik nie może być postawiony w taką sytuację, że nie wie, co ma zwalczać i przeciwko czemu się bronić.

OBOWIĄZEK PODATKOWY A UMOWA ZE SKARBEM PAŃSTWA.

— X zawarł umowę ze Skarbem Państwa na wykonanie pewnych robót, przy czym wszelkie koszty umowy, jak również koszty opłat i należności skarbowych strony miały ponosić po połowie. Z tytułu wymiarów podatku dochodowego i przemysłowego, związanych z pomienionymi robotami, X zapłacił tylko połowę wymierzonych podatków i dopuścił do uprawomocnienia się tych wymiarów. Od decyzji Ministerstwa Skarbu, które odmówiło umorzenia drugiej połowy przypadających do uiszczenia podatków, X odwołał się do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, który (L. Rej. 2 079/31) m. in. zauważył, co następuje:

Skarżący ani w postępowaniu administracyjnym, ani też w skardze do Trybunału nie kwestionuje legalności prawomocnych zresztą wymiarów podatków pod kątem widzenia obowiązujących przepisów podatkowych, lecz dopatruje się przyczyny zwolnienia w postanowieniach umowy. Jednak postanowienia umowy, a więc aktu o charakterze prywatno-prawnym, nie mogą wywrzeć żadnego wpływu na obowiązek publiczno-prawny podatnika, wynikający z postanowień ustaw podatkowych, w żadnym zaś razie nie mogą uzasadniać prawa podatnika dochodzenia roszczeń, opartych na umowie, w trybie postępowania administracyjnego.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Oznaczenie wyrobów wytwórczości polskiej — ust. z dn. 9/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31/1934, poz. 273).

Nadzór nad hodowlą koni — ust. z dn. 13/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32/1934, poz. 284).

Ochrona porządku na kolejach użytku publicznego — ust. z dn. 13/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32/1934, poz. 285).

Morskie opłaty portowe — ust. z dn. 15/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32/1934, poz. 286).

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Statut i przepisy finansowe Państwowego Zakładu Emerytalnego — rozp. z dn. 6/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31/1934, poz. 276 i 277).

Dopuszczenie z ogranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działalności na obszarze Polski — rozp. z dn. 29/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31/1934, poz. 281).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Ułgi celne — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Roln. i Ref. Roln. z dn. 31/III 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 31/1934, poz. 283).

Opłaty od statków, łodzi, tratw i spustu drzewa, luzne oraz specjalne świadczenia na śródlądowych wodach publicznych, żeglownych i splawnych — rozp. Min. Komunikacji z dn. 6/III 1934 r., wydane w poroz. z Min. Skarbu („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33/1934, poz. 303).

Wprowadzenie w życie na niektórych obszarach Państwa ustawy o nadzorze państwowym nad buhajami — rozp. Min. Roln. i Ref. Roln. z dn. 11/IV 1934 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33/1934, poz. 307).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

25 kwietnia:

— „Drzewo Kopalniane”, S. A. — o g. 12 w lok. Górnośl. Zjedn. Hut Król. i Laury w Katowicach, Kościuszki 30.

28 kwietnia:

- „**Polfy**”, S. A. Przetw. Chem. i Farmaceut.—o g. 10 w lok. S-ki w Czechowicach.
- „**Keram**”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki we Lwowie, Kochanowskiego 26.
- „**Gbiorczyk i S-ka**”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Poznaniu, Zwierzyniecka 8.

30 kwietnia:

- „**Franc.-Pol. T-wo Kolejowe**”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Paryżu, Avenue de l'Opéra 28.
- „**Naftamin**”, S. A. dla Przem. Naft. — o g. 14 w lok. S-ki w Katowicach-Ligocie, Ligocka 116 b.

1 maja:

- „**Pabjanicka S. A. Przem.-Chem.**” — o g. 10 w lok. S-ki w Pabjanicach, Piłsudskiego 5.
- „**Zakł. Chem. w Winnicy**”, S. A. — o g. 11 w lok. S. A. „L. Spiess i Syn” w W-wie, Daniłowiczowska 16.

2 maja:

- „**T-wo Kopalń i Zakł. Hutn. Sosnowieckich**”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.
- „**Pol. T-wo Handlu i Przem. Futrzan. „Futro**”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Młocińska 3.
- „**Zakł. Przem. „O. Kosowski**”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Grodnie, Listowskiego 32.
- „**Unia**” Zjedn. Fabr. Maszyn, dawn. A. Ventzki i Peters, S. A. — o g. 10½ w lok. S-ki w Grudziądzu.

4 maja:

- „**Stołeczne T-wo Budowl. i Meljorac.**”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 7.
- „**Galic. Fabr. Papieru, S. A. przedtem B-cia Fiałkowsy**” — o g. 9 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 68.

5 maja:

- „**Pol. Akc. Sp. Telefoniczna**”—o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Zielna 37.
- „**Mochala**” Górnośl. Garbarnia i Fabr. Pasów Transm., S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Mochali, poczta Lisów, pow. Lubliniec.
- „**Przem. Chem. „Boruta**”, S. A.—o g. 12 w lok. B-ku Gosp. Kraj. w W-wie, al. Jeruzolimskie 1.
- „**Polski Bank Komunalny**”, S. A. — o g. 13 w lok. B-ku w W-wie, pl. Napoleona 7.
- „**Hieleckie T-wo Akc. Nawozów Sztucz. i Inn. Przetworów Chem.**”, S. A. — o g. 13 w lok. B-ku Gosp. Kraj. w W-wie, al. Jeruzolimskie 1.

— „**T-wo Zgierskiej Manuf. Bawełn.**”, S. A.—o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 177.

— „**Kolej Lok. Toruń-Czarnowo**”, S. A. — o g. 11 w ratuszu w Toruniu.

6 maja:

— „**Kąpiele na Wielkiem Morzu Jastrzębie Góry „Jast-gór**”, S. A. — o g. 11 w lok. „Parowozów” w W-wie, Kolejowa 57.

7 maja:

— „**T-wo Fabrykacji Firanek, Tiulu i Koronek „Szenkier, Gettlich i S-ka**”, S. A.—o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, S-to Jerska 10.

— „**Podlaska Wytwórnia Samolotów**”, S. A. — o g. 17 w lok. Państw. Zakł. Lotn. w W-wie, Puławska 2 a.

— „**Syndykat Roln. Ciechanowski**”, S. A. — o g. 15 w lok. Okr. T-wa Org. i Kółek Roln. w Ciechanowie.

— „**Bławat Polski**”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, Stary Rynek 87/88 — Kramarska 13/14.

— „**Centrala Spirytusowa**”. S. A. — o g. 11 w lok. Zach.-Pol. Zjedn. Spiryt. w Poznaniu, Św. Marcina 39.

— „**Fabr. Wyr. Suklenn. „Ch. Rubin**”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Krzyżowa 22.

— „**Pomorskie Zakł. Ceram.**”, S. A.— o g. 18 w W-wie, al. Ujazdowskie 30 m. 16.

8 maja:

— „**Rom**”, S. A. Wydawn.-Druk. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Cerkiewna 2.

— „**Spółka Osadnicza w Poznaniu**”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Poznaniu, Rzeczypospolitej 1.

— „**I Pol. T-wo Kąpiele Morskich**”, S. A. — o g. 18 w W-wie, Szopena 14 m. 5.

9 maja:

— „**Fabr. Firanek, Tiulu i Koronek „Szenkier, Wydźga i Weyer**”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Dzielna 91.

— „**Cerata**”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Czerniakowska 84.

— „**Księgarnia Wydawn. „Trzaska, Evert i Michalski**”, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 13.

— „**Koncern Maszynowy**”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Rynek Gł. 25.

— „**Recenia Polska**”, S. A. — o g. 11 w W-wie, Krak. Przedm. 16/18 m. 6.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

CENTRALNA KASA SPÓŁEK ROLNICZYCH W XXV ROKU DZIAŁALNOŚCI

W roku 1934 przypada jubileusz 25-lecia istnienia i działalności Centralnej Kasy Spółek Rolniczych — centrali finansowej poważnego odtamu spółdzielczości rolniczej.

Zapoczątkowany przez Dr. F. Stefczyka w 1890 r. ruch spółdzielczy na terenie b. Galicji rozwijał się bardzo pomyślnie i wkrótce powstała potrzeba zorganizowania centrali spółdzielni kredytowych. Koło roku 1900, dzięki usilnym zabiegom niestrudzonego pioniera spółdzielczości rolniczej Dr. Stefczyka, zostało powołane do życia przy Banku Krajowym we Lwowie urządzenie kredytowe pod nazwą „Fundusz Pożyczkowy”, które, przekształcone w miarę rozwoju, było faktycznie początkiem dzisiejszej Centr. Kasy Spółek Rolniczych. Zadaniem Funduszu Pożyczkowego było udzielanie dogodnych i tanich pożyczek kasom Stefczyka. Fundusze na ten cel czerpane były z dotacji Wydziału Krajowego w wysokości 40 tys. koron austr. rocznie oraz z kredytu w Banku Krajowym. Po pewnym czasie ujawniła się potrzeba lokowania nadwyżek funduszy obrotowych pomyślnie rozwijających się Kas Stefczyka. W tym celu Biuro Patronatu Spółdzielni Rolniczych we Lwowie utworzyło w po-

czątkach roku 1902 w Banku Krajowym „Zbiorowy Rachunek Bieżący”, co pozwoliło kasom Stefczyka lokować na tym rachunku wolne fundusze, zapewniając im należyte oprocentowanie i administrację. Jednocześnie z funduszów, lokowanych na tym rachunku, udzielano pożyczek mniej zasobnym kasom. Po upływie paru lat Fundusz Pożyczkowy został połączony ze Zbiorowym Rachunkiem Bieżącym i wreszcie uchwałą z dn. 22/IX 1907 r. Sejm Galicji, przychyłając się do wniosku Wydziału Krajowego, powołał do życia Krajową Centralną Kasę dla Spółek Rolniczych we Lwowie.

Centralna Kasa rozpoczęła właściwą działalność z początkiem 1909 r. Kapitał zakładowy w wysokości 2 miljn. koron austr. został dotowany przez Wydział Krajowy.

Działalność Centralnej Kasy do 1918 r. była ograniczona jedynie do Kas Stefczyka na terenie b. Galicji. W roku 1919 ustrój Centralnej Kasy został zreorganizowany, zakres działalności zaś rozszerzony na wszystkie typy spółdzielni rolniczych na całym terenie Państwa Polskiego. Nowy statut, opracowany jeszcze przez Wydział Krajowy, został zatwierdzony dekretem

Naczelnika Państwa z dn. 18/II 1919 r., mocą którego Krajowa Kasa została przemianowana na Centralną Kasę Spółek Rolniczych w Warszawie. Po wprowadzeniu nowego statutu z instytucji publicznej Centralna Kasa stała się instytucją o charakterze mieszanym. Kapitał zakładowy wniesiony jest częściowo przez Państwo, częściowo zaś przez same spółdzielnie, które stały się jej członkami - udziałowcami.

Działalność Centralnej Kasy została ograniczona wyłącznie do członków, którymi odąd poza spółdzielniami mogły być nawet organizacje rolnicze o charakterze społecznym, służące interesom spółdzielczości rolniczej. W ten sposób Centralna Kasa w zakresie kredytu krótkoterminowego stała się centralną finansową dla spółdzielczości rolniczej. Zadania swoje Centralna Kasa spełnia przez oddziały, które w zakresie normalnej pracy kredytowej, na określonym ściśle terenie, posiadają szeroką samodzielność. Centralna Kasa posiada 6 oddziałów: w Warszawie, Krakowie, Lwowie, Wilnie, Toruniu i Łucku.

W ostatnim roku sprawozdawczym działalność Centralnej Kasy Spółek Rolniczych, jako instytucji wyłącznie współpracującej z rolnictwem, była poważnie utrudniona. Długotrwałość obecnego kryzysu gospodarczego, który w coraz większym stopniu nadwyręzał odporność gospodarczą i wchłoniął rezerwy majątkowe, doprowadziła cały szereg warsztatów rolnych do stanu prawie zupełnej niewypłacalności. W tych warunkach działalność instytucji kredytowych ograniczała się jedynie do likwidowania lub prolongowania w różny sposób swoich należności u rolników, twórczą zaś akcją kredytową, w szczupłych zresztą ramach, nosiła charakter doraźny i specjalny.

Liczebność członków Centralnej Kasy pod wpływem obecnej sytuacji gospodarczej nieco się zmniejszyła — na skutek likwidacji słabszych spółdzielni, nieposiadających koniecznej odporności. W końcu 1933 r. liczba zrzeszonych spółdzielni - członków wynosiła: kas Stefczyka — 2 597, innych spółdzielni kredytowych — 9, spółdzielni rolniczo-handlowych — 78, central spółdzielni rolniczo-handlowych — 5, spółdzielni mleczarskich — 222, jajczarskich — 3, central spółdzielni mleczarskich i jajczarskich — 2, innych spółdzielni — 20, innych central — 2, różnych członków — 61, ogółem — 3 010. W ciągu 1933 r. ubyło 49 spółdzielni. Pod wpływem likwidacji kilkudziesięciu spółdzielni i zaliczenia ich udziałów na pokrycie zadłużenia w instytucji wysokość kapitału udziałowego w przeciągu ostatniego roku sprawozdawczego zmniejszyła się o 3% do kwoty zł 4 106 394.

Wkłady i salda kredytowe rachunków bieżących osiągnęły w końcu 1933 r. sumę przeszło zł 3 883 tys., przyczem na uwagę zasługuje wprowadzenie nowego rachunku: lokat kas Stefczyka, którego zadaniem jest zabezpieczenie wypłaty wkładów w kasach Stefczyka, co posiada pierwszorzędne znaczenie dla rozwoju zdrowej akcji oszczędnościowej w terenie.

Specjalną uwagę poświęcała Centralna Kasa w ostatnim roku sprawom uporządkowania i odmrożenia unieruchomionych kredytów, z których odrębnego traktowania wymagało zagadnienie kredytów osadniczych. Osadnictwo wojskowe, najsilniej zgrupowane na Wołyniu południowym w rejonie grodzieńsko-nowogródzkim, pomimo stosunkowo dobrego stanu gospodarczego, naskutek silnego zadłużenia się w okresie wysokiej koniunktury gospodarczej obecnie zupełnie nie było w stanie wywiązywać się ze swoich zobowiązań kredytowych. Mając to na uwadze, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, poza licznymi ulgami, czynionymi w stosunku do tej grupy dłużników, niejednokrotnie wysuwała ten problem wobec właściwych czynników. Państwowy Bank Rolny w końcu roku sprawozdawczego przystąpił do konwersji kredytów osadniczych na specjalnych warunkach, przejmując je na własny rachunek. W ten sposób Centralna Kasa została zwolniona z przeważającej części tego kredytu, którego obsługa ciążyła na niej bez odpowiedniego równoważnika ze strony dłużników. Nie mniej trudnym, lecz niestety dotychczas nieuregulowanym zagadnieniem pozostała sprawa zadłużeń osad-

nictwa cywilnego na terenie Pomorza. Poza Centralną Kasą usiłowała rozwiązać, bądź własnymi siłami, bądź przy pomocy nadrzędnych instytucji kredytowych, szereg innych problemów kredytowych.

Największą jednak uwagę i wysiłki pochłonęło zagadnienie akcji oddłużeniowej Banku Akceptacyjnego. Poszczególne zagadnienia, związane z tą akcją konwersyjną, od początku były dokładnie przestudjowane, co umożliwiło wczesne ułożenie najbardziej dogodnej techniki przeprowadzania konwersji pomiędzy spółdzielniami kredytowymi a Centralną Kasą oraz skolei — między Centralną Kasą a Bankiem Akceptacyjnym. Zwrócono specjalną uwagę na instruowanie lokalnych spółdzielni, jak one mają zawierać układy.

Wysiłki Centralnej Kasy, podjęte w tej dziedzinie, wydały dobre rezultaty, ponieważ pomimo licznych trudności, napotykanych w tej pracy na mało uświadomionym terenie wiejskim — już w początkach roku bieżącego Centralna Kasa osiągnęła największą ilość zatwierdzonych układów spośród wszystkich instytucji kredytowych.

Jeśli chodzi o nową twórczą akcją kredytową, to ze względu ogólnie znanych odbywała się ona — jak już wspomnieliśmy — w granicach niezmiernie szczupłych. Jedynym kredytem, udzielanym w 1933 r. był kredyt na zaliczki zbożowe — krótkoterminowy, kampanijny, spłacalny w terminie niespełna rocznym. Dążąc do zachowania największej przezorności w rozprowadzaniu tego kredytu, Centralna Kasa stosowała ostrą selekcję pożyczkobiorców. Przy udzielaniu tego kredytu władze oddziałów Centralnej Kasy traktowały każde podanie indywidualnie, biorąc pod uwagę stan finansowy kasy, spłacalność zobowiązań wobec Centralnej Kasy i płynność pożyczek. Kredytu tego Centralna Kasa rozprowadziła na przeszło zł 1 640 tys. Należy stwierdzić, że zainteresowanie tym kredytem w roku sprawozdawczym wzrosło, czego wyrazem jest większa ilość kas, korzystających z zaliczek. Przeciętna wysokość natomiast zapotrzebowania tego kredytu przez poszczególne kasy zmniejszyła się, co wskazuje, że wieś potrzebuje taniego kredytu, jednakże zdolność kredytowa pożyczkobiorców jest słaba i nie pozwala na udzielanie większych pożyczek.

Ogólne napięcie akcji kredytowej w Centralnej Kasie znacznie się w 1933 r. obniżyło. Biorąc jednak pod uwagę potrzebę prowadzenia doraźnej akcji kredytowej nieraz o charakterze ratowniczym — udzielono nowych kredytów, przede wszystkim na wypłatę wkładów; poza licznymi ulgami i prolongatami płatnych kredytów ogólna kwota nowych pożyczek, udzielonych w 1933 r., wyniosła przeszło zł 3 6 mln.

Stan udzielonych pożyczek na ultimo poszczególnych miesięcy w ostatnich 2 latach ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł):

	1932	1933
Styczeń	69 618	63 021
Kwiecień	66 929	62 870
Lipiec	65 215	62 528
Październik	64 977	62 185
Grudzień	63 274	61 183

Trwający w 1933 r. — podobnie jak i w 1932 r. — proces obniżania wysokości oprocentowania kredytu, co zwłaszcza dla rolnictwa posiadał i nadal posiada niezwykle doniosłe znaczenie, spowodował również i zmiany wysokości stopy procentowej w Centralnej Kasie, które ilustruje poniższe zestawienie:

	Pożyczki wekslowe: Rach. bieżące:						Wkłady na książeczki:	
	spółdz. kred.	spółdz. mlecz.	spółdz. roln.-handl.	spółdz. kredytl.	inne spółdz.	w zł w zł.	à vista	za wypłatą w ledze-ntem
1/I 1933	8.5	9.5	9.5	9.5—7.5	9.5—6.5	6.0	6.5	7—8.5
1/X 1933	7.5	8.5	8.5					
1/I 1934	7.5	8.5	8.5	8.5—5.5	8.5—4.0	4—4.5	4.5	5—5.5

Pewną miarą zmian sytuacji gospodarczej jest wypłacalność, a więc ruch weksli protestowanych, przeterminowanych. Portfel weksli protestowanych, po uwzględnieniu odpisów na straty, wzrósł w 1933 r. o niecałe zł 250 tys. Należy jednak spodziewać się, że obecnie dzięki rozwojowi ustawowej akcji oddłużeniowej sytuacja na tym odcinku dozna znacznego odprężenia.

W porównaniu do lat poprzednich zmniejszył się dość znacznie stan żyr i gwarancji, udzielonych przez Centralną Kasę państwowym bankom i przedsiębiorstwom za poszczególne spółdzielnie. Ogólna kwota udzielonych gwarancji i żyr wekslowych wynosiła na dz. 31/XII 1933 r. zł 1 051 tys.

Wobec ogłoszenia subskrypcji 6%-owej Pożyczki Narodowej—Centralna Kasa zgłosiła bezinteresowny udział w przyjmowaniu zapisów, wciągając do tej akcji wszystkie kasy Stefczyka. Miara pracy, jaką Centralna Kasa musiała w to włożyć i dalej musi wkładać wobec przyjmowania jeszcze przez 9 miesięcy rat, jest ilością zapisów, zgłoszonych do całej Centralnej Kasy. Zapisów tych oddziały przyjęły 3 991 na sumę nominalną zł 747 950. Nie jest to cały wysiłek rolników, skupionych przy Centralnej Kasie poprzez kasy Stefczyka, gdyż sporo rolników subskrybowało pożyczkę w różnych miejscowych komitetach. Sama Centralna Kasa z własnych środków zadeklarowała Pożyczki Narodowej na sumę zł 150 000.

Koszty handlowe Centralnej Kasy Spółek Rolniczych—dzięki nieustającemu wysiłkom, czynionym w tym kierunku—od czasu pogorszenia się stosunków gospodarczych w kraju wykazują stały spadek. Porównując wysokość kosztów handlowych za ostatnie lata, możemy stwierdzić znaczne oszczędności, osiągnięte na tem polu. Stwierdza to następujące zestawienie:

	Wskaźnik (1930 r. = 100)
1931	95.1
1932	75.09
1933	62.68

Należy przytem zaznaczyć, że koszty handlowe w ostatnim roku zostały zwiększone pewnymi nadzwyczajnymi wydatkami jak nowoprowadzone nagrody w konkursach oszczędnościowych, co zmniejsza nieco porównawczą wielkość oszczędności, osiągniętych w 1933 r.

Roczne zamknięcie rachunkowe za 1933 r. wykazało minimalny zysk—wobec potrzeby przeprowadzenia odpisów na wątpliwe należności; z tych też względów Centralna Kasa nie była w stanie wypłacić swoim członkom dywidendy od udziałów.

Eug. Szyszkowski

PODATKI I OPŁATY

OPODATKOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW KOMISOWYCH ORAZ PRZEDSIĘBIORSTW I ZAJĘĆ PRZEMYSŁOWYCH POŚREDNICTWA HANDLOWEGO.—Celem usunięcia wątpliwości, nasuwających się władzom skarbowym przy stosowaniu w praktyce przepisów ustawy o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.” Nr. 17/1932, poz. 110) w odniesieniu do przedsiębiorstw komisowych oraz przedsiębiorstw i zajęć pośrednictwa handlowego Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 21/IV 1934 r. L. D. V 35954/4/33 wyjaśniło, że:

1) operacje komisowe oraz pośrednictwa handlowego, dokonywane łącznie z przedsiębiorstwem handlu towarowego (cz. II lit. A rozdz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy), nie wymagają nabycia odrębnego świadectwa przemysłowego, o ile odnośnie przedsiębiorstwo handlu towarowego zostało zaopatrzone w świadectwo przemysłowe conajmniej II kategorii handlowej;

2) przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu stosunek komisowy nie może być uznany, gdy warunki umowy komisowej nie zostały całkowicie dotrzymane i miały miejsce chociażby pojedyncze wypadki, uzasadniające nieuznanie stosunku komisowego w myśl przepisów art. 5 p. 5 ustawy i § 24 rozp. Min. Skarbu z dn. 29/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 40, poz. 406).

Nie może być przeto uznany stosunek komisowy w takich wypadkach, gdy naprzykład jedna umowa komisowa obejmuje

sprzedaż 3 artykułów, a warunki komisowy zostały przez komisantą dotrzymane tylko w stosunku do 1 lub 2 spośród 3 komisowo sprzedawanych artykułów. Również nie może być uznany stosunek komisowy, jeżeli komisant nawet w jednym wypadku pobrał na swoją korzyść większą część różnicy pomiędzy ceną, istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną, ustaloną w umowie na rzecz komitentą.

Natomiast w wypadku, gdy komisant prowadzi sprzedaż komisową na podstawie kilku umów i całkowicie dotrzymał warunki komisowej sprzedaży w stosunku do niektórych tylko z spośród zawartych umów, stosunek komisowy może być uznany jedynie w odniesieniu do transakcji komisowych, wynikających z umów, których warunki komisowej sprzedaży zostały w całości dotrzymane. Operacje, wynikające z umów, których warunki komisowej sprzedaży nie zostały dotrzymane, oraz z umów, nieodpowiadających warunkom komisowy, podlegają opodatkowaniu od pełnego obrotu towarowego;

3) w wypadku, gdy komisant nie fakturuje sprzedaży towaru komisowego w imieniu własnym, lecz faktury wystawia komitent, stosunek komisowy może być uznany, o ile poza tą jedyną okolicznością zachodzą wszystkie inne warunki do uznania komisowy, i komitent jest osobą, opłacającą podatek przemysłowy;

4) strata, poniesiona przez komisantą z tytułu „del credere”, nie podlega wyłączeniu z podstaw wymiaru podatku przemysłowego od obrotu;

5) przedsiębiorstwa, względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego według stawek w zależności od charakteru sprzedaży, niezależnie od tego, czy działają w imieniu i na rachunek osób, opłacających podatek przemysłowy, czy też w imieniu i na rachunek osób tego podatku nieopłacających;

6) w przedsiębiorstwie handlu towarowego, prowadzonym łącznie z przedsiębiorstwem pośrednictwa handlowego, nie może być dokonywana—zgodnie z przepisami § 24 ustę. VIII lit. b rozp. Min. Skarbu z dn. 29/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 40, poz. 406)—z prowadzonego zakładu handlowego sprzedaż towarów, przy której przedsiębiorstwo występuje w charakterze pośrednika, jak również towary te nie mogą być wydawane ze składów powyższego przedsiębiorstwa;

7) przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu dla przedsiębiorstw komisowych oraz przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych pośrednictwa handlowego za podlegającą opodatkowaniu sumę prowizji i komisowego (art. 5 p. 5 ustawy) należy uważać sumę, faktycznie otrzymaną w okresie, miarodajnym do wymiaru podatku, przyczem jednak straty z tytułu del credere, zgodnie z powyżej podanym punktem 4, potrącone przez komitentą, podlegają doliczeniu do podstaw opodatkowania.

WPLACANIE PODATKU DOCHODOWEGO PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA ŻEGLUGI MORSKIEJ.

— Na podstawie art. 120 ustę. II ustawy o państwowym podatku dochodowym Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 26/III 1934 r. L. D. V 6972/2/34 zezwoliło przedsiębiorstwom żeglugi morskiej, których statki są w ruchu zagranicą i zawijają do portu macierzystego w dłuższych okresach czasu—na wpłacanie do urzędów skarbowych podatku dochodowego z dz. II ustawy w terminie 30 dni po upływie miesiąca, w którym nastąpiła wypłata uposażeń względnie wynagrodzeń za najemną pracę.

KREDYT

OBRÓT KREDYTOWY BANKÓW Z ZAGRANICĄ

W 1933 R.—Stosunki kredytowe polskich instytucji finansowych z zagranicą do czasu kryzysu rozwijały się w dość szybkim tempie, zwłaszcza zaś od czasu wprowadzenia złotego i potem po ostatecznej jego stabilizacji. Rozbudowie tych stosunków sprzyjał przedewszystkiem panujący w Polsce brak kapitałów, stwarzający duże zapotrzebowanie kredytowe, szczególnie ze względu na potrzeby likwidacji zniszczeń wojennych gospodarstwa i jego przebudowy odpowiednio do nowych warunków i sytuacji w niepodległym Państwie. Rozwój stosunków kredytów bankowości polskiej postępował także w ścisłym związku ze wzmaganiem się obrotów towarowych Polski z zagranicą, a ogólne tło i poparcie znajdował we wzroście międzynarodowych obrotów towarowych i kapitałowych.

Od 1930 r. z chwilą pojawienia się recesji koniunkturalnej stosunki kredytowe polskich instytucji finansowych z zagranicą zaczynają kurczyć się. Ogólnym tłem staje się tu znów kurczenie się międzynarodowych obrotów towarowych i zahamowanie, prawie zamarcie międzynarodowych obrotów kapitałowych. Odwrót koniunktury sprawia, że przez spadek produkcji, spadek obrotów zmniejsza się zapotrzebowanie kredytowe; kapitały

zagraniczne, ulokowane w bankach, tracą zatrudnienie; banki, kurcząc działalność kredytową, spłacają kredyty i likwidują zbędne obce kapitały, zwłaszcza lokaty krótkoterminowe. Jednocześnie kurczy się cały obrót kredytowy z zagranicą, związany ze zmniejszającą się silnie wymiana towarowa.

Lecz obok przyczyn konjunkturnych kurczenia się stosunków kredytowych bankowości polskiej z zagranicą występują przyczyny specjalne, pośrednio dopiero związane z kryzysem. Przerzucenie się kryzysu na rynki pieniężno-kredytowe, jakie nastąpiło w 1931 r., było podłożem zaburzeń walutowo-kredytowych, które zjawily się w lecie i na jesieni 1931 r. początkowo na rynkach: austriackim i niemieckim, później—na rynkach: angielskim i skandynawskim, które wreszcie wystąpiły i w r. ub. — tym razem na rynku amerykańskim. Jeśli chodzi zwłaszcza o 1931 r., to zaburzenia te spowodowały gwałtowne wycofywanie lokat zagranicznych, co odczuły silnie i banki polskie. Jednak ostrożna polityka banków polskich, zadłużających się w mocnych instytucjach, i to przeważnie terminowo, oraz istniejące powiązanie wielu banków polskich z zagranicznymi kredytorami — sprawiły, że gwałtowna spłata kredytów, otrzymanych przez banki polskie z zagranicy, nie przybrała jednak katastrofalnych rozmiarów i nie wywołała zgubnych skutków.

Związana z perturbacjami walutowymi deprecjacja względnie dewaluacja szeregu walut odegrała też poważną rolę w kształtowaniu się obrotu kredytowego banków polskich z zagranicą. Zwłaszcza dotyczy to roku ubiegłego i mianowicie dolara. Nastąpiło przewalutowanie wielu rachunków, przyspieszona spłata zdewaluowanych zobowiązań i t. p.

Rozwój zagranicznych zobowiązań i należności banków polskich ilustrują następujące liczby (w miljn. zł), przy czym w poniższych danych (w/g zestawień Min. Skarbu) uwzględnione są zarówno banki państwowe, jak i większość banków prywatnych, domy bankowe i większe spółdzielnie kredytowe:

	Zobowiązania	Należności
31/XII 1930	640 0	182·8
31/III 1931	621·4	163·5
30/VI "	658·9	157·4
30/IX "	434·6	138·9
31/XII "	400·9	141·7
31/III 1932	345·8	132·9
30/VI "	316·0	123·9
30/IX "	284·9	149·8
31/XII "	292·2	126·9
31/III 1933	293·6	127·6
30/VI "	261·9	105·0
30/IX "	233·7	96·5
31/XII "	247·6	94·2

O ile do kryzysu wzrost obrotu kredytowego następował ze zrozumiałej racji głównie po stronie zobowiązań banków polskich, o tyle i spadek tego obrotu odbywał się również głównie w zakresie kredytów, otrzymanych przez banki polskie z zagranicy — w związku z wycofywaniem tych kredytów przez zagranicę i ich przyspieszoną spłatą przez banki polskie. Gdy więc w ciągu okresu 1931 ÷ 1933 zobowiązania wobec zagranicy spadły mniej więcej do $\frac{2}{3}$ zaledwie poprzedniego stanu, to należności banków zagranicą nie obniżyły się nawet do połowy. Stąd i ogromny spadek zadłużenia netto banków polskich. Per saldo bowiem zadłużenie banków polskich w końcu 1930 r. wynosiło zł 457·2 miljn., a w końcu 1933 r. zaledwie zł 153·4 miljn., czyli że zmniejszyło się 3-krotnie.

Jeśli chodzi o zmiany w obrocie kredytowym banków polskich w ostatnim 1933 r., to spadek zobowiązań banków odbywał się tylko w II i III kwartale — tak, że dzięki jednoczesnej lekkiej zwwyżce zobowiązań w IV kwartale i stabilizacji ich w I kwartale, ogólny spadek zobowiązań w ciągu całego 1933 r. wyniósł tylko zł 44·6 miljn., gdy w 1931 r. zł 239·1 miljn., a w 1932 r. zł 108·7 miljn. Kurczenie się należności banków polskich, stosunkowo znacznie słabsze, nie wykazywało też wahań szczególnych — z braku specjalnych przyczyn po stronie polskich kredytodawców. W 1933 r. należności banków kurczyły się poczynając od II kwartału do końca roku, ale w ostatnim kwartale najmniej. Ogólny spadek należności wyniósł w 1933 r. zł 32·7 miljn., gdy w 1931 r. zł 41·1 miljn., a 1932 r. tylko zł 14·8 miljn.

Właściwy obraz obrotu kredytowego banków polskich z zagranicą daje następujące zestawienie szczegółowe (w miljn. zł):

	31/XII 1930	31/XII 1931	31/XII 1932	31/III 1933	30/IX 1933	31/XII 1933
Zobowiązania	640·0	400·9	292·2	293·6	233·7	247·6
Bezterminowe	155·5	117·8	84·4	80·8	62·7	67·0

w tem:						
natychmiast płat.	111·7	85·8	51·4	52·0	40·5	43·9
Terminowe	355·9	173·2	114·5	119·5	89·4	101·2
w tem:						
do 3 mies.	183·5	100·2	39·0	42·8	37·0	43·6
3 ÷ 6 mies.	146·1	55·7	47·1	56·3	25·6	32·2
Kredyty pocztowe	24·5	8·3	6·2	—	—	—
Redyskonto dewiz	36·9	10·8	5·8	3·4	6·1	5·3
R/ki central z oddziałami	66·3	90·9	81·4	90·0	75·5	74·1
Należności	182·8	141·7	126·9	127·6	96·5	94·2
Bezterminowe	93·3	60·9	46·0	45·0	34·6	34·9
w tem:						
natychm. płatne	90·7	54·2	36·4	40·0	27·3	26·7
Terminowe	19·7	11·9	11·4	10·7	16·1	16·4
Weksle pł. zagr.	25·7	31·1	26·3	30·7	5·9	14·5
Banknoty i pien. zagr.	29·4	18·3	14·9	13·5	9·7	7·2
Czeki i przekazy	7·5	2·3	3·5	2·4	2·3	1·5
Kredyty pocztowe	0·9	0·2	1·3	—	—	—
R/ki central z oddziałami	6·2	16·9	23·5	25·4	27·9	19·6

W zakresie zobowiązań banków polskich najsilniej spadły w okresie ostatnich 3 lat 1930 ÷ 1933 kredyty terminowe, mianowicie o zł 254·7 miljn., t. j. do 28%. Szczególnie silny spadek — mianowicie do połowy — był w 1931 r. W 1933 r. spadek kredytów terminowych był słabszy (o 12%), słabszy niż bezterminowych, przy czym kredyty z terminem do 3 miesięcy i z terminem powyżej 12 miesięcy w 1933 r. nawet wzrosły.

Kredyty bezterminowe obniżyły się w okresie 3-letnim do 44% poprzedniej wysokości, przy czym szczególnie silnie skurczyły się kredyty natychmiast płatne. W 1933 r. kredyty bezterminowe skurczyły się aż o 20%; zwłaszcza kredyty płatne za wypowiedzeniem spadły silnie, bo o 30%.

Niewielka pozycja kredytów redyskontowych zmalała w okresie 3-letnim bardzo silnie, bo mniej więcej do $\frac{1}{7}$ poprzedniej wysokości, ale w 1933 r. już prawie nie spadała.

Przed 3 laty stosunkowo nikła pozycja rachunków central z oddziałami (saldo kredytowe banków zagranicznych w ich oddziałach w Polsce oraz zagranicznych oddziałów polskich banków w ich centralach w kraju), stanowiąca niewiele więcej ponad $\frac{1}{10}$ ogólnej sumy zobowiązań — obecnie jest pozycją drugą skolei co do wielkości i wynosi mianowicie 30% ogólnej sumy zobowiązań. Pozycja ta w okresie 3-letnim nie tylko nie zmalała, ale nawet wzrosła, osiągając maksimum na ultimo 1931 r. (potrzeba zaopatrzenia oddziałów przez centrale zagraniczne), przy czym w 1933 r. obniżyła się o ok. 9%.

Co się tyczy należności banków polskich od zagranicy, to w 1933 r. wzrost blisko o połowę wykazały kredyty terminowe, najsilniej zaś zmalały pozycje weksli zagranicznych, banknotów, czeków i przekazów — co stoi głównie w związku z dewaluacją dolara, względnie — jeśli chodzi o weksle — ze zmniejszeniem się sumy weksli sowieckich.

Kredyty bezterminowe, udzielone zagranicy, spadły silnie (do $\frac{1}{3}$) w 1931 r., poczem w 1932 i 1933 r. spadały już słabiej i dość równomiernie.

Kredyty terminowe w ostatnim roku — jak powiedzieliśmy — wzrosły, ale w okresie 3-letnim spadły o $\frac{1}{3}$.

W okresie 1931 ÷ 1933 spadła do $\frac{1}{5}$ pozycja czeków i przekazów, do $\frac{1}{2}$ spadły rezerwy walutowe i prawie o $\frac{1}{5}$ portfel weksli zagranicznych.

Salda debetowe rachunków zagranicznych oddziałów polskich banków w ich centralach w kraju względnie banków zagranicznych w ich oddziałach w Polsce wykazują w ciągu 3-letniego potrojenie, choć w ostatnim 1933 r. spadły o ok. 15%.

Największymi zagranicznymi kredytodawcami banków polskich są: Niemcy, Anglja i Francja. Przed 3 lata pierwsze miejsce zajmowała Anglja, której kredyty wynosiły prawie tyle co Francji i Niemiec razem; prawie o połowę spadły one w 1931 r., w 1932 r. obniżyły się o $\frac{2}{5}$, a w 1933 r. pozostały ustabilizowane, zajmując drugie miejsce, zresztą bardzo niedaleko za Niemcami. Również kredyty Francji na ultimo 1933 r., aczkolwiek zajmują trzecie miejsce, niewiele są niższe od niemieckich i angielskich; w ciągu 3 lat spadły one do połowy, ale w ostatnim 1933 r. zmniejszyły się tylko o 9%. Najwyższe w 1933 r. kredyty niemieckie stanowią w lwiej części lokaty niemieckich banków w ich oddziałach w Polsce; lokaty te w 1933 r. zmniejszyły się blisko o $\frac{1}{5}$, ale w ciągu 3-letniego wzrosły $\frac{2}{3}$ razy, choć więc inne rodzaje kredytów z Niemiec prawie że znikły, ogólna suma kredytów obniżyła się niespełna o 30%. Podkreślić należy ogromny spadek w okresie 3-letniego kredytów Stanów Zjedn. — do 7% poprzedniej wysokości. W ostatnim roku kredyty te skur-

czyły się mniej więcej o $\frac{3}{5}$ stanu początkowego (dewaluacja dolara).

Wśród kredytoborców zagranicznych banków polskich pierwsze miejsce zajmują Niemcy; daleko za nimi idą Stany Zjedn., potem Francja. W ciągu ostatniego roku szczególnie (do $\pm \frac{2}{5}$) skurczyły się należności od Stanów Zjedn. (dewaluacja dolara); należności te w ciągu 3-lecia obniżyły się do $\frac{1}{6}$; na ultimo 1930 r. stanowiły one największą pozycję — dwukrotnie wyższą od kredytów, udzielonych Anglii, i blisko 5 krotnie od należności niemieckich.

Podział zagranicznych zobowiązań i należności banków polskich według głównych krajów — kredytodawców lub kredytoborców — ilustruje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	31/XII 1930	31/XII 1931	31/XII 1932	30/III 1933	30/IX 1933	31/XII 1933
Z o b o w i ą z a n i a						
Niemcy	83.1	93.3	71.9	65.9	56.2	58.4
w tem:						
r/ki z centr.	24.2	69.3	66.3	61.8	53.0	54.5
termin.	20.5	18.4	1.1	1.1	0.6	0.3
Francja	104.2	66.1	56.3	66.1	48.4	51.4
w tem:						
termin. do 6 mies.	59.9	33.4	29.0	28.5	16.9	22.5
r-ki z centr.	32.7	17.5	14.0	25.8	20.1	17.1
Anglja	178.6	94.7	56.1	57.3	44.8	55.7
w tem:						
termin. do 6 mies.	126.5	74.8	37.0	42.2	24.5	34.4
Austria	63.5	42.7	31.4	30.2	20.9	19.3
w tem:						
termin. do 6 mies.	26.7	7.9	7.5	7.0	3.7	3.7
" powyżej 6 mies.	0.1	1.2	12.4	12.4	8.1	7.9
beztermin.	33.3	32.9	11.2	10.7	8.8	7.4
Holandja	40.0	34.4	19.1	19.1	11.4	10.5
w tem:						
termin do 3 mies.	7.0	—	—	—	—	—
beztermin.	32.1	33.5	18.4	18.3	11.4	10.5
Belgia	11.4	10.9	10.3	11.5	11.3	11.5
w tem:						
beztermin.	3.7	4.9	4.7	5.6	5.7	5.6
termin. do 6 mies.	5.3	4.9	5.1	5.6	5.6	5.5
Stany Zjedn. Am.	65.0	15.8	11.4	8.0	4.3	4.6
w tem:						
beztermin.	7.4	6.4	7.9	5.8	3.1	3.5
termin. do 6 mies.	38.6	6.7	1.6	2.2	1.1	1.1
N a l e ż n o ś c i						
Niemcy	13.9	18.9	28.4	23.6	19.5	19.5
w tem:						
beztermin.	6.4	2.9	6.8	1.9	1.5	2.4
termin. powyżej 12 mies.	0.7	4.0	4.9	0.3	6.8	6.7
weksle	3.8	4.7	1.7	6.0	0.2	0.2
r/ki z oddz.	1.7	6.8	14.1	14.2	10.8	9.8
Stany Zjedn. Am.	66.6	32.0	26.2	19.7	12.9	11.1
w tem:						
bezterm.	29.4	14.0	11.9	6.8	5.2	5.5
banknoty i pien.	26.5	16.4	12.0	11.2	7.0	5.1
Francja	12.7	11.6	11.9	13.9	18.3	10.0
w tem:						
beztermin.	10.5	4.8	4.8	6.1	4.4	6.1
r-ki z centr.	0.6	6.2	5.2	7.2	12.5	3.1
Anglja	33.5	16.6	7.2	11.8	8.9	6.9
w tem:						
beztermin.	18.5	13.6	5.2	9.7	7.0	5.1
weksle	11.4	2.2	0.8	0.5	0.6	0.6

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 9 do 14 kwietnia 1934 r.

Początek okresu sprawozdawczego na rynku dewiz zaznaczył się dużymi obrotami, stopniowo malejącymi pod koniec tygodnia. Kształtowanie się kursów poszczególnych dewiz należy określić jako zniżkowe, z wyjątkiem dewiz na Paryż i Pragę, które utrzymały poziom z końca ubiegłego tygodnia. Poważniejszą stratę poniosły marki niemieckie (zł 1.15 na RM 100) i liry włoskie (zł 0.52 na 100 lir.), te ostatnie prawdopodobnie na skutek szeroko kolportowanych pogłosek

o możliwości odstąpienia Włoch od parytetu złota. Jedyną dewizą, która zamknęła okres sprawozdawczy z zyskiem, były korony norweskie (+ zł 0.20). Dolary Stanów Zjedn., zarówno gotówkowe jak i telegraficzne, wykazały minimalne straty: pierwsze—zł 0.00 $\frac{1}{2}$ na \$ 1, drugie—zł 0.00 $\frac{1}{2}$ na \$ 1. W porównaniu z końcowymi kursami okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, straty pozostałych dewiz przedstawiały się następująco: funty szterlingi—zł 0.10 na £ 1, franki szwajcarskie zł 0.02 na 100 fr., belgi—zł 0.05 na 100 belg., floreny holenderskie—zł 0.10 na 100 fl., guldeny gdańskie—zł 0.05 na 100 guld., korony szwedzkie—zł 0.55 na 100 kor. i korony duńskie—zł 0.50 na 100 kor.

W ostatnim dniu okresu sprawozdawczego płacono za banknoty dolarowe w obrotach pozagieldowych po zł 5.27 za \$ 1.

		Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodn.
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5.29	5.28 $\frac{1}{2}$	5.29
" " telegr.	\$ 1	5.29 $\frac{3}{4}$	5.29 $\frac{1}{4}$	5.29 $\frac{1}{4}$
Funty szterlingi	£ 1	27.43	27.27	27.27
Franki francuskie	100 fr.	34.93 $\frac{1}{2}$	34.93	34.93
Franki szwajcarskie	100 fr.	171.43	171.42	171.43
Belgi	100 belg.	123.93	123.75	123.75
Marki niemieckie	100 RM	210.25	209.25	209.25
Korony czeskosłowackie	100 kor.	22.03	22.02	22.02
Liry włoskie	100 lir.	45.59	45.10	45.10
Floreny holenderskie	100 fl.	358.45	358.35	358.35
Guldeny gdańskie	100 guld.	172.66	172.63	172.65
Korony szwedzkie	100 kor.	141.40	140.65	140.65
Korony duńskie	100 kor.	122.45	121.80	121.80
Korony norweskie	100 kor.	137.75	137.30	137.30

Na rynku papierów lokacyjnych państwowych panowała tendencja niejednolita przy niezbyt dużych obrotach. 4 pożyczki premjowe, a mianowicie: 3% Pożyczka Budowlana, 4% Pożyczka Dolarowa, 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki i serje — zamknęły okres sprawozdawczy na poziomie notowań końcowych z zeszłego tygodnia. 5% Pożyczka Konwersyjna i 5% Poż. Konwersyjna Kolejowa straciły po 1.25% nominalu, aczkolwiek kursy ich na początku okresu były o wiele wyższe. Obie pożyczki dolarowe, a mianowicie: 6% Pożyczka Dolarowa i 7% Poż. Stabilizacyjna — zyskały: pierwsza — stosunkowo dużo, bo 1.75% nominalu, druga — mniej (0.10% nominalu).

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych — przy tendencji mocniejszej — interesowano się głównie: 4 $\frac{1}{2}$ % L. Z. Tow. Kred. Ziemska. oraz 8% L. Z. Tow. Kred. Ziemska. m. Warszawy (których kupon — zgodnie z ustawą konwersyjną z dn. 20/XII 1932 r. — oblicza się nie w wysokości 8%, lecz 5%). Poszukiwane były również 4%, 7% i 8% L. Z. Tow. Kred. Ziemska., 4 $\frac{1}{2}$ % L. Z. T-wa Kred. m. Warszawy, oraz 7% i 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego. W pokazniejszej liczbie ukazały się na giełdzie 5% listy zastawne miast: Kalisza, Częstochowy, Kielc, Lublina, Łodzi i Siedlec.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj- wyższy	Kurs naj- niższy	Ostatni kurs w tygodn.
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	43.90	43.55	43.60
4%	" Dolarowa	\$ 5 ¹⁾	53.50	53.00	53.20
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100	109.00	108.00	109.00
4%	" serje	zł w zł. 100	114.00	113.75	114.00
5%	" Konwersyjna	zł	62.50	60.75	61.50
5%	" Konwers. Kol.	zł	58.25	56.25	56.25
6%	" Dolarowa	\$	74.50	72.75	74.50
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	58.50	57.63	58.50
7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8%	" " " "	zł w zł. 1927	94.00	94.00	94.00
7%	L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83.25	83.25	83.25
8%	" " " "	zł w zł. 1924	94.00	94.00	94.00

¹⁾ \$ 5 = zł 44.57.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

³⁾ \$ 1 = 5.183 fr. szwajc. = Hfl. 2.488.

⁴⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

7½	Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	£ w zł. 1927	83·25	83·25	83·25	83·25	83·25	83·25	83·25	London
8½	" " " " "	£ w zł. 1924	94·00	94·00	94·00	94·00	94·00	94·00	94·00	7½ stabilizac.
8½	" Bud " " "	£ w zł. 1927	93·00	93·00	93·00	93·00	93·00	93·00	93·00	1927
7%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ²⁾	£	64·00	64·00	64·00	64·00	64·00	64·00	64·00	Zurycch
8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ²⁾	£	70·00	70·00	70·00	70·00	70·00	70·00	70·00	7½ stabilizac.
4½	L. Z. T-wa Kred. Ziemska.	£	40·00	39·50	40·00	40·00	40·00	40·00	40·00	1927
4½	" " " " "	£	48·75	48·00	48·50	48·50	48·50	48·50	48·50	65·50—65—65·50
7%	" " " " "	z 1928 r. \$ w zł.	32·75	32·00	32·38	32·38	32·38	32·38	32·38	66—65—65
8½	" " " " "	z 1924 r.	\$ 65·00	65·50	65·00	65·00	65·00	65·00	65·00	64—62·50—62·50
4½	" " " " m. Warszawy	£	58·50	58·50	58·50	58·50	58·50	58·50	58·50	60·48—57·87
8%	" " " " "	£	54·13	52·50	53·50	53·50	53·50	53·50	53·50	59·19—59·09
5%	" " " " " Częstochowy	£	50·75	50·75	50·75	50·75	50·75	50·75	50·75	63·14—60·20
5%	" " " " " z 1933 r.	£	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	Mediolan
5%	" " " " " Kalisza z 1933 r.	£	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	45·00	7½ włoska
5%	" " " " " Kielca z 1933 r.	£	46·00	46·00	46·00	46·00	46·00	46·00	46·00	1924
5%	" " " " " Lublina z 1933 r.	£	36·50	36·50	36·50	36·50	36·50	36·50	36·50	98·60—98·40
5%	" " " " " Łodzi z 1933 r.	£	47·50	47·50	47·50	47·50	47·50	47·50	47·50	101·40—101·00
5%	" " " " " Siedlec z 1933 r.	£	35·50	35·50	35·50	35·50	35·50	35·50	35·50	101·20—100·90
VIII i IX	6% Obl. Poż. Konwersyjnej m. Warszawy 1926 r.	£	46·50	46·50	47·57	47·57	47·57	47·57	47·57	—98·50 (750)
										—101·10 (225)
										—100·90 (450)

ZŁOTY ZAGRANICA

1934	New York ³⁾	London ⁴⁾	Paryż ³⁾	
9/IV	18·95	27·50	—	
10/ "	18·94	27·43	—	
11/ "	18·95	27·31	—	
12/ "	—	—	286·50	
13/ "	18·94	—	—	
14/ "	18·95	—	—	
1934	Zurycch ³⁾	Berlin ³⁾	Praga ³⁾	
9 IV	58·32½	47·25 ÷ 47·35	455·00	
10/ "	58·30	47·20 ÷ 47·30	—	
11/ "	—	—	—	
12/ "	58·32	—	—	
13/ "	58·32½	47·275 ÷ 47·375	—	
14/ "	—	—	—	
1934	Kopenhaga ³⁾	Sztokholm ³⁾	Oslo ³⁾	Gdańsk ³⁾
9/IV	82·40	72·00	73·50	57·87 ÷ 57·98
10/ "	82·50	—	—	—
11/ "	82·75	72·00	73·50	—
12/ "	—	—	—	—
13/ "	—	—	—	57·87 ÷ 57·95
14/ "	—	—	—	57·88 ÷ 57·99

POŻYCZKI POLSKIE NA GIELDACH ZAGRANICZNYCH⁵⁾

	26 ÷ 31/III	3 ÷ 7/IV	9 ÷ 14 IV
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New York			
6% dolarowe			
1920	71 ³ / ₈ —70 ³ / ₈ —70 ³ / ₈ (6 000)	72—70 ³ / ₈ —71 ³ / ₈ (27 000)	74—71 ³ / ₈ —73 ³ / ₈ (33 000)
8% Dillon.			
1925	82 ¹ / ₂ —81 ¹ / ₂ —82 (22 000)	82 ¹ / ₂ —82—82 (23 000)	83 ¹ / ₈ —82—83 (30 000)
7% stabilizac.			
1927	100—98 ³ / ₈ —99 ¹ / ₂ (57 000)	99 ¹ / ₂ —98 ¹ / ₂ —98 ⁵ / ₈ (59 000)	99 ¹ / ₂ —96 ¹ / ₄ —98 (151 000)
7% Warszaw.			
1928	64—62 ¹ / ₈ —62 ¹ / ₈ (13 000)	63 ³ / ₈ —62 ¹ / ₈ —63 ³ / ₈ (16 000)	63 ³ / ₈ —63—63 ¹ / ₂ (18 000)
7% śląska			
1928	63—62—62 (35 000)	63 ¹ / ₂ —62 ⁷ / ₈ —63 ³ / ₈ (10 000)	64 ¹ / ₂ —62 ¹ / ₂ —63 ⁵ / ₈ (8 000)

¹⁾ Dotyczy drobnych odcinków.

²⁾ Gwarantowane przez Skarb Państwa.

³⁾ Za £ 100.

⁴⁾ Za £ 1.

⁵⁾ Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

London			
7½ stabilizac.	—	91·67—89·67	91·55—89·55—90·55
Zurycch			
7½ stabilizac.	1927	65·50—65—65·50	66—65—65
64—62·50—62·50			
Paryż			
7½ stabilizac.	1927	60·48—57·87	59·19—59·09
63·14—60·20			
Mediolan			
7½ włoska	1924	98·60—98·40	101·40—101·00
101·20—100·90			
—98·50 (750)			
—101·10 (225)			
—100·90 (450)			

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 KWIETNIA 1934 R. — Obroty walutowe Banku Polskiego w I dekadzie kwietnia r. b. wykazywały lekką nadwyżkę sprzedaży walut i dewiz nad ich skupem przez Bank — tak, że w rezultacie zmniejszyły się nieco — o £ 18 miljn. do £ 65·1 miljn. — rezerwy walutowe Banku. Stanowiły one na ultimo I dekady kwietnia o £ 13·4 miljn. mniej niż przed miesiącem, t. j. na ultimo I dekady marca, i wynosiły mniej więcej ²/₃ w stosunku do stanu przed rokiem.

Jednocześnie skup złota uległ w I dekadzie kwietnia pownemu osłabieniu, choć utrzymywał się jeszcze na poziomie silnie zwiększonym w stosunku do normalnego, przy którym zakupy złote nie przekraczają zazwyczaj setki tysięcy złotych na dekadę. Skup złota w I dekadzie kwietnia wyniósł £ 0·3 miljn. i dzięki temu zapas złota powiększył się do £ 481·5 miljn., osiągnąjąc poziom zaledwie o £ 9·2 miljn. niższy od zeszłorocznego (dn. 10/IV 1933 r. — £ 490·7 miljn.).

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań Banku, mianowicie przewyższając ich ponad £ 100 miljn., powiększony zapas złota wykazał w końcu I dekady kwietnia procentowe pokrycie złote znacznie wyższe niż na ultimo marca i niż przed miesiącem i w ogóle najwyższe w bież. roku, a bardzo niewiele co niższe niż przed rokiem. Liczbowo ilustruje to następujące zestawienie:

10/III 1934	43·83
31/III "	44·24
10 IV "	45·62
10 IV 1933	46·02

Silny wzrost procentu pokrycia w dekadzie sprawozdawczej — znacznie silniejszy niż wzrost sumy pokrycia, t. j. zapasu złota — tłumaczy się jednocześnie poważnym zmniejszeniem się sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań (względnie części ich, podlegającej pokryciu), mianowicie o £ 32·2 miljn. do £ 1 155·5 miljn. (względnie do £ 1 055·5 miljn.). Tym razem spadek dotknął nie tylko — jak zwykle na początku miesiąca — obieg biletów bankowych, który skurczył się z £ 955·5 miljn. do £ 926·5 miljn., ale także i drugiego składnika, mianowicie natychmiast płatnych zobowiązań, które obniżyły się — niewiele co prawda, bo zaledwie z £ 232·2 miljn. do £ 229·0 miljn.

Spadek zobowiązań w I dekadzie kwietnia nastąpił jedynie dzięki skurczeniu się lokat żyrowych, mianowicie z £ 218·0 miljn. do £ 204·8 miljn., gdyż pozycja „różne rachunki” wykazała jednocześnie wzrost salda — z £ 14·2 miljn. do £ 24·2 miljn.

Zniżka lokat żyrowych w dekadzie sprawozdawczej była minimalna w zakresie lokat kas państwowych (kas skarbowych urzędów celnych i Min. Skarbu), natomiast prawie cała skoncentrowała się na lokatach prywatnych. Dzięki temu lokaty prywatne wykazały poziom niższy niż przed miesiącem, gdy lokaty kas państwowych — znacznie wyższy. Zato w stosunku do stanu przed rokiem, t. j. na ultimo I dekady kwietnia 1933 r., i jedne i drugie lokaty wykazują bardzo poważny wzrost. Potwierdzenie powyższych uwag znajdujemy w następującym zestawieniu liczbom (w miljn. £):

	Lokaty żyrowe:	
	kas państwowych	pozostałe
10/III 1934	14·6	222·4
31/III "	23·0	195·0
10/IV "	22·1	182·7
10/IV 1933	2·9	128·3

Spadek obiegu biletów bankowych w I dekadzie kwietnia o z 290 miljn., t. j. o ok. 3% — był większy niż w I dekadzie marca (z 14'6 miljn.) i lutego (z 11'7 miljn.), a mniejszy tylko niż w I dekadzie stycznia r. b., kiedy wynosił z 46'5 miljn. Mimo to obieg biletów Banku osiągnął w końcu I dekady kwietnia poziom nie niższy niż przed miesiącem, a tylko znacznie niższy niż przed rokiem, jak to widzimy z następującego zestawienia (w miljn. z):

10/III 1934	924'5
31/III "	955'5
10/IV "	926'5
10/IV 1933	1 018'0

Silny spadek obiegu w I dekadzie kwietnia był poniekąd reakcją na gwałtowny jego wzrost na ultimo marca; spadek ten nie znajdował odpowiednika we wzroście lokat żyrowych, które — przeciwnie — zmniejszyły się w dekadzie sprawozdawczej, pozostawał więc tylko w związku z lekkim odpływem dewiz z Banku, a przedewszystkiem z silnym skurczeniem się działalności kredytowej Banku.

Po poważnym wzroście na ultimo marca portfel weksli krajowych (reprezentujący sumę kredytów dyskontowych wykorzystanych) wykazał w I dekadzie kwietnia jeszcze większy spadek, obniżając się o z 32'0 miljn., a więc znacznie silniej niż w analogicznych dekadach poprzednich miesięcy r. b. (w I dekadzie marca o z 15'1 miljn., lutego o z 16'9 miljn., stycznia o z 27'0 miljn.). Dlatego też portfel wekslowy osiągnął poziom niższy niż przed miesiącem i wogóle najniższy w bież. roku, choć nieznacznie wyższy niż przed rokiem. Pożyczki zastawowe, które na ultimo marca skurczyły się, w I dekadzie kwietnia wykazały wzrost o z 0'7 miljn. i były wyższe niż przed miesiącem, choć stanowiły tylko $\frac{2}{3}$ w stosunku do stanu przed rokiem. Suma zdyskontowanych biletów skarbowych uległa w dekadzie sprawozdawczej niewielkiej zmianie (o z 0'1 miljn.), wykazując jednak lekki wzrost w okresie miesięcznym. Zmiany w stanie kredytów Banku w okresie miesięcznym (10/III ÷ 10/IV 1934), ilustruje następujące zestawienie (w miljn. z):

	Wzrost (+) lub zmniejszenie (-)
Kredyty dyskontowe	- 14'5
Pożyczki zastawowe	+ 3'7
Bilety skarbowe	+ 1'0

Różnice w stanie kredytów w porównaniu z dn. 10/IV 1933 r. (kiedy dyskonta biletów skarbowych jeszcze nie było), a więc w okresie rocznym, przedstawiają się następująco (w miljn. z):

	Wzrost (+) lub zmniejszenie (-)
Kredyty dyskontowe	+ 7'0
Pożyczki zastawowe	- 40'7
Bilety skarbowe	+ 47'6

Co się tyczy innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — poza kredytami właściwymi i rezerwami walutowymi (gdzie dużą część stanowią weksle zagraniczne) — obejmujących specjalne formy kredytowania Państwa lub życia gospodarczego, to skup monet srebrnych i bilonu emisji skarbowej wyniósł w I dekadzie kwietnia z 0'8 miljn., skup papierów procentowych wyniósł z 0'1 miljn., a kredyt bezprocentowy dla Skarbu Państwa pozostał w dalszym ciągu niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. z):

	10 III	31/III	10/IV
Waluty i dewizy	78 469	66 899	65 068
Weksle krajowe	617 754	635 276	603 258
Bilety skarbowe	46 610	47 638	47 555
Polskie monety srebrne i bilon	45 520	38 295	39 073
Pożyczki zabezpieczone zastawami	58 889	61 948	62 600
Papiery proc. własne	10 870	11 111	11 189
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	948 112	951 167	918 743

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

EKSPERYMENT KONTYNGENTOWY RUMUNJI

Obecnie dopiero, po zamknięciu roku statystycznego 1933, zdać sobie można sprawę z wyników wprowadzonego w Rumunji z końcem 1932 r. systemu skontyngentowania importu. System ten został wprowadzony po to, by wzmocnić sytuację jej eksportu, który zresztą w ostatnich latach wykazywał poważne nadwyżki nad importem, i by przez powiększenie salda aktywnego poprawić rumuński bilans płatniczy, którego stan, wobec znacznego zadłużenia publicznego Rumunji, budził w 1932 r. poważne zaniepokojenie.

Wyniki liczbowe 1933 r. świadczą, że rumuński system kontyngentowy okazał się zupełnie niezdolnym do urzeczywistnienia pokładanych w nim nadziei. Tak założenie, jak i samo wykonanie było gospodarczo fałszywe. Kraj rolniczy o budzącym się przemyśle i wysokiej ochronie celnej, posiadający w kilku gałęziach przemysłu ustosunkowane grupy, mające aspiracje monopolistyczne, musi tak delikatnym instrumentem, jakim jest system kontyngentowy, manewrować z wielką ostrożnością i słuszością gospodarczą, gdyż w razie przeciwnym system ten staje się źródłem wyżysku konsumenta, ucisku kupca, wyścigu wpływów i protekcji, porachunków osobistych pomiędzy konkurującymi ze sobą przedsiębiorstwami i t. d. Z drugiej strony, system taki, oparty jak w Rumunji, na dowolnych kryteriach, pociąga za sobą dyskryminację jednych państw na korzyść drugich, sprzeczne z właściwym interesem rynku i interesem bilansu płatniczego przetrucanie się z jednego dostawcy na drugiego, retorsje ze strony państw poszkodowanych, a niemożność uzyskania wartościowych koncesyj w sensie powiększenia importu z Rumunji ze strony państw uprzywilejowanych.

A bilans handlowy? Oto, co mówi statystyka rumuńska. Eksport Rumunji wyniósł w 1932 r. 16 721 miljn. lei, gdy w 1933 r. — 14 101 miljn. lei. Import do Rumunji w 1932 r. stanowił 12 011 miljn. lei, w 1933 r. zaś — 11 592 miljn. lei.

Saldo aktywne z 4 710 miljn. lei w 1932 r. spadło na 2 509 miljn. lei w 1933 r. Eksport rumuński zatem spadł poważnie, bo przeszło o 2 620 miljn. lei, a import do Rumunji zaledwie, o ok. 400 miljn. lei.

Nie tyle ważne jest, że Rumunja zmniejszyła swój eksport, bo tu grały czynniki w pewnej mierze niezależne bezpośrednio od polityki Rządu — zwłaszcza nieurodzaj, najistotniejszym jest natomiast, że Rumunja nie potrafiła zmniejszyć importu, mimo że system kontyngentowy był prowadzony z dużą arbitralnością, i niejedno państwo narażone było na przykrą dyskryminację, stosowaną poza tym w Rumunji do setek importerów.

Cel istnienia systemu kontyngentowego w Rumunji nie był postawiony wyraźnie. Mówiono, iż między innymi system ma usunąć pasywność, jakiej w 1932 r. wykazywał rumuński bilans handlowy w stosunku do niektórych państw. Mianowicie, salda ujemne dawał bilans handlowy z: Niemcami (—767 miljn. lei), Stanami Zjedn. (—358 miljn. lei), Czechosłowacją (—316 miljn. lei), Polską (—345 miljn. lei), Szwajcarią (—263 miljn. lei), Turcją (—50 miljn. lei). Rozumowanie, że trzeba przenieść część importu z tych państw na innych dostawców, którzy wzajemnie staną się odpowiednio większymi odbiorcami artykułów rumuńskiego eksportu — okazało się błędem i oderwanem od rzeczywistości handlowo-politycznej, a także sprzecznym z interesem bilansu handlowego i płatniczego, wreszcie z interesem konsumenta.

O ile nie jest się zmuszony powodami bardzo ważnej natury do zamykania swych granic przed najwygodniejszymi dostawcami i przetrucania się na dostawców mniej wygodnych i droższych, jeżeli to czyni państwo, czynnik bezpośrednio i handlowo w transakcjach niezainteresowany — to dla polityki takiej, walczącej z prawami natury i własnym interesem, a wnoszącej momenty dyskryminacyjne, trudno jest w Europie Zachodniej znaleźć zrozumienie. Konsument, kupiec i przemysłowiec

spytają się: „poco mamy kupować dany towar w kraju A po cenie 110, skoro nasz dotychczasowy dostawca, którego znamy, który dawał nam kredyty i inne wygody, kraj B, dostarczał nam ten towar po cenie 100”. Ekonomista dodaje: „wprawdzie z krajem B poprawię sobie bilans handlowy, lecz pogorszę go sobie o różnicę nadpłaty z krajem A; a zatem pogorszę sobie ogólny bilans handlowy i płatniczy, zaś sytuacja dewizowa moja i tak jest bardzo ciężka”.

Ilustracją takich rozumowań mogą służyć liczby, dotyczące obrotów z państwami o pasywnym dla Rumunii bilansie handlowym (w miljn. lei):

	Import do Rumunii		Eksport z Rumunii		Salda	
	1932	1933	1932	1933	1932	1933
Niemcy	2 832	2 195	2 085	1 492	- 747	- 703
Stany Zjedn.	396	370	38	21	- 358	- 349
Czechosłowacja	1 480	1 103	1 164	667	- 316	- 436
Polska	586	353	241	227	- 345	- 126
Szwajcaria	310	364	47	90	- 263	- 274
Turcja	111	87	61	100	- 50	+ 13

Razem 6 państw: 5 715 4 472 3 636 2 597 -2 079 -1 875

Jak z powyższego wynika, udało się wprawdzie Rumunii zmniejszyć import z wyszczególnionych państw o 1 243 miljn. lei, jednocześnie jednak zmniejszyła Rumunia wywóz swój do nich o 1 039 miljn. lei. Zmniejszenie salda pasywnego w stosunku do tych państw nastąpiło przeto tylko o 204 miljn. lei, co jest bardzo nikłym sukcesem. Należy przytem zauważyć, że z Czechosłowacją i Szwajcarią Rumunia pogorszyła swój bilans, w stosunku do Niemiec i Stanów Zjedn. nastąpiła nieznaczna zresztą poprawa, a pełny sukces, jeżeli wogóle tu o sukcesie można mówić, odniosła Rumunia wobec Polski, zmniejszając jej eksport do Rumunii o 40%, a utrzymując swój eksport tylko o 6% niżej od dotychczasowej wysokości, i wobec Turcji, co jednak z uwagi na niewielkie obroty ważniejszej roli nie odgrywa. Poprawa salda pasywnego w stosunku do Polski wyniosła w 1933 r. 219 miljn. lei — wobec tego, że rumuński system kontyngentowy uderzył najsilniej w interesy eksportu polskiego. Rzecz tem charakterystyczniejsza, że Polska wywoziła do Rumunii przeważnie półfabrykaty, potrzebne dla rumuńskiego przemysłu, a rynku tego kraju bardzo poszukiwane.

Powstaje pytanie, jak przedstawia się obecnie sytuacja Rumunii z państwami, z którymi Rumunia posiadała stale aktywny bilans handlowy. Państwa te należy podzielić na 2 grupy: a) stosujących względem Rumunii silniejsze ograniczenia dewizowe i b) niestosujących tych ograniczeń względnie stosujących w formie łagodniejszej. Jeśli chodzi o obroty z pierwszą grupą państw, to przedstawiały się one następująco (w miljn. lei):

	Import do Rumunii		Eksport z Rumunii		Salda	
	1932	1933	1932	1933	1932	1933
Austria	578	1 082	1 075	925	+ 497	- 157
Bułgaria	15	18	133	96	+ 118	+ 78
Grecja	131	110	750	315	+ 619	+ 205
Jugosławia	45	89	230	180	+ 185	+ 91
Węgry	272	323	924	534	+ 652	+ 211

Razem 5 państw: 1 041 1 622 3 112 2 050 +2 071 + 428

Handel Rumunii z temi państwami wykazuje spadek eksportu rumuńskiego o 1 062 miljn. lei, jak i podniesienie się importu do Rumunii z tych państw o 581 miljn. lei. W rezultacie dodatnie saldo rumuńskie spada z 2 071 miljn. lei na 428 miljn. lei. Jest to spadek bardzo dotkliwy, zrozumiały jednak, jeżeli się zważy, że wymienione państwa były w stosunku do Rumunii par excellence importowcami i że, blokując skutkiem ograniczeń dewizowych i clearingów należności rumuńskie, zmusiły Rumunię do powiększenia importu z tych krajów, celem odmro-

żenia należności eksporterów rumuńskich. Stąd stosunek dla Rumunii korzystny w 1932 r. 3:1 spada w 1933 r. na 1:3:1.

Druga grupa państw wykazuje też ciekawe przemiany liczbowe w obrotach z Rumunią (w miljn. £):

	Import do Rumunii		Eksport z Rumunii		Salda	
	1932	1933	1932	1933	1932	1933
W. Brytania	1 301	1 719	2 346	2 199	+ 1 045	+ 480
Belgia	265	471	596	701	+ 331	+ 230
Dania	14	36	207	171	+ 193	+ 135
Francja	1 636	1 242	2 165	1 757	+ 529	+ 515
Włochy	1 363	1 186	1 780	1 308	+ 417	+ 122
Szwecja	38	88	43	18	+ 5	- 70
Holandja	259	313	968	1 013	+ 709	+ 700
Portugalia	7	17	23	127	+ 16	+ 110
Hiszpanja	25	27	290	256	+ 265	+ 229
Algier	3	7	53	89	+ 50	+ 82
Egipt	100	172	667	763	+ 567	+ 591
Palestyna	32	28	142	232	+ 110	+ 204

Razem 12 państw: 5 043 5 306 9 280 8 634 +4 237 +3 328.

Import z tych państw do Rumunii korzysta, niewątpliwie, z ostrych ograniczeń, stosowanych przez Rumunię względem państw o saldzie dla tego kraju deficytowem, i powiększa się o 263 miljn. lei; jednocześnie jednak państwa te nie są w stanie wpłynąć w sumie na powiększenie się eksportu rumuńskiego, który wykazuje nawet spadek o 646 miljn. lei, co daje łącznie pogorszenie się salda tej grupy o 909 miljn. lei.

Reasumując spostrzeżenia, nasuwające się przy analizie danych za rok 1933, podkreślić należy brak jakichkolwiek poważniejszych, pozytywnych dla gospodarstwa rumuńskiego rezultatów, które powinienby przynieść system kontyngentowy. Pomimo daleko idących utrudnień importowych ze strony szeroko rozbudowanej aparatury kontyngentowej, pomimo stosowania skomplikowanego systemu kompensacyjnego, Rumunia nie zdołała poprawić sobie bilansu handlowego—przeciwnie, znacznie go pogorszyła. Z drugiej strony normalny, oparty na zdrowych podstawach handel stał się w wielkim stopniu niemożliwym, ustępując miejsca dorywczym, spekulacyjnym transakcjom, opartym o t. zw. firmy ustosunkowane lub wpływowych pośredników, których siła polegała na uzyskiwaniu pozwoleń przywzowych.

Powstaje jednocześnie wśród ograniczeń i zamieszania sztuczna konjunktura w Rumunii—rozważane są możliwości zakładania nowych fabryk (fabryki przędzy bawełnianej, blachy cynkowej, kaloszy, chemiczne i t. d.), które w innych, normalniejszych warunkach byłyby w Rumunii co najmniej przedwczesne.

Oczywiście, jest to przedewszystkiem sprawą Rumunii takie lub inne metody stosować dla osiągnięcia zamierzonego celu gospodarczego. Ale tu trzeba wziąć na uwagę, że majątek Rumunii jest dość poważnie zadłużony w stosunku do Zachodniej Europy. Jeżeli Rumunia nie może płacić swych długów i tłumaczy się niedostatecznym aktywum, jakie ma z bilansu handlowego, oraz minimalną wprost zdolnością płatniczą w dziale podatków bezpośrednich—to łatwo narazić się może na zarzut wierzycieli, że system, jaki stosuje celem poprawy tak bilansu handlowego, jak i zdolności podatkowej, prowadzi w kierunku wprost przeciwnym do zamierzonego.

Saldo aktywne bilansu maleje skutkiem nieusprawiedliwionego gospodarczo narzucania importerom rumuńskim nowych, z zasady niewygodnych dostawców, a polityka kontyngentowa ma na oku nie możliwie wielkie aktywum bilansu handlowego, lecz możliwie silne ograniczenie importu do Rumunii z niektórych krajów i przerzucenie tego importu na kraje inne, choćby to miało być dla organizmu gospodarczego kraju znacznie kosztowniejsze. Poza to pewnikiem jest, że za wszelkie ograniczenia płaci odbiorca i konsument. Interesy normalne i solidne się kurczą, dorywcze i anonimowe, niezmiernie trudne do uchwycenia podatkowe, prosperują, w rezultacie czego siła podatkowa i dochody Państwa mogą maleć.

t. i.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIĘŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

„DEZEUROPEIZACJA” HANDLU ŚWIATOWEGO. — W okresie powojennym aż do obecnego kryzysu wartość (z wyeliminowaniem ruchu cen) handlu światowego stale rosła, przekraczając w 1925 r. poziom z 1913 r., a w 1929 r. osiągając już wyższą w stosunku do 1913 r. 30%. Handel zagraniczny samej Europy (wzajemna wymiana między państwami europejskimi oraz obroty z krajami pozaeuropejskimi) wzrósł w tym czasie tylko o 12%. W wyniku tego ogólny udział Europy w handlu światowym spadł z 62% w 1913 r. do 53% w 1929 r.

Dla ustalenia stopnia wpływu każdego z obu składników handlu zagranicznego Europy na jego ostateczny wynik, podamy najpierw analizę obrotów Europa — kraje zamorskie, które w okresie lat 1883 ÷ 1931 kształtowały się następująco:

Rok	Wartość handlu światowego (z wyeliminowaniem ruchu cen) milij. zł	Wartość handlu:	
		Europa — kraje zamorskie	kraje pozaeuropejskie
		w %/o-ach handlu światowego	
1883	144	25.3	31.6
1886/90	145	24.5	33.0
1892/96	166	23.6	63.8
1902/06	248	22.6	34.5
1909	265	21.9	36.7
1913	340	22.1	38.8
1925	374	21.4	48.4
1927	409	20.8	47.6
1929	441	20.7	47.2
1931	349	19.4	41.5

W latach powojennych aż do obecnego kryzysu wartość wymiany handlowej Europy z krajami zamorskimi stale rosła, pozostając tylko nieco tytle za wzrostem handlu światowego. Handel między krajami zamorskimi wzrastał natomiast silniej. Udział w handlu światowym obrotów Europa — kraje zamorskie utrzymywał się na poziomie niewiele niższym aniżeli przed wojną, podczas gdy udział w handlu światowym wymiany między krajami zamorskimi wzrastał.

Względny spadek wywozu europejskiego do pozostałych kontynentów był — jak widzimy — znacznie mniejszy, aniżeli można było oczekiwać w wyniku dokonanego podczas wojny europejskiej uprzemysłowienia prymitywnych krajów zamorskich oraz zwiększonego w tym czasie uprzemysłowienia Stanów Zjedn. i Japonii. Coprawda, industrializacja zacofanych gospodarczo krajów usamodzieliła je w znacznym stopniu w zakresie produkcji artykułów masowej konsumpcji. W związku z tem wywóz tych dóbr przez największego w tym zakresie w latach przedwojennych dostawcę krajów zamorskich, W. Brytanję, uległ stagnacji. W kierunku tym zresztą oddziaływała również wzmocniona po wojnie konkurencja zamorskich centrów przemysłowych — Stanów Zjedn. i Japonii. Z drugiej jednak strony industrializacja krajów zamorskich pociągała za sobą bezpośrednio zwiększone zapotrzebowanie na dobra produkcyjne, a wpływając na podniesienie standardu życiowego ludności, rozszerzała jakościowo i ilościowo skalę popytu na artykuły konsumpcyjne.

Zwiększonemu eksportowi Europy do krajów zamorskich musiał odpowiadać ich zwiększony import. Przyczyniał się do tego m. in. rozwój po wojnie „nowych przemysłów” — jak np. elektrotechnicznego i automobilowego — opartych na surowcach zamorskich. Dane, dotyczące przemysłowych krajów Europy, wskazują nadto na wzmocniony udział importu krajów pozaeuropejskich w zakresie żywności — zwłaszcza zbóż i cukru trzcinowego, który gwałtownie wypierał cukier buraczany, oraz w zakresie wyrobów gotowych, głównie maszyn ze Stanów Zjedn.

Ta „dezeuropeizacja” handlu światowego, która polegała — jak widzimy — nie tyle na zmniejszeniu się udziału wymiany Europa — kraje zamorskie, ile na zwiększeniu się obrotów między krajami pozaeuropejskimi, nie jest zresztą zjawiskiem nowym, lecz przedłużeniem tendencji, panującej jeszcze przed wojną.

W silniejszym bezporównania stopniu aniżeli handel zamorski Europy przyczyniła się do osłabienia jej pozycji w obrotach światowych wewnętrzna wymiana krajów europejskich. W poniższym zestawieniu podajemy udział tej wymiany w handlu światowym w okresie lat 1883 ÷ 1931 (w %/o-ach handlu światowego):

Rok	Europa	Handel wewnątrz-europejski	Obroty między krajami przemysłowymi Europy
1883	68.4	43.1	—
1886/90	67.0	42.5	—
1892/96	66.2	42.6	21.7
1902/06	65.5	42.9	20.3
1909	63.3	41.4	19.5
1913	61.2	39.1	19.4
1925	51.5	30.1	10.2
1927	52.4	31.6	11.3
1929	52.8	32.1	11.5
1931	58.5	39.1	14.6

Wartość wymiany międzyeuropejskiej była w 1925 r. znacznie niższa aniżeli w 1913 r. W następnych jednak latach wzrastała, osiągając w 1927 r. w przybliżeniu poziom przedwojenny, który nieco przekroczyła dopiero w 1929 r. W związku z tem, obniżenie udziału w handlu światowym obrotów wewnątrz-europejskich było aż do obecnego kryzysu gospodarczego znacznie większe aniżeli obrotów zamorskich Europy, których objętość — jak już podaliśmy — po wojnie silnie wzrosła.

Analiza wewnętrznych obrotów Europy wykazuje, że najgorzej rozwijała się w latach powojennych wymiana wzajemna między europejskimi krajami przemysłowymi wskutek zmniejszenia się jej w zakresie surowców i żywności na rzecz przywozu z krajów zamorskich. We wszystkich tych krajach podniesienie wartości nominalnej obrotów było naogół tak nieznaczne, że po uwzględnieniu powojennego wzrostu cen miała jeszcze miejsce regresja. Nieco korzystniej kształtowała się wymiana handlowa europejskich krajów przemysłowych z rolniczymi. Natomiast wzajemne obroty krajów rolniczych Europy podążyły w przybliżeniu za handlem światowym, a więc znacznie wzrosły. Skompensowało to spadek objętości handlu Europy przemysłowej i dzięki temu objętość wymiany wewnętrznej Europy

pozostała po wojnie na mało zmienionym poziomie.

W latach obecnego kryzysu gospodarczego pozycja Europy w handlu światowym doznała pewnej poprawy. Wpływała na to stosunkowo żywsza wymiana krajów europejskich między sobą w związku z łagodniejszym — w porównaniu z innymi częściami świata — przebiegiem depresji gospodarczej w Europie.

A. St.

STANY ZJEDN. AM.

WYNIKI FINANSOWE PRZEMYSŁU HUTNICZEGO. — Pomimo dość znacznie zwiększonej produkcji przemysłu hutniczego Stanów Zjedn. zamknięcie bilansowe 5 największych koncernów stalowych wykazało w 1933 r. stratę ogółem \$ 49 miljn. Rezultaty finansowe tych koncernów w ostatnich 5 latach były następujące (w miljn. \$):

Rok	Zysk (+) lub strata (-)
1929	+ 262
1930	+ 137
1931	+ 10
1932	- 99
1933	- 49

Największy spośród tych koncernów — United Steel Corporation, dzięki zwiększonej o 45% wysyłce gotowych stalowych wytworów wykazał w 1933 r. stratę 2-krotnie mniejszą niż w poprzednim roku, jak to wynika z poniższego zestawienia (w miljn. \$):

Rok	Zysk (+) lub strata (-)
1929	+ 195.45
1930	+ 104.42
1931	+ 13.04
1932	- 71.18
1933	- 36.02

Największe straty koncern poniósł w I połowie roku, a najlepszy zbył i największy obrót zanotowany był w III kwartale; IV kwartał był już znacznie gorszy i wykazał znów poważne straty.

Drugi skolei co do wielkości koncern, Bethlehem Steel Corporation, również wykazał poważną stratę, choć dużo mniejszą niż w 1932 r. I tu też najlepszy był kwartał III, który zamknięto nawet z małym zyskiem, jednakże w IV kwartale nastąpiło pogorszenie. Liczbowo rezultaty bilansowe tego koncernu przedstawiały się następująco (w miljn. \$):

Rok	Zysk (+) lub strata (-)
1929	+ 42.24
1930	+ 23.84
1931	+ 0.12
1932	- 19.40
1933	- 8.74

Liczby powyższe wykazują, że polepszenie stanu zatrudnienia hut, jakie nastąpiło już w amerykańskim przemyśle hutniczym, jest ciągle jeszcze niewystarczające dla zapewnienia hutom rentowności. Jest to zresztą zrozumiałe, jeżeli się zważy,

że wzrost wytwórczości hutniczej, jaki nastąpił w Stanach Zjedn. w 1933 r. (o 75% dla stali i o 52% dla surówki) pozwolił butem uzyskać zaledwie nieco ponad 40% w stali i 30% w surówce w stosunku do zatrudnienia w 1929 r.; pozatem ważne jest również to, że spadek cen w ciągu tego czasu był większy niż spadek kosztów wytwórczości.

AUSTRIA

ZMIANY W USTAWIE MONETARNEJ. — W marcu r. b. ogłoszone zostało w „*Liawitzkowiym Dzienniku Urzędowym*” („*Bundesgesetzblatt*” Nr. 37) rozporządzenie Rządu Liawitzkowiowego z dn. 18/II 1934 r., dotyczące bicia i puszczania w obieg bilonu (Scheidemuenzenverordnung).

Reforma monetarna wprowadza w miejsce 5 szylingowych banknotów — 5-szylingowe monety srebrne. Znajdujące się w obrocie monety srebrne ½-szylingowe i 1-szylingowe mają być zastąpione przez monety mosiężno-niklowe. Monety 5u-groszowe i 1-szylingowe zawierać będą 25% niklu i 75% mosiądzu. Ciężar monety 50-groszowej wynosić będzie 5,5 g, a 1-szylingowej 7 g. Odchylenia od tej wagi nie mogą przekraczać 20/1000. Monety 5-szylingowe bite będą w relacji 835 tysięcznych srebra i 165 tysięcznych mosiądzu. Ciężar monety srebrnej ustalony został na 15 g, w tem waga srebra wynosić ma 12,525 g. Dopuszczalne odchylenie nie może przekroczyć 10/1000.

Srebrne monety ½- i 1-szylingowe wycofane zostaną z obiegu i uzyskany w ten sposób metal szlachetny zużytkowany będzie do bicia monet 5-szylingowych. Zakup srebra zagranicą nie odpowiadałby dążeniom Rządu, który spodziewa się wyciągnąć z reformy monetarnej pewne zyski. Znajdujący się w obiegu bilon 1-, 2-, 5- i 10-groszowy oraz 2-szylingowy będzie w dalszym ciągu wybijany.

Jako następstwo zmiany w obiegu bilonu wyłoniła się konieczność zreformowania istniejących obecnie kontyngentów obiegowych bilonu, przypadających na głowę ludności. Kontyngent bilonu z nieszlachetnych metali ma wynosić 15 szyl. (dotychczas 3,50 szyl.) a przy bilonie srebrnym 12 szyl. (15 szyl.) na głowę. Ustalona obecnie najwyższą granicę kontyngentu bilonu w kwocie 27 szyl., przypadającą na głowę ludności, uważać należy za niską; kontyngenty te wynoszą: w Niemczech 42,50 szyl., w Belgii 40 szyl., we Francji 39 szyl. na głowę. Zaznaczyć należy, że przy ogólnej sumie 952 miljn. szyl. obiegu banknotów w Austrii — obieg 5-szylingówek — według stanu z końca grudnia 1933 r. — wynosił 40,8 miljn. szyl. Obieg monet zdawkowych według stanu z ostatniego dnia grudnia 1933 r. wynosił 445 658 929 sztuk wartości 96,2 miljn. szyl., w tem 1-szylingówek 52 458 189 sztuk, a ½-szylingówek 18 447 992 sztuk.

Ponieważ na skutek reformy monetarnej srebrne ½- i 1-szylingówki zostaną wycofane, wpłynie do kas Państwa 61,6 miljn. szyl., wartość zaś obiegu 5-szylingówek wynosi 40,7 miljn. szyl. — tak, że przy pokryciu wydatków, związanych z biciem monet, wynikną dla Skarbu Państwa znaczne korzyści.

Monety zdawkowe będą bite wyłącznie na rachunek Związku i przekazane Bankowi Narodowemu, który ma wprowadzić je w obieg. Bank Narodowy winien do Skarbu Państwa wpłacić pełną wartość nominalną puszczanego w obieg bilonu.

Przeprowadzenie reformy monetarnej ma trwać mn. w. 2 lata, gdyż zastępowanie starych monet nowymi nastąpi stopniowo. Zastąpienie małych banknotów przez monety przeprowadzone zostało w ostatnich latach przez szereg krajów. Tego rodzaju banknoty, wprowadzone dopiero podczas wojny i po wojnie, są przejawem i pozostałością czasów inflacyjnych.

Reforma monetarna w Austrii stanowi dalszy krok w normalizacji austriackiej gospodarki pieniężnej.

SZWECJA

RETORSYJNA REGLAMENTACJA DEWIZOWA. — W marcu r. b. została wydana ustawa, datowana z dn. 16/II r. b., o przymusowym clearingu w handlu zagranicznym.

Art. 1 tej ustawy postanawia, że w wypadkach, gdy obce państwo ograniczy w obrębie swego terytorjum prawo dysponowania środkami płatniczymi, przeznaczonymi dla regulowania zobowiązań wobec wierzycieli szwedzkich — Rząd ma prawo postanowić, że dłużnicy szwedzcy z tytułu importu towarów lub mający inne zobowiązania płatnicze wobec danego państwa, będą zobowiązani uskutecznić tę wypłatę: a) jeśli z odnośnym państwem istnieje umowa clearingowa w Banku Państwa albo ew. w tym celu utworzonej kasie clearingowej, b) w innych wypadkach przez zdeponowanie odnośnej sumy w banku lub kasie na specjalnym rachunku, z którego dalsze korzystanie będzie zależne od decyzji Rządu.

Art. 2 upoważnia Rząd do zdecydowania w powyżej wymienionych wypadkach, że wierzyciel szwedzki, który spowoduje ograniczeń, stosowanych w obcym państwie, nie będzie w stanie ściągnąć należnej mu zapłaty — będzie mógł ją otrzymać z sum, zdeponowanych przez dłużników, zgodnie z art. 1 ustawy, w zamian za odstąpienie swej wierzytelności Bankowi lub wskazanej instytucji.

Art. 3 wreszcie nadaje Rządowi prawo ustalenia przepisów wykonawczych celem ewentualnego wprowadzenia w życie omawianej ustawy.

Z. S. R. R.

KANAŁ BAŁTYK — MORZE BIAŁE. — W połowie 1933 r. został zakończony kanał, łączący 2 morza i mający duże znaczenie gospodarcze dla Z. S. R. R. Cała robota została wykonana w ciągu 20 miesięcy.

Wykorzystano warunki północno-zachodniego pojezierza, obfitującego w jeziora i rzeki, wpadające do 2 dorzeczy: na północ i na zachód; zrobiono połączenie prawie w prostej linii na północ jeziora Oneżskiego (od Powieńca) z morzem Białym (do Soroki).

Długość tej wodnej arterji wynosi 221 km, przyczem wykonano: kanałów derywacyjnych — 13 km, wzmocnienia brzegów — 15 km i pogłębienia dna rzek — 20 km. Resztę drogi uszlachetniono i uregulowano przez uporządkowanie trasy oraz podwyższenie poziomu wód zapomocą budowania tam i t. p. urządzeń.

W skład tej wodnej drogi wchodzi 128 hydrotechnicznych urządzeń, a mianowicie: 19 śluz, 15 tam, 12 wodospustów, 49 grobli i 33 kanały. Bram śluzowych

postawiono 51. Najwyższy stan wody w śluzach — 18 m.

Przy budowie wykonano robót ziemnych ogółem 21 miljn. m³, w tem wyjęto gruntu 10 miljn. m³, zrobiono nasypów 8,41 miljn. m³. Pozatem ułożono betonu 390 tys. m³ i wbito pali 921 tys. m³. Postawiono budynków na całej linii: dla pracowników — 73,8 tys. m³ i dla dozoru wojskowo-politycznego — 38,3 tys. m³.

Koszt robót wyniósł ogólnie 95 miljn. rub., w czem na śluzy przypadło 49 miljn. rub., na kanały — 16 miljn. rub.

Okres nawigacji trwa od połowy maja do końca października, przeciętnie 165 dni. Główny kierunek ładunków przewidywany jest z północy na południe (w odwrotnym kierunku przewóz wynosi 5% ogólnego). Zdolność transportowa ustalono na 4 miljn. t w przeciągu roku.

Znaczenie kanału w narodowej gospodarce Z. S. R. R. jest wielkie, otwiera bowiem szerokie perspektywy dla dalszego ekonomicznego i kulturalnego rozwoju nie tylko Karelji, lecz i całego północnego kraju, stwarzając możliwość niezwłocznego rozpoczęcia szerszej eksploatacji bogactw leśnych, mineralnych, rybnych i t. p. Kanał bezpośrednio łączy sowiecką północ z zachodem, daje tani transport i skraca dotychczasową morską drogę o 4000 km. Za pośrednictwem Marjińskiego wodnego systemu osiąga się połączenie z siecią Wolgi i jej dopływami.

Wzdłuż kanału przechodzi kolej, łącząc Leningrad z Murmańskiem — portem niezamierzającym na północy; wskutek zmian stanu nawodnienia tor kolejowy został odsunięty na odcinku 100 km.

Budowa kanału została wykonana siłami przestępców kryminalnych, pod kierownictwem G. P. U. W związku z pomyslnym rezultatem budownictwa Rząd sowiecki zwolnił od odbywania dalszej kary 12 484 przestępców, uznawszy ich za użytecznych dla dalszego budownictwa kraju, oraz złągodził wyroki 60 000 robotnikom.

J. M.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 1 ÷ 15/IV r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	1-8/IV	9-15/IV	Wzrost (+) lub spadek (-)
Pszennica: %			
Berlin	19,47	19,47	—
Praga	149,70	149,70	—
Chicago	3,25	3,24	- 0,4
Buenos Aires	1,97	1,97	—
Liverpool	2,55½	2,53½	- 0,8
Wiedeń	33,37½	33,37½	—
Hamburg	4,52	4,54	+ 0,4
Z y t o:			
Berlin	16,27	16,27	—
Praga	108,00	108,00	—
Chicago	2,34	2,38	+ 1,7
Wiedeń	23,34	23,34	—
Hamburg	2,52	2,53	+ 0,3

O wies:

Berlin . . .	15:15	15:28	+ 0:8
Praga . . .	78:00	78:00	—
Chicago . . .	2:34	2:34	—
Buenos Aires	1:36	1:36	—
Liverpool . .	3:14	3:09	— 1:6
Wiedeń . . .	22:25	22:25	—
Hamburg . . .	2:39	2:31	— 3:4

Jęczmień browarowy:

Berlin . . .	17:70	17:40	— 12
Praga . . .	91:25	91:25	—
Chicago . . .	2:82	2:81	— 3:4
Wiedeń . . .	24:50	24:50	—
Hamburg . . .	2:84	2:78	— 18

Jęczmień zwykły:

Berlin . . .	—	—	—
--------------	---	---	---

BYDŁO I MIĘSO

— W marcu sytuacja na kontyentalnych rynkach bydła i mięsa nie doznała poważniejszych zmian.

W Austrii panowała utrzymana tendencja i jedynie bezpośrednio przed Świętami Wielkanocnymi nastąpił nieznaczny wzrost cen na trzodę chlewną, zwłaszcza odpowiednią dla miejscowego przemysłu masarskiego. W związku z wejściem w życie nowego traktatu polsko-czesko-słowackiego, polskie sfery handlowe podjęły eksport nierogaczyny do Pragi, do której w marcu wywieziono 900 szt. żywej trzody typu ciężkiego o wadze sztuki ponad 130 kg. Podobnie pewne unormowanie nastąpiło na odcinku eksportu nierogaczyny do zagłębia Saary. Dzięki ostatnio zawartemu porozumieniu polsko-niemieckiemu — tranzyt przez Niemcy został znacznie udostępniony, powodując poważne zmniejszenie kosztów przewozu nierogaczyny z Polski do zagłębia Saary i na inne rynki zachodnie. Sytuacja na rynku bekonowym w Anglii w okresie sprawozdawczym doznała dość znacznego pogorszenia. Na skutek spadku zapotrzebowania ceny obniżyły się przeciętnie o sh 8 ÷ 9 za 1 cwt. Dodatnim momentem były Święta Wielkanocne, które wywołały w II połowie miesiąca nieco żywszy popyt, umożliwiając tem samem wyprzedzić nagromadzonych zapasów.

Wiedeń. — Urzędowe notowania nierogaczyny z dn. 28/III r. b. — w szyl. austr. za 1 kg żywej wagi: świnie słoninowe prima 1:32—1:36, angielskie krzyżówki 1:28—1:32, rumuńskie 1:32—1:38, stare świnie 1:22—1:26, chłopskie 1:30—1:36, mięsne 1:25—1:40. Ceny świń mięsnych zwykływały.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie w dn. 22/III r. b. — w sh za 1 cwt: bekony duńskie sizeable Nr. 1 86 ÷ 88. — Nr. 2 83 ÷ 85. — Nr. 3 81 ÷ 82. — ciężkie Nr. 1 86 ÷ 88. — Nr. 2 83 ÷ 85. — szóstki Nr. 1 84 ÷ 86. — Nr. 2 84, szwedzkie sizeable Nr. 1 82 ÷ 84. — Nr. 2 76 ÷ 80. — ciężkie Nr. 1 82 ÷ 84. — Nr. 2 76 ÷ 80, holenderskie sizeable Nr. 1 83. — Nr. 2 80. — Nr. 3 77. — ciężkie Nr. 1 83. — Nr. 2 79. — szóstki Nr. 1 80. — Nr. 2 78, polskie sizeable Nr. 1 78 ÷ 80. — Nr. 2 72 ÷ 76. — Nr. 3 73 ÷ 75. — ciężkie Nr. 1 76 ÷ 80. — Nr. 2 72 ÷ 75, szóstki Nr. 1 76. — Nr. 2 76, litewskie sizeable Nr. 1 80 ÷ 82. — Nr. 2 76 ÷ 78. — Nr. 3 73 ÷ 75. — ciężkie Nr. 1 80 ÷ 82. — Nr. 2 74 ÷ 75. — szóstki Nr. 1 76 ÷ 78. — Nr. 2 78. Zapotrzebowanie naogół małe.

MASŁO

— Sytuacja na zagranicznych rynkach nabiałowych w marcu r. b. była spokojna.

Z wiadomości, nadchodzących z Berlina, można wywnioskować, że Niemcy w dalszym ciągu starają się o zredukowanie importu, bowiem pozwolenia dowozowe na ostatni miesiąc zostały udzielone zaledwie w części dawniejszych kontyngentów, opłata zaś wyrównawcza została podwyższona z RM 62 do RM 82 od 100 kg.

W Anglii sytuacja rynkowa w porównaniu do ubiegłych miesięcy nie doznała istotniejszych zmian.

Berlin. — Urzędowe notowania masła z połowy marca r. b. — w RM za 50 kg w hurcie: wyborowe I gat. 126, deserowe II gat. 120, stołowe III gat. 113. Ceny od dłuższego czasu utrzymują się bez zmian, w związku ze zbliżającymi się świętami nastąpił wzrost zapotrzebowania.

JAJA

— W marcu r. b. sytuacja na zagranicznych rynkach jajczarskich kształtowała się naogół pomyślnie.

W Austrii komisjonerzy wiedeńscy, którzy głównie posiadali pozwolenie przywozu na jaja, sprowadzali masowo jaja konserwowane, co wywołało duże niezadowolenie ze strony importerów, dysponujących znacznymi zapasami towaru.

Czechosłowacja przyznała Polsce kontyngent przywozowy na jaja w r. b. w wysokości 200 wagonów, przy czym istnieje możliwość zwiększenia tej kwoty. Jednocześnie zostało podwyższone cło przywozowe z dotychczasowych Kcz. 140 do Kcz. 200 od 100 kg jaj brutto.

W Niemczech Państwowa Centrala Jajczarska podwyższyła cenę przyjęcia jaj z RM 13 do RM 18 od 100 kg. Należy przypuszczać, że Niemcy nie przyznają żadnej ulgi poniżej cła autonomicznego, które wynosi RM 70 od 100 kg jaj i stanowi poważne obciążenie eksportu na ten rynek.

Import jaj do Hiszpanii został skontyngentowany, z tem, że wysokość kontyngentów ma być ustalana co kwartał, zależnie od kształtowania się bilansu zagranicznego. Wielkość importu ma być zasadniczo ustalona na zasadzie przywozu, dokonanego w poszczególnych kwartałach 1933 r. Przydział kontyngentów dla krajów, które posiadają z Hiszpanją dodatni bilans handlowy, odbywać się będzie w drodze transakcyj kompensacyjnych. Należy zaznaczyć, że dotychczas rynek hiszpański zapewniał najkorzystniejszy zbył produkcji jajczarskiej.

Berlin. — Notowania jaj — z dn. 27/III r. b. — w fen. za sztukę w hurcie loco Berlin: krajowe I gat. zupełnie świeże od 65 g wzwyż 9½, — 60 ÷ 65 g 8¾, — 55 ÷ 60 g 8, — 50 ÷ 55 g 7½, — 45 ÷ 50 g 6¾, — II gat. (świeże) od 65 g wzwyż 9, — 60 ÷ 65 g 8¾, — 55 ÷ 60 g 7¾, — 50 ÷ 55 g 6¾, duńskie i szwedzkie 18 lb 9, — 17 lb 8½, — 15½ ÷ 16 lb 7½, holenderskie, belgijskie i podobne o wadze 67 ÷ 69 g 9, — 60 ÷ 63 g 8¾, — 56 ÷ 59 g 7½. Tendencja mocna.

Londyn. — Notowania jaj — z dn. 27/III r. b. w sh i pensach za 120 szt. w hurcie: duńskie 17½ ÷ 18 lb 8,9 ÷ 9,0, — 17 lb 7,9 ÷ 8,3, — 15½ ÷ 16 lb 7,0 ÷ 7,3, — 13½ ÷ 14 lb 6,0 ÷ 6,3, angielskie specjalne 9,6 ÷ 10,0, — standardowe 9,0 ÷ 9,6, holenderskie brunatne 18 lb 10,3 ÷ 10,6, —

165 lb 7,6, polskie świeże 51 ÷ 52 g 5/6, — 49 ÷ 50 g 5/3, — czerwone 4/6, szwedzkie 15½ lb 7/3. Ceny jaj kształtowały się mocniej, zapotrzebowanie wzmożone w związku z nadchodzącymi świętami. Duże dowozy pokrywały całkowicie zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

SUROWCE WŁÓKIENNICZE

— Rynek bawełny kształtował się w marcu w dalszym ciągu pod wpływem polityki Roosevelta. Na skutek wydanych zarządzeń — obszar, zajęty pod uprawę bawełny, nie przekroczy w r. b. 28 miljn. akrów, co oznaczałoby, iż zbiory powinny być mniejsze aniżeli w sezonie zeszłorocznym, o ile, oczywiście nie nastąpi wydatne zwiększenie przeciętnej wydajności z 1 akra. Jak już podawaliśmy, wydajność 209 lb z 1 akra w 1933 r. była najwyższą w latach powojennych. W tym roku farmerzy, niewątpliwie, również będą dążyć do nieobsiewania tych tylko terenów, na których rodzą się gorsze gatunki bawełny. Potwierdza to fakt zwiększenia o 70% w porównaniu z r. ub. zapotrzebowania na sztuczne nawozy w pierwszych 2 miesiącach roku. Zwiększeniu zbiorów ma jednak zapobiec ustawa, ograniczająca działalność zakładów, luszczących bawełnę. Wreszcie podkreślić należy opracowanie ustawy, przewidującej wydatne wzmoczenie nadzoru nad handlem giełdowym bawełną. Pomimo uchwalenia ustawy t. zw. Bankhead-Bill, ograniczającej zbiory bawełny do 10 miljn. bel, tendencja ogólna dla bawełny amerykańskiej była w marcu spokojna. Spekulacja oczekiwała na całkowite wyjaśnienie sytuacji po opublikowaniu wszystkich zarządzeń, mających na celu interwencję na rzecz bawełny. Wzmocnienie cen oczekiwane jest dopiero w sierpniu, tem bardziej, że wówczas nastąpić ma bardziej ożywiona interwencja Rządu. Przemysł amerykański pokrywał w I połowie marca tylko swe bieżące zapotrzebowanie, a kontrakty, opiewające na okres posezonalny, należały do rzadkości. Podkreślić jednak należy, że zapotrzebowanie przedsiębiorstwa światowego w marcu było większe aniżeli w r. ub.; wielkość światowego spożycia bawełny amerykańskiej w I kwartale ostatnich 4 lat określają następujące liczby (w tys. bel): 1934 r. — 9 002, 1933 r. — 8 633, 1932 r. — 8 879. Również i spadek zapasów bawełny amerykańskiej świadczy o dalszej poprawie sytuacji. Zapasy te w I połowie marca r. b. wynosiły 7 631 tys. bel, gdy w r. ub. przekraczały one 9 miljn. bel. Sytuacja na rynku amerykańskim uległa zmianie pod koniec marca. Opozycja przeciwko Rooseveltowi w Parlamencie wywołała pewne zakłócenia na rynku w postaci zaofiarowania olbrzymich partii bawełny. Jednocześnie w związku z restrykcjami, wprowadzonymi przez Rząd niemiecki w zakresie importu surowców, lansowane były w Stanach Zjedn. pogłoski, iż Niemcy nie będą występować na rynku amerykańskim do końca sezonu, co oznaczałoby zmniejszenie się obrotów na tym rynku o 400 tys. bel. Informacje te pochodziły — według wszelkiego prawdopodobieństwa — z kół spekulacji bawełnianej, pragnących w ten sposób wywołać zniżkę cen. Tendencje te wzmocniły w kołach Parlamentu dążenia do zaostreżenia kontroli nad handlem bawełnianym. Podkreślić należy, że już samo uchwalenie Bankhead-Billu stwarza dla spekulacji amerykańskiej poważny hamulec.

Na rynku bawełny egipskiej sytuacja kształtowała się bez większych zmian. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w przeciwieństwie do Stanów Zjedn. tereny uprawne w Egipcie uległy zwiększeniu w granicach 15 ÷ 30%. W niektórych okęgach, jeśli chodzi o bawełnę Sakkelaridis, wzrost uprawy był nawet większy. Niepomyślnie warunki atmosferyczne opóźniły rozpoczęcie prac przygotowawczych w Dolnym Egipcie, ostatecznie jednak w II połowie marca prace te zostały zakończone. Rząd egipski w dalszym ciągu prowadzi bardzo ścisłą kontrolę jakości ziarna, używanego do zasiewu. Dlatego też jakościowo bawełna tegoroczna przedstawia się doskonale. Zbyt surowca z zeszłorocznych zbiorów kształtował się pomyślnie. Eksport bawełny egipskiej w marcu wzrósł przeszło o 50% w porównaniu z r. ub. przy jednoczesnym wydatnym spadku zapasów. W ten sposób sytuację rynku egipskiego określić można jako zupełnie zdrową, o czym świadczy fakt, że nie wpłynęły na nią nawet informacje o ograniczeniu importu surowców do Niemiec.

Rynek wełny kształtował się pod wpływem wyników II serii aukcyjnej wełnianych w Londynie, na które dostarczono ogółem 116 tys. bel. Otwarcie aukcyjnej nastąpiło pod znakiem naogół osłabienia cen przeciętnie o 7%. Na rynku południowo-afrykańskim tendencja, poczynając od połowy marca, kształtowała się mocno. Na rynku australijskim zawarto szereg większych transakcyj na wełnę merynosową i krzyżową wyższych gatunków po cenach o 5% wyższych aniżeli w lutym. Na aukcjach w Brisbane występowały jako główni odbiorcy, w dalszym ciągu, Japończycy oraz po części Francuzi i Niemcy. Również i tutaj ceny wykazywały tendencję zniżkową. W II połowie marca ogólna tendencja rynku wełnianego była w dalszym ciągu mocna. obroty były bardzo znaczne, w pierwszym rzędzie na rynku bradfordskim. Pewne osłabienie zaobserwować się dało na rynku francuskim i niemieckim. Wzrost obrotów notowano na rynku belgijskim przy cenach zwyk-

jących. Na rynku południowo-amerykańskim panowała tendencja spokojna.

Rynek lnu w marcu kształtował się pod znakiem mocnej tendencji cen. Na rynku włoskim w I połowie miesiąca obroty były b. znaczne na skutek zakupów przedsiębiorców włoskich. Również i na rynku francuskim ceny lnu włoskiego wykazywały tendencję mocną pomimo stosunkowo niewielkich rozmiarów transakcyj. Zapotrzebowanie przędzalni francuskich obejmowało surowiec wyższych gatunków. Na szczególne podkreślenie zasługuje bardzo mocna tendencja cen lnu rosyjskiego. Poadaż tego surowca ze strony sowieckiego syndykatu lnianego była niewielka. Mocna tendencja objęła również rynek belgijski, pomimo stosunkowo niewielkiego zapotrzebowania ze strony przemysłu. Zwiększony popyt obejmował przędzę. Na rynku holenderskim tendencja cen była utrzymana. Druga dekada marca przyniosła wzrost cen na rynku łotewskim. Stabilizowały się one na poziomie £ w zł. 37 za gatunek Livonian R fob Riga. Dostawy lnu sowieckiego były bardzo niewielkie, co w dalszym ciągu wpływało na zwykłą cen. Według półoficjalnych doniesień, to ograniczenie dostaw lnu miało swe źródło we wzroście spotykania tego surowca przez przemysł włókienniczy Sowietów. Pod koniec marca zwykła cen, zwłaszcza na rynku łotewskim, osiągnęła swe maksimum. Państwowy Monopol Lniany Łotwy sprzedał w marcu zaledwie 500 t tego surowca. Pod koniec miesiąca cena lnu Livonian R wynosiła już £ w zł. 38.10 fob Riga. Do wzmocnienia tendencji lnu łotewskiego przyczyniło się uchwalenie przez Landtag ustawy o cenach zakupu lnu na r. b. Wskutek braku podaży lnu sowieckiego — cena cif za gatunek BKKO wzrosła do £ w zł. 40. Analogicznie i na rynku angielskim oraz irlandzkim, przy znacznym zapotrzebowaniu, ceny wykazywały tendencję zwykłą. Rynek polski notował bardzo małą podaż, powodującą zwykłą cen. Eksport jest w dalszym ciągu niewielki, gdyż znacznie korzystniej kształ-

tują się dla dostawców ceny tego surowca na rynku wewnętrznym.

Na rynku konopi sytuacja kształtowała się w marcu niejednolicie. Na rynku włoskim notowano dość duże zapotrzebowanie, powodujące mocną tendencję cen. Na rynku angielskim — po przejściowej zniżce w pierwszych dniach marca — nastąpiło wzmocnienie tendencji i wzrost zapotrzebowania, zwłaszcza na konopie indyjskie. Tendencja ta utrzymała się również i w II połowie marca. Na rynku jugosłowiańskim obroty były stosunkowo niewielkie przy cenach naogół utrzymanych. Z rynków zamorskich nadchodziły doniesienia o większych transakcjach i utrzymującej się zwykłej tendencji.

Rynek jedwabiu w marcu kształtował się również niejednolicie. Poczynając od II połowy marca, obroty sprzedażne były niewielkie przy cenach utrzymanych. W Szanghaju tendencja cen była nieco mocniejsza. Niewyjaśniona sytuacja panowała na rynku nowojorskim, pomimo zwiększonego o ok. 7 tys. bel zapotrzebowania w porównaniu z lutym. Na rynku szwajcarskim uskuteczniło niewielkie transakcje jedwabiem japońskim. Na rynku francuskim panowała w I połowie marca tendencja mocniejsza, która osłabiała pod koniec miesiąca.

Rynek sztucznego jedwabiu kształtował się w marcu w dalszym ciągu korzystnie. Na rynku niemieckim w początki miesiąca obroty były bardzo poważne. Na rynku francuskim nastąpiło częściowe ożywienie wiosenne przy niewielkim jednak zapotrzebowaniu ze strony przędzalni. Ceny nie uległy wydatniejszym zmianom. Na rynku angielskim panowało już znaczne ożywienie, które nie wpłynęło naogół na poziom cen. Na podkreślenie zasługuje szczególnie duże zapotrzebowanie na rynku amerykańskim przy nieznacznej zniżce cen. Sytuacja ta utrzymała się z niewielkimi zmianami do końca marca, przyczem w ostatnim tygodniu nastąpiło silne ożywienie na wszystkich rynkach w związku ze zbliżającymi się świętami Wielkanocnymi.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LEOZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 11 92 68 (Druk.).

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1.200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓŁEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ½ str. — zł 110, 1/3 str. — zł 80, ¼ str. — zł 70, 1/6 str. — zł 55, 1/8 str. — zł 40, 1/16 str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilansowe i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Redaktor działu finansowo-akarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIKYSZTOR

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL”

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Pabjanickiej Spółki Akcyjnej Przemysłu Chemicznego w Pabjanicach

na zasadzie § 18 statutu Spółki zaprasza PP. Akcjonariuszów na

38 DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbyć się mające we wtorek dn. 1 maja 1934 r. o godz. 10 rano w biurze Zarządu w Pabjanicach przy ul. Piłsudskiego Nr. 5, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z 37 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 25 kwietnia 1933 r. oraz stwierdzenie wykonania uchwał tegoż Walnego Zgromadzenia;
- 2) Przyjęcie sprawozdania rocznego, bilansu rocznego oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1933. Powzięcie decyzji w sprawie bilansu rocznego oraz udzielenia Zarządowi absolutorjum;
- 3) Powzięcie decyzji w sprawie użycia czystego zysku, ustalenia dywidendy oraz terminu wypłaty tejże;
- 4) Wybory do Zarządu oraz wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wnioski.

Zgłoszenia w przedmiocie zamieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia przedłożone być winny Zarządowi nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej oraz w banku „Schweizerischer Bankverein“, Basel (Szwajcarski Związek Bankowy w Bazylei).

III OGŁOSZENIE

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 11 stycznia 1934 r.

POSTANOWIONA ZOSTAŁA LIKWIDACJA

Kieleckiego Towarzystwa Akcyjnego Nawozów Sztucznych i Innych Przetworów Chemicznych, Spółka Akc. w Kielcach

Likwidatorami wybrani zostali: P. Tadeusz Czernski, zamieszkały w Zgierzu, przy ul. Leśnej Nr. 30, i P. Miłostaw Juszkiewicz, zamieszkały w Warszawie, przy ul. Nowogrodzkiej Nr. 48.

Na podstawie artykułu 129 Prawa o Spółkach akcyjnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 78, poz. 443 ex 1928 r.) wzywamy niniejszym wszystkich wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu roku od daty ostatniego ogłoszenia.

Likwidatorzy:

(—) Miłostaw Juszkiewicz, (—) Tadeusz Czernski

III OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Zgierska Farbiarnia i Apretura, Spółka Akcyjna z siedzibą w Zgierzu przy ul. Szczawińskiej 2

podaje niniejszem do wiadomości, że w dn. 29 kwietnia 1933 r.

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY UCHWALIŁO:

1) obniżyć kapitał zakładowy Spółki ze zł 800 000 do zł 500 000 (Protokół Notariusza Stanisława Bułharowskiego Rep. Nr. 760);

2) zmienić § 4 statutu Spółki, który otrzymuje brzmienie następujące: „Kapitał Zakładowy Spółki wynosi zł 500 000 i jest podzielony na 4 000 akcji po zł 125 wartości nominalnej każda“.

Zawiadamiając o powyższem, Zarząd — zgodnie z art. 122 Prawa o Spółkach Akcyjnych — wzywa wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń w ciągu 3 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zjednoczonych Zakładów Włókienniczych K. Scheblera i L. Grohmana, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 11 przed poł. w gmachu Zarządu, przy ul. Targowej Nr. 65 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933 oraz pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku wzgl. pokrycia straty;
- 5) Ustalenie planu działalności na 1934 r.;
- 6) Utworzenie spółki akcyjnej: Zakłady Przemysłu Lnianego „Krosno“ S. A. w Krośnie;
- 7) Wybory 1 członka Zarządu, dwóch członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie wynagrodzenia Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wybór pisma, w którym prócz „Monitora Polskiego“ i „Polski Gospodarczej“ winny być uskuteczniiane ogłoszenia urzędowe, pochodzące od spółki.
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu lub zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni zastosować się do art. art. 54, 59 i 65 prawa o spółkach akcyjnych.

Stosownie do § 13 Statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne o ile przybędą na nie akcjonariusze lub ich pełnomocnicy, reprezentujący łącznie co najmniej 1/2 kapitału akcyjnego.

W razie niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w powyższym dniu, takowe — na zasadzie § 14 statutu — odbędzie się w tymże lokalu i z tymże programem dn. 14 maja 1934 r. o godz. 11 rano w drugim terminie, a wtedy Walne Zgromadzenie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na niem kapitału akcyjnego. Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomień o wyznaczeniu nowego terminu Walnego Zgromadzenia na zasadzie § 15 statutu nie dokonywa się.

II OGŁOSZENIE

Zarząd „Towarzystwa Zgierskiej Manufaktury Bawełnianej“, Sp. Akc.

podaje do wiadomości, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 5 maja 1934 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Spółki przy ul. Piotrkowskiej 177 w Łodzi.

Porządek obrad obejmuje:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za 1933 r. oraz zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r.;
- 3) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Podział zysku;
- 5) Wybory do Zarządu na miejsce członków ustępujących stosownie do § 31 Statutu;
- 6) Zatwierdzenie budżetu na 1934 r.;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej dziesiątą część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszać na porządek dzienny dodatkowe sprawy nie później, jak 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w Spółce swoje akcje względnie zaświadczenia, przewidziane w ustępie 2 § 18 Statutu.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Drukarni Bydgoskiej, Spółki Akcyjnej w Bydgoszczy

zawiadamia, że w poniedziałek, dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14 w Bydgoszczy

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki w 1933 r.; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.; 3) Udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorjum oraz powzięcie uchwały o pokryciu strat bilansowych; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni conajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje wzgl. kwity depozytowe w kasie Spółki przy ul. Poznańskiej 12/14.

I OGŁOSZENIE

Rada i Zarząd Zjednoczonych Browarów Warszawskich pod firmą Baberbusch i Schiele, Spółka Akcyjna

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11 maja 1934 r. o godz. 17 w siedzibie Zarządu Spółki — Grzybowska 58, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Sprawozdanie Zarządu; 4) Sprawozdanie Rady; 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 6) Zatwierdzenie bilansu, r/ku zysków i strat i podziału zysków za 1933 r.; 7) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 8) Proponowany budżet i plan działania na rok operacyjny 1934 r.; 9) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady i Komisji Rewizyjnej na 1934 r.; 10) Upoważnienie Rady i Zarządu do kupna, sprzedaży i oddawania w dzierżawę nieruchomości, oraz zaciągania pożyczek i w tym celu do obciążania hipotek nieruchomości Spółki; 11) Wybory do Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 12) Wnioski Zarządu; 13) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w tem Zebraniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucji kredytowych, ze wskazaniem numerów akcji, najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, w biurze Zarządu Spółki — Grzybowska 58.

Zgodnie z art. 54 ustawy o spółkach akcyjnych, akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału, mają prawo zgłosić do Zarządu piśmienne wnioski na Walne Zgromadzenie na 14 dni przed jego terminem, t. j. do dn. 26/IV 1934 r. włącznie.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Przędzalni Bawełny „Teodor Stelger” SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 maja 1934 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi przy ul. Miljonowej Nr. 37

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1933;
3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r.;
4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz ustalenie wynagrodzenia tychże;
5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego, winni złożyć Zarządowi piśmienne wnioski w terminie do dn. 30 kwietnia 1934 r. Do uczestniczenia w powyższym Zgromadzeniu uprawnieni będą PP. Akcjonariusze, którzy — zgodnie z par. 22 Statutu Spółki — złożą w Spółce swe akcje lub też zaświadczenie depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zawiadomienie

o WALNEM ZGROMADZENIU AKCJONARJUSZÓW Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektrycznej, Spółka Akc.

odbyć się mającym w dn. 18 maja 1934 r. o godz. 12 w poł. w sali posiedzeń Magistratu Miasta Krakowa z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków za rok administracyjny 1933;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku, względnie pokryciu strat;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- 5) Sprawa uzyskania zezwolenia, aby akcje do losowania w 1934 r. przypadające, wylosowane zostały w 10 rocznych częściach;
- 6) Wolne wnioski akcjonariuszów i interpelacje.

Kraków, dn. 14 kwietnia 1934 r.

Zarząd

Posiadanie jednej akcji nadaje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Akcje winny być złożone na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem w kasie Spółki. Ogłoszenie zawiadomienia następuje dwukrotnie w myśl art. 56 p. p. o s. a. w „Monitorze Polskim”, „Polsce Gospodarczej” i „Czasie”.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zjednoczonych Ziemiańskich Mleczarń Parowych w Warszawie SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że — wobec niedojścia do skutku Zebrania w dn. 18 kwietnia 1934 r. w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW w drugim terminie odbędzie się w dn. 16 maja 1934 r. o godz. 1 po poł. w lokalu własnym ul. Ceglana 14 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie sprawozdania za 1933 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1933 r. oraz rachunku zysków i strat; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki „Radomska Przędzalnia Lnu”, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 maja 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Radomiu, przy ul. Marywilskiej 12

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie i zatwierdzenie protokołu ze Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 27 maja 1933 r.; 3) Reasumcja uchwały Zebrania Nadzwyczajnego Akcjonariuszów z dn. 5 listopada 1932 r., dotyczącej powiększenia kapitału zakładowego o sumę trzysta pięćdziesiąt tysięcy; 4) Zmiana § 5 Statutu, zatwierdzonego na Nadzwyczajnym Zebraniu Akcjonariuszów z dn. 5 listopada 1932 r. Brzmienie tego paragrafu: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi złotych pięćset tysięcy, podzielonych na pięć tysięcy akcji po 100 złotych każda. Akcje opiewają na okaziciela” — projektowane brzmienie § 5: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi złotych sto pięćdziesiąt tysięcy, podzielonych na 1 500 akcji po 100 złotych każda. Akcje opiewają na okaziciela”; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i r/ku strat i zysków za 1933 r.; 6) Upoważnienie Zarządu do zbycia nieruchomości; 7) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych — w biurze Zarządu, nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, swoje akcje lub zaświadczenia notariusza albo instytucji kredytowych krajowych, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Chemicznych „R A D O C H A”

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do art. 30 prawa o spółkach akcyjnych — wydrukowane zostały akcje wartości nominalnej po zł. 100 zamiast dotychczasowych akcji wartości nominalnej po zł. 70.

Zamiana akcji dotychczasowych wszystkich 4 emisji

z arkuszami kuponowymi na nowe akcje 100-złotowe z nowymi arkuszami kuponowymi dokonywa się w Banku Amerykańskim w Polsce, Sp. Akc. w Warszawie (Królewska 3) po złożeniu starych akcji i arkuszy kuponowych, przyczem PP. Akcjonariusze za każde 10 sztuk akcji 70-złotowych otrzymają 7 sztuk akcji 100-złotowych z nowymi arkuszami kuponowymi.

Posiadacze, których ilość akcji nie dzieli się przez 7, otrzymają akcję wyrównawczą w świadectwie ułamkowym.

Zarząd Manufaktury Wełnianej Karol Bennich, Spółki Akc.

w Ł o d z i

niniejszem podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 14 maja r. b. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu przy ul. Łąkowej Nr. 11 w Łodzi odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia Spółki i ewent. wybór nowych władz i 3) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży niektórych nieruchomości i placów Spółki.

Zgłoszenia w sprawie zamieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym przedłożone być winny Zarządowi najpóźniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia. PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w powyższym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej.

I OGŁOSZENIE

Zarząd „Standard — Nobel w Polsce”

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 maja 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy Al. Jerozolimskiej Nr. 57

CZTERNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, bilans i rachunek strat i zysków za 1933 r., udzielenie władzom Spółki absolutorjum oraz budżet na 1934 r.;
- 3) Wybór członków Zarządu i Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących członków;
- 4) Wyznaczenie wynagrodzenia członkom Rady Nadzorczej;
- 5) Upoważnienie Zarządu do nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości Spółki;
- 6) Wnioski Akcjonariuszów, złożone Zarządowi na dni 14 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

U w a g i :

- a) w myśl § 24 statutu Spółki, akcjonariusze korzystają z prawa głosu, o ile przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w Spółce akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej, względnie w „Banque de Paris et des Pays Bas” w Paryżu, w „The National City of New York” lub w „The Chase National Bank of the City of New York” w Nowym York'u;
- b) Akcjonariuszom Spółki przysługuje prawo zgłoszenia na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia wolnych wniosków — nie później jednak, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego

Sukiennej Manufaktury Leonhardt, Woelker i Girbardt

Spółka Akcyjna w Ł o d z i

zawiadamia, że w dn. 17 maja 1934 r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Leonhardta Nr. 1

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdań Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933;
- 3) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Uchwała w przedmiocie podziału zysku; 5) Ustalenie budżetu wydatków i planu działania na rok operacyjny 1934; 6) Wybór Rady Nadzorczej i Zarządu, podział funkcji pomiędzy członkami Zarządu, określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje albo właściwe kwity depozytowe najpóźniej do dn. 9 maja 1934 r. w biurze Zarządu Spółki.

Akcjonariusze, chcący zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni złożyć swe wnioski najpóźniej na dni 14 przed terminem Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Banku Kwilecki, Potocki i S-ka, Spółka Akc.

w P o z n a n i u

odbędzie się w czwartek, dn. 17 maja 1934 r. o 16 (4 po poł.) w lokalu Banku w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 11, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie za 1933 r. i przedłożenie bilansu i obrachunku zysków i strat na dz. 31 grudnia 1933 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i obrachunku zysków i strat, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, oraz powzięcie uchwały co do zużycia wykazanego zysku;
- 3) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 4) Wnioski bez uchwał.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni akcje swoje złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w instytucji naszej w Poznaniu, lub w Oddziałach: w Gdańsku, Inowrocławiu, Ostrowie Wlkp., Warszawie i Katowicach, z tem, że ich nie odbiorą przed ukończeniem tego Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mają prawo żądania umieszczenia na porządku obrad dodatkowych spraw, zgłoszonych nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Sp. Akc.

(—) Waszyński, (—) Paluch

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zdroje Polskie”

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 14 maja 1934 r. o godz. 19 w biurze Zarządu w Warszawie, Al. Jerozolimska 22 m. 9.

Porządek obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r. oraz pokwitowanie Zarządu;
- 2) Uchwała o pokryciu strat; 3) Plan działalności w 1934 r.;
- 4) Wybory członka Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski, zgłoszone przez akcjonariuszów w myśl art. 54 prawa o sp. akc.

W celu uczestniczenia w Zgromadzeniu należy złożyć w Zarządzie akcje lub odpowiednie zaświadczenia przed dn. 7 maja r. b.

W tutejszym rejestrze handlowym, oddz. B. zapisano dziś pod nr. 66

**BACON-EXPORT — GNIEZNO, SPÓŁKA AKCYJNA
W ŁODZI, FILJA W TCZEWIE.**

Przedmiotem działalności spółki jest wyrób przetworów mięsnych i ich eksport oraz eksport produktów rolnych. Siedzibą Spółki jest Łódź, ul. Piotrkowska 135, a filją jest Tczew.

Kapitał zakładowy spółki wynosi zł 500 000 i jest podzielony na 500 akcji na okaziciela po zł 1 000 każda. Kapitał powyższy wpłacony został w $\frac{1}{3}$ części.

Zarząd stanowią: Karol Rajmund Eisert (prezes) Piotrkowska 135, Harry Eisert, Piotrkowska 135, Paweł Seipelt, Nawrot 4, wszyscy z Łodzi, i Robert Drewny z Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 56. Każdy z członków Zarządu uprawniony jest do samodzielnego działania i podpisywania za firmę we wszystkich tych wypadkach, w których statut przewiduje współdziałanie 2 członków zarządu.

Spółka Akcyjna. Statut spółki sporządzony został w kancelarii notariusza Bossmana w Łodzi dn. 2 stycznia 1932 r. za Nr. Rep. 8. Czas trwania Spółki jest nieokreślony.

Tczew, dn. 23 stycznia 1934 r.

Sąd Grodzki

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Strzemieszyce”

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 15 w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Warecka Nr. 9.

Porządek dzienny:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania władz Spółki, bilansu, rachunku strat i zysków za 1933 r. oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 5) Wybory do władz; 6) Wolne wnioski.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Garbarskich „Nowość”

Spółka Akcyjna w Radomiu

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1934 r. o godz. 10 rano w siedzibie Spółki w Radomiu, Garbarska 27, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r.; 3) Preliminarz budżetu na 1934 r.; 4) Wybór 2 członków Rady; 5) Upoważnienie Zarządu do wydzierżawienia przedsiębiorstwa i obciążenia nieruchomości; 6) Ustalenie wynagrodzenia władz Spółki; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć Zarządowi akcje lub świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Manufaktury Wełnianej

„Hugo Wolffson” w Łodzi

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 4 po poł., w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Piotrkowska 78, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZY**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933 i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 2) Pokrycie straty wzgl. likwidacja Spółki; 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 4) Budżet na 1934 r.; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zgłosić swoje akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

W dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 11 odbędzie się w lokalu firmy we Lwowie, przy ul. Kochanowskiego 26

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

Spółki Akcyjnej „Keram” we Lwowie

z następującym porządkiem dziennym:

1) Przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r. i powzięcie uchwały co do ich przyjęcia; 2) Przedłożenie sprawozdania rewizorów i udzielenie absolutorjum Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 3) Wybór nowych członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Termin złożenia akcji, celem wzięcia udziału w tym Zgromadzeniu, upływa w dn. 21 kwietnia 1934 r.

Zarząd Fabryki Garbarskiej Temler i Szwede, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Warszawie w dn. 17 maja 1934 r. o godz. 4 po poł. w biurze Zarządu przy ul. Okopowej Nr. 78.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie Zarządu za 1933 r., bilans, oraz rachunek zysków i strat za tenże okres; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1934 r.; 4) Wynagrodzenie władz Spółki; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub dowody na nie na 7 dni przed terminem Zebrania

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Księgarnia Wydawnicza — Trzaska (Ivert i Michalski)”

SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

zawiadamia akcjonariuszów, że w dn. 9 maja r. b. o godz. 20 w lokalu Spółki Krak. Przedm. 13 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie Zarządu za 1933 r., zatwierdzenie bilansu na dz. 31/XII 1933 r., r-ku strat i zysków i pokwitowanie Zarządu; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Podział zysku za 1933 r.; 4) Zmiana § 21 statutu Spółki, nadając mu brzmienie następujące: „Kapitał zapasowy przeznaczony jest wyłącznie na pokrycie strat i nieprzewidzianych, względnie nadzwyczajnych wydatków. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na wypłatę akcjonariuszom zwykłej lub dodatkowej dywidendy, według uznania Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów”; 5) Wybory władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze winni złożyć akcje do 14 dni przed terminem Zgromadzenia w Zarządzie Spółki.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Dom Towarowy Bracia Jabłkowski”, Spółka Akcyjna

powiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 maja r. b., o godz. 17 w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Brackiej Nr. 25, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 3) Pokwitowanie władz Spółki; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na 1934 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 Prawa o Spółkach — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Chemicznych i Huty Szklanej „Rijewski, Scholtze i S-ka“

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

ważne w pierwszym terminie bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji, odbędzie się w dn. 16 maja 1934 r. o godz. 15 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Smolnej Nr. 36 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków za 1933 r. i wniosku o pokryciu strat, oraz udzielenie Zarządowi pokwitowania;
- 5) Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu i jego zabezpieczenia;
- 6) Wybór członków Zarządu i ustalenie okresu ich urzędowania;
- 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie okresu ich urzędowania;
- 8) Wnioski, jakie będą zgłoszone przez PP. Akcjonariuszów, w myśl art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, powinni do dn. 9 maja r. b. złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, przy ul. Smolnej Nr. 36 swoje akcje albo zaświadczenia notariuszów lub instytucyj kredytowych o złożeniu akcji, zawierające numery akcji i stwierdzenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Wileński Dom Towarowo-Przemysłowy Bracia Jabłkowscy“

SPÓŁKA AKCYJNA

powiadania poraz pierwszy PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 maja r. b. o godz. 17 w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Brackiej Nr. 25, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r. i powzięcie odnośnych uchwał;
- 3) Pokwitowanie władz Spółki;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu wydatków na 1934 r.;
- 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 Prawa o Spółkach — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

I OGŁOSZENIE

Ogłoszenie o likwidacji

Centrocement, Spółka z ogr. odp. w likwidacji, Warszawa, pl. Napoleona Nr. 6

podaje do wiadomości, że Zgromadzenie Spółników, odbyte w dn. 22 marca 1934 r.

UCHWAŁIŁO LIKWIDACJĘ SPÓŁKI.

Wobec powyższego wzywa się wierzycieli Spółki, aby zgłosili swoje wierzytelności w terminie 3-miesięcznym, przewidzianym w artykule 94 prawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością na ręce likwidatorów, urzędujących w biurze Spółki w Warszawie, pl. Napoleona Nr. 6.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wydawniczo-Drukarskiej „Rom“ w Wilnie

zawiadania PP. Akcjonariuszy, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW odbędzie się w dn. 8 maja 1934 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Wilnie, przy ul. Cerkiewnej Nr. 2 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1933;
- 3) Budżet na 1934 r.;
- 4) Wybór członków Zarządu i zastępców na miejsce ustępujących;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Na porządek dzienny mogą być — na mocy §§ 14 i 15 Statutu — umieszczone ponadto inne sprawy na wniosek, zgłoszony przez akcjonariuszów, reprezentujących co najmniej $\frac{1}{20}$ część kapitału zakładowego, nie później 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Browar Związkowy“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do §§ 9 i 19 Statutu — zwołuje się w Warszawie, w Kancelarii Notariusza Zygmunta Hübnera w Gmachu Hipoteki przy ul. Kapucyńskiej 6

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na dz. 15 maja 1934 r. o godz. 12 w poł.

Porządek dzienny:

- 1) Wybór Prezydium;
- 2) Sprawozdanie Zarządu;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i roku zysków i strat za 1933 r.;
- 5) Wybór władz Spółki;
- 6) Wolne wnioski.

W myśl § 59 Prawa o Sp. Akc., PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w siedzibie Zarządu Spółki (Grzybowska 65) swe akcje.

Zarząd Fabryki Wyrobów Ceramicznych „Brytania“

SPÓŁKA AKCYJNA

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 maja 1934 r. o godz. 5 wieczorem odbędzie się w biurze Zarządu, przy ul. Jerolimskiej 28 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r., zgodnie z wnioskiem Komisji Rewizyjnej;
- 4) Sprawa wydzierżawienia fabryki;
- 5) Powzięcie uchwały co do dalszego istnienia lub likwidacji Spółki;
- 6) Budżet wydatków na 1934 r.;
- 7) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących, względnie wybory likwidatorów i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wolne wnioski.

Spółka Akcyjna A. Wróblewski i S-ka

Warszawa, ul. Marszałkowska 108

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Nieruchomości — Praga zł 816 806·57; Tabor zł 25 000·00; Biuro zł 5 000·00; Papiery % zł 89 750·38; Kasa & banki % 623·97; Meble zł 8 006·06; Dłużnicy zł 10 926·17; Razem zł 956 113·15.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 600 000·00; Zapasowy zł 5 085·21; Amortyzacyjny zł 213 152·00; Długi zł 86 098·58; Banki zł 46 850·00; Weksle zł 1 390·00; Zysk zł 3 537·36; Razem zł 956 113·15.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty zł 228 324·51; Amortyzacja zł 4 084·00; Zysk zł 3 537·36; Razem zł 235 945·87.

ZYSKI. — Wpływy na wszystkich operacjach zł 235 945·87.

**Zarząd Towarzystwa
Wyrobów Działanych i Tkanych „R. Lipszyc”**

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w czwartek dn. 17 maja 1934 r. o godz. 4 po poł. odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Piramowicza 11/13

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu wraz z opinią Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.; tudzież powzięcie uchwały o podziale zysków; 2) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 3) Wybór członków Zarządu, zastępców i Komisji Rewizyjnej oraz określenie ich wynagrodzenia; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze — na zasadzie art. 57 prawa o spółkach akcyjnych — mogą zgłosić wnioski na Walne Zgromadzenie do dn. 3 maja 1934 r. oraz życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

**Przemysł Bawełniany Teodor Tietzen i Spółka
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia, iż w dn. 15 maja 1934 r. o godz. 4 po poł. w biurze Spółki w Łodzi, przy ul. Andrzeja Nr. 78, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.;
- 3) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia zgłosić swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Spółki, Akcjonariusze zaś, życzący zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego, winni takowe złożyć na piśmie do Zarządu Spółki, najpóźniej do dn. 1 maja 1934 r.

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Handlu Papierem „Bracia Turkieltaub”,
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 maja 1934 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Przejazd 3

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu oraz bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933;
- 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki z tytułu ich czynności za rok operacyjny 1933;
- 4) Wybór nowych członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 5) Wybór nowej Komisji Rewizyjnej;
- 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Termin złożenia akcji celem wzięcia udziału w tem Zgromadzeniu upływa w dn. 7 maja 1934 r.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryk Chemicznych „Radocha”

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 maja 1934 r. t. j. w piątek, o godz. 12 w poł. w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Królewskiej Nr. 3, odbędzie się **ZWYCZAJNE DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia;
- 2) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1933, udzielenie władzom Spółki pokwitowania i rozpatrzenie budżetu wydatków na rok sprawozdawczy 1934;
- 4) Uchwalenie użycia kapitału zapasowego Spółki na częściowe pokrycie strat z roku sprawozdawczego 1933;
- 5) Wybory członków Rady Nadzorczej i Zarządu;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej jedną część kapitału akcyjnego, mają prawo zgłaszania najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia wniosków na Walne Zgromadzenie. Wnioski te będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Warszawskiej Fabryki Dywanów „Dywan”
SPÓŁKA AKCYJNA**

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 12 maja 1934 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Marszałkowska 7, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za okres od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1933 r., oraz rachunku strat i zysków i bilansu zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r. wraz ze sprawozdaniem Komisji Rewizyjnej;
- 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na następny rok operacyjny;
- 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących;
- 4) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zmiana § 15 statutu Spółki;
- 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze korzystają z prawa głosu na Zgromadzeniu Walnym, o ile najmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Marszałkowska 7, swe akcje, względnie świadectwa depozytowe lub zastawowe polskich instytucyj kredytowych, rządowych lub prywatnych, działających na mocy statutów, przez Rząd zatwierdzonych.

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego

**Wyrobu i Sprzedaży Maszyn i Narzędzi Rolniczych i Przemysłowych
oraz Handlu Produktami Rolnymi „Tadeusz Kowalski i A. Trylski”
SPÓŁKA AKCYJNA**

na zasadzie § 7 Statutu zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 maja 1934 r. o godz. 2 po poł. w siedzibie Towarzystwa przy ul. Miodowej Nr. 6 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r. i pokwitowanie Zarządu z czynności;
- 2) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży, wydzierżawiania i obciążania hipotecznego nieruchomości i majątku firmy;
- 3) Wybór nowego Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

W razie niestawienia się dostatecznej ilości Akcjonariuszów **ponowne Walne Zebranie**, ważne bez względu na liczbę obecnych Akcjonariuszów, odbędzie się w dn. 26 maja 1934 r. w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zebraniu, winni złożyć swoje akcje lub kwity depozytowe do Zarządu Towarzystwa na dni 7 przed Zebraniem.

I OGŁOSZENIE

Rada Nadzorcza

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop“

w Warszawie

zawiadamia PP. Przedstawicieli członków Towarzystwa, że w dn. 8 maja 1934 r. o godz. 5 po poł., w lokalu Twa w Warszawie, ul. Traugutta 3, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE PRZEDSTAWICIELI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie rachunkowe, bilanse za 1932 r. wraz z rachunkiem zysków i strat za tenże rok i sposób pokrycia strat — przerobione na skutek zarządzenia Ministerstwa Skarbu (Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń);
- 3) Sprawozdanie z działalności Towarzystwa oraz bilanse za 1933 r. wraz z rachunkiem zysków i strat;
- 4) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1934 r.;
- 5) Zmniejszenie ilości członków Rady do dwunastu (§ 20 statutu) lub ewentualne wybory na miejsce wychodzących;
- 6) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Podanie byłego Dyrektora Towarzystwa p. Tomorowicza.

Na zasadzie § 2 p. 8 ust. drugi i p. 5 ustęp trzeci Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 10 września 1930 r. o zastosowaniu przepisów prawa o spółkach akcyjnych do władz, oraz do likwidacji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 66, poz. 528) Przedstawiciele Członków korzystają z prawa zgłoszenia na piśmie Zarządowi Twa dodatkowych spraw na porządek dzienny nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Dodatkowe te sprawy mogą być na żądanie umieszczone w drugim ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki WYROBÓW Sukiennych Ch. Rubin, Spółka Akcyjna

w Tomaszowie Mazow.

zawiadamia, że w poniedziałek, dn. 7 maja 1934 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Krzyżowej Nr. 22 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie z działalności Spółki za 1933 r. oraz Rady Nadzorczej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1933 r.;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków;
- 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 6) Uchwalenie budżetu na 1934 r.;
- 7) Wybór Zarządu;
- 8) Wybór Rady Nadzorczej;
- 9) Wolne wnioski.

Pierwsze Polskie Zakłady Linoleum, Spółka Akcyjna (w organizacji)

Warszawa, ul. Marszałka Focha Nr. 9

Bilans za rok obrachunkowy 1933.

AKTYWA. — Rescontro zł 2 649 158.37; R-k organizacji zł 78 834.17; R-k terenów fabrycznych zł 241 752.70; R-k boczny kolejowej zł 30 254.76; Razem zł 3 000 000.00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 3 000 000.00; Razem zł 3 000 000.00.

Rachunek strat i zysków

STRATY	ZYSKI
Debet	Kredyt
—	—

Ze względu na to, że Spółka znajduje się jeszcze w stadium organizacji i żadnych obrotów towarowych za czas sprawozdawczy nie było — rachunek strat i zysków nie wykazuje żadnych pozycji.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Koncern Maszynowy“, Sp. Akc. w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 9 maja 1934 r. we środę o godz. 17 w biurze Spółki w Krakowie, Rynek Gł. 25 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1933 r., sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi dla Rady Nadzorczej;
- 5) Uchwalenie marek prezencyjnych dla Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór członka Rady Nadzorczej w miejsce ustępującego.

Właściciele akcji korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą akcje w biurze Zarządu Spółki.

Akcjonariusze mogą zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które będą umieszczone w drugim ogłoszeniu.

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Spółki Akcyjnej Bławat Polski w Poznaniu

odbędzie się w poniedziałek dn. 7 maja r. b. o godz. 12 w poł. w lokalach Spółki z nast. porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z czynności za 1933/34 r. i przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat per 31.I.1934 r.;
- 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przyjęcie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933/34 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 5) Powzięcie uchwały po myśli art. 112 ust. o Sp. Akc.;
- 6) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wnioski bez uchwał.

PP. Akcjonariusze, chcący brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Spółki w Poznaniu, Stary Rynek 87/88 — Kramarska 13/14 posiadane akcje lub świadectwa depozytowe.

Zarząd: (—) J. Pływaczky

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Przemysł Drzewny Maksymiljan Jakubowicz, Sp. Akc. w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 19 w lokalu Spółki, ul. Stef. Żeromskiego 90/92 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu za 1933 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi z działalności;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku, względnie pokrycia straty;
- 4) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących i wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą — w myśl art. 57 prawa o Spółkach Akcyjnych — zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, przagnacy wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, muszą — w myśl art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych — najmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem przedstawić swoje akcje Zarządowi Firmy Przemysł Drzewny Maksymiljan Jakubowicz, S. A. w Łodzi.

Zarząd Sp. Akcyjnej Fabryka WYROBÓW Metalowych I. M. Proszower i S-ka

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1934 r. o godz. 9 wiecz. odbędzie się w lokalu przy ul. Koszykowej Nr. 45 m. 12

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie za czas do dn. 31/XII 1933 i zatwierdzenie bilansu za powyższy okres;
- 3) Wybory Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski: umowa najmu usług.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed datą Zgromadzenia złożyć swoje akcje w kasie Zarządu.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kieleckiego Towarzystwa Akcyjnego Nawozów Sztucznych i Innych
Przetworów Chemicznych w Kielcach, w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w dn. 5 maja 1934 r. o godz. 13 w lokalu Banku
Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Al. Jerozolimskie 1,
z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu zamknięcia oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 15/I 1934 r.;
- 5) Powzięcie uchwały co do sposobu pokrycia strat;
- 6) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki za 1933 r. i za czas od 1/I 1934 r. do 15/I 1934 r.;
- 7) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu otwarcia likwidacji na dz. 16/I 1934 r.;
- 8) Sprawozdanie likwidatorów Spółki za okres od dn. 16/I 1934 r. do dn. 5/V 1934 r., t. j. do dnia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów;
- 9) Uzupełniające wybory do Rady Nadzorczej;
- 10) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie dla nich wynagrodzenia;
- 11) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w biurze Spółki w Kielcach akcje w oryginale lub też zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach tych należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze mają prawo zgłoszenia na porządek dzienny Zgromadzenia dodatkowych spraw, które winny być złożone Zarządowi na piśmie nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Chemiczny „Boruta”, Spółka Akcyjna w Zgierzu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w dn. 5 maja 1934 r. o godz. 12 w lokalu Banku
Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Al. Jerozolimskie 1,
z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.;
- 4) Powzięcie uchwały co do sposobu pokrycia straty;
- 5) Udzielenie absolutorjum władzom spółki za 1933 r.;
- 6) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie dla nich wynagrodzenia;
- 7) Wybór pisma, w którym — prócz „Monitora Polskiego” i „Polski Gospodarczej” — zamieszczane być mają ogłoszenia Spółki;
- 8) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i kredytów zabezpieczonych hipotecznie, oraz sprzedaży lub zamiany posiadanych gruntów;
- 9) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w biurze Spółki w Zgierzu akcje w oryginale lub też zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach tych należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze mają prawo zgłoszenia na porządek dzienny Zgromadzenia dodatkowych spraw, które winny być złożone Zarządowi na piśmie nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Fabryka Firanek, Tiulu i Koronek Szleokier, Wydźga i Weyer, Spółka Akc. w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 maja 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Dzielnej Nr. 91

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1933 r.;
- 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r.;
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Do § 32 statutu Spółki dodaje się brzmienie następujące: „Wszelkie zobowiązania w imieniu spółki, jak również i czeki podpisywać będą pod stemplem firmy dwaj członkowie Zarządu. Korespondencja zwykła, niezawierająca zobowiązań, pokwitowania z odbioru towaru i pieniądze podpisywane będą przez jednego członka Zarządu. Dla odbioru z poczty pieniędzy, posyłek i dokumentów dostateczny jest podpis jednego członka Zarządu. We wszystkich wymienionych wyżej wypadkach zamiast członka Zarządu podpisywać może prokurent”;
- 8) Upoważnienie Zarządu do obciążania hipotecznego i wydzierżawiania nieruchomości Spółki;
- 9) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 10) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub pokwitowanie na złożone akcje u notariusza, względnie w instytucji kredytowej, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Trykotowych i Dziańnych „Jakób Hirszberg i Wilczyński w Łodzi”, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 19 maja r. b. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Al. Kościuszki Nr. 23/25

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r., powzięcie uchwały w sprawie wykazanej straty oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi spółki;
- 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie instrukcji dla Zarządu;
- 5) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu będą upoważnieni akcjonariusze, którzy złożą w Spółce swe akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Dodatkowe sprawy na porządek dzienny mogą być wnoszone przez akcjonariuszów, reprezentujących $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Dynasy” Towarzystwo Budowlano-Parcelacyjne

na zasadzie art. 56 rozp. Prez. Rzeczyposp. z dn. 22 marca 1928 r. o spółkach akcyjnych, zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

odbędzie się w dn. 18 maja 1934 r. o godz. 12 w Warszawie, w lokalu Zarządu Spółki, ul. Krakowskie-Przedmieście 13 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1933 r.;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu za 1933 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na 1934 r.;
- 6) Wolne wnioski.

Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że z powodów, przewidzianych w § 106 Statutu Banku

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Wileńskiego Banku Ziemskiego, prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na niem akcji, odbędzie się w dn. 19 maja r. b. o godz. 6 po poł. w lokalu Banku (Mickiewicza 8).

Akcje, albo zaświadczenia instytucyj kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych, powinny być złożone w Banku przed dn. 12 maja r. b.

Depozytarjusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dniem 12 maja r. b. powiadomić Bank o zamierzonym uczestniczeniu w Zgromadzeniu.

Porządek dzienny:

- 1) Odczytanie sprawozdanie za 1933 r.;
- 2) Referaty Komisji Rewizyjnej i Zarządu, oraz związane z nimi wnioski;
- 3) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków oraz przeznaczenie zysków za 1933 r.;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania za 1933 r. z bilansem i z porównawczym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski;
- 5) Preliminarz wydatków na 1934 r.;
- 6) Zamierzone zmiany Statutu, a mianowicie:

§ 23. — Zamiast „Pożyczki mogą być udzielane w wysokości, wynoszącej nie mniej niż zł 2 000 lub § 200, a przelewane na oddzielne działki w razie podziału w wysokości nie mniej niż zł 1 000 lub § 100” — ustanowić: „Pożyczki mogą być udzielane w wysokości nie mniej niż zł 2 000, a przelewane na oddzielne działki, w razie podziału, w wysokości nie mniej niż zł 1 500. Przepis niniejszy nie dotyczy parcelacji dóbr, przeszłych na własność Banku”;

§ 30 ustęp 2 zamiast: „Na prośbę właściciela dóbr Zarząd może wystawić je na sprzedaż z licytacji w całym składzie lub tylko ich część” — ustanowić: „Na prośbę właściciela dóbr Zarząd może wystawić na sprzedaż tylko część dóbr, podlegających licytacji”;

§ 31 ustęp 4 zamiast: „a sumę, wydatkowaną na ogłoszenia, dzieli pomiędzy dłużników w zależności od sumy ich zaległości w taki sposób, że dłużników, których zaległości wynosiły więcej niż zł 100, obciąża sumą dwa razy większą, a dłużników, których zaległości wynosiły powyżej zł 300, sumą trzy razy większą, niż dłużników o zaległościach poniżej zł 100” — ustanowić: „a sumę, wydatkowaną na ogłoszenia, dzieli pomiędzy dłużników w zależności od wysokości raty bieżącej w taki sposób, że dłużników, których rata bieżąca wynosi więcej niż zł 50, obciąża sumą dwa razy większą, niż dłużników, których

rata bieżąca wynosi powyżej zł 150, sumą trzy razy większą, niż dłużników, których rata bieżąca wynosi zł 50 lub mniej”;

§ 34 ustęp 2 zamiast: „Licytacja rozpoczyna się od sumy, wyznaczonej przez Zarząd, ale nie mniejszej od sumy nieumorzonej pożyczki z doliczeniem półrocznej bieżącej raty ulgowej, wszelkich zaległości, odsetek, kar za zwłokę, wydatków, poniesionych przez Bank na rachunek dłużnika, kosztów, wynikających z licytacji, oraz wszelkich należności uprzywilejowanych. Określając sumę, od której rozpoczyna się licytacja, Zarząd Banku może uwzględnić sumę oszacowania dóbr, dokonanego przy wydaniu pożyczki albo przed licytacją (§ 18 i ust. 1 § 22)” — ustanowić: „Licytacja rozpoczyna się od sumy nieumorzonej pożyczki z doliczeniem półrocznej bieżącej raty ulgowej, wszelkich zaległości, odsetek, kar za zwłokę, wydatków, poniesionych przez Bank na rachunek dłużnika, kosztów, wynikających z licytacji, oraz wszelkich należności uprzywilejowanych, zgłoszonych Bankowi na pięć dni przed pierwszą licytacją. Zarząd ma prawo podnieść tę sumę do sumy oszacowania dóbr, dokonanego przy wydaniu pożyczki, albo przed licytacją (§ 18 i ust. 1 § 22)”;

§ 37 ustęp 1 — „Jeżeli na drugiej licytacji nikt nie zaoferuje sumy, mogącej pokryć wszystkie opłaty, należne Bankowi z wystawienia na sprzedaż dóbr, oraz należności uprzywilejowane, to dobra te przechodzą na własność Banku” — w ustępie tym zmienić słowo „z wystawienia”, na słowo: „z wystawionych”;

§ 37 ustęp 5 zamiast: „W ciągu okresu posiadania dóbr przez Bank wszelkie zaległości i opłaty z tytułu pożyczki oraz zaległe podatki skarbowe i komunalne, bezpośrednio z temi dobrami związane, jak również opłaty asekuracyjne powinny być uiszczane przez Bank z dochodów tych dóbr i t. d.” — ustanowić: „W ciągu okresu posiadania dóbr przez Bank wszelkie zaległości i opłaty z tytułu pożyczki oraz odnoszące się do tego okresu podatki skarbowe i komunalne, bezpośrednio z temi dobrami związane, jak również opłaty asekuracyjne powinny być uiszczane przez Bank z dochodów tych dóbr i t. d.”;

§ 48 ustęp 4 zamiast: „Przedterminowe spłaty mogą być wnoszone do Banku nie później, jak na 7 dni przed upływem obrachunkowego półrocza danej pożyczki” — ustanowić: „Przedterminowe spłaty mogą być wnoszone do Banku nie później, niż na 8 dni przed upływem obrachunkowego półrocza danej pożyczki”;

Do § 107 dodać w końcu ustęp: „Akcjonariusze, którzy przychodzą na Walne Zgromadzenie po podpisaniu przez Przewodniczącego listy obecności, tracą prawo głosu”;

- 7) Referat Szacunkowej Komisji;
- 8) Wolne wnioski;
- 9) Wybory.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Piotrkowsko-Sulejowskiej Kolei Dojazdowej, Sp. Akc.

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 12 w lokalu Biura Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 77 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku zysków i strat za 1933 r.;
- 3) Zatwierdzenie protokołu Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu (§ 27 Statutu);
- 5) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej (§§ 36 i 38 Statutu);
- 6) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zatwierdzenie Dyrektora Zarządzającego;
- 8) Wnioski zgłoszone.

Akcje i dowody depozytowe, uprawniające do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, będą przyjmowane przez Zarząd — stosownie do § 19 Statutu — do dn. 23 kwietnia 1934 r.

Rada Banku Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi SPÓŁKA AKCYJNA

po raz drugi zawiadamia, że

ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW BANKU

odbędzie się 30 kwietnia r. b. o godz. 19 w lokalu Stowarzyszenia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi, Piotrkowska 113, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Banku, bilansu, rachunku strat i zysków za 1933 r., odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej oraz pokwitowania władz Banku z wykonania przez nie obowiązków;
- 3) Budżet wydatków na 1934 r.;
- 4) Ustalenie ilości członków Rady;
- 5) Wybory członków Rady;
- 6) Wybory 5 członków Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zgromadzenia, winni przynajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia złożyć w Banku w Łodzi, Piotrkowska 113, akcje względnie zaświadczenia depozytowe. W zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mogą na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić do Rady na piśmie wnioski konkretne, dotyczące uzupełnienia porządku dziennego, składając jednocześnie dowód posiadania przepisanej ilości akcji.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Fabrykacji Firanek, Tintu i Koronek Szenkler, Getfilich i S-ka, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 maja 1934 r. o godz. 17 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ś-to Jerskiej Nr. 10 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1933 r.;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1933;
- 5) Ustalenie pokwitowania Zarządowi za czynności w 1933 r.;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zgodnie z § 59 ustawy o Spółkach Akcyjnych, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swoje akcje lub dowody ich posiadania w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Ś-to Jerska 10.

II OGŁOSZENIE NA I TERMIN

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich SPÓŁKA AKCYJNA

Siedziba: Warszawa, ul. Kapucyńska Nr. 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Spółki Akcyjnej, ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że — zgodnie z §§ 20 i 21 Statutu — zwołuje Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dz. 2 maja 1934 r. o godz. 11, w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3.

Porządek dzienny:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej za okres operacyjny 1933;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków;
- 4) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum co do wypełnienia powierzonych im obowiązków;
- 5) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących z powodu upływu czasu trwania mandatów;
- 6) Ustalenie poborów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zmiana § 18 Statutu.

Obecnie § 18 Statutu brzmi: „Walne Zgromadzenie akcjonariuszów jest najwyższą władzą Spółki. Zadaniem jego jest obradowanie i stanowienie we wszystkich sprawach, które mu podlegają z mocy statutu i prawa o spółkach akcyjnych, a to stosownie do przepisów w nich zawartych, jak również we wszelkich sprawach, jakie będą mu przedłożone przez Radę Nadzorczą.

Uchwały Walnego Zgromadzenia obowiązują wszystkich akcjonariuszów, reprezentowanych i niereprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd lub inne władze Spółki, upoważnione do tego przez prawo lub statut. Odbywają się one w siedzibie prawnej Spółki w Warszawie“.

Rada Nadzorcza projektuje nadać ostatniemu ustępowi tego § 12 następującą redakcję:

„Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd lub inne władze Spółki, upoważnione do tego przez prawo lub statut. Odbywają się one, według wyboru władz, zwołujących Walne Zgromadzenie, w Warszawie, w siedzibie Spółki, albo też w Sosnowcu, w lokalu, wybranym przez władze, zwołujące Walne Zgromadzenie“.

Nie zgłoszono do dnia dzisiejszego wniosku o uzupełnienie porządku dziennego dodatkowymi sprawami.

Zgromadzenie zwoływane będzie mogło ważne obradować co do punktów 1 — 6, jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie conajmniej piątą część kapitału zakładowego, zaś co do punktu 7 — jeżeli ilość akcji reprezentowanych wyniesie conajmniej połowę kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w wymienionem wyżej Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący sobie wziąć udział w wymienionem powyżej Zgromadzeniu lub być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni w tym celu złożyć swoje akcje najpóźniej do dn. 23 kwietnia 1934 roku: w Paryżu: w Banku Sté Gle de Crédit Industriel & Commercial 66, rue de la Victoire; w Banku Banque de L'Union Parisienne, 6 Boulevard Haussmann; w Banku MM. de Neuflyze & Cie, 31, rue Lafayette; w Banku Banque Franco-Polonaise, 15, rue des Pyramides;

W Genewie: w Banku Banque Darier & Cie, 4, Boulevard du Théâtre.

i najpóźniej 25 kwietnia 1934 roku: w Warszawie: w siedzibie Spółki, przy ulicy Kapucyńskiej Nr. 3; w Banku Handlowym w Warszawie; w Banku Dyskontowym w Warszawie; w Banku Francusko-Polskim, przy ul. Czackiego Nr. 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie aż do rozwiązania wymienionego powyżej Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

Z a r z ą d

II OGŁOSZENIE

Rada Banku Dyskontowego Warszawskiego, Spółka Akcyjna

zawiadamia powtórnie, że

62 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w **poniedziałek dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 17** w sali posiedzeń Banku przy ul. Fredry 8, z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.;

2) Udzielenie pokwitowania władzom Banku;

3) Wybór członków Rady;

4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub odnośne kwity depozytowe najpóźniej 23 kwietnia 1934 r. do godz. 12 w południe: w Warszawie — w Kasie Głównej przy ul. Fredry 8, oraz w Oddziałach Banku w Drohobyczu, Krakowie, Lwowie i Łodzi.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Cerata“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 maja 1934 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w biurze Zarządu Spółki przy ul. Czerniakowskiej 84 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu za 1933 r., bilans oraz rek zysków i strat za tenże okres; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Podział zysku czystego; 4) Budżet wydatków na 1934 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Sprzedaż nieruchomości w Poznaniu; 7) Dzierżawa fabryki; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swe akcje, względnie kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki, Czerniakowska 84.

Zarząd Towarzystwa „Linoleum“, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1934 r. o godz. 18 w siedzibie Zarządu, Wilanowska 6—16, Warszawa.

Porządek dzienny: Wybór przewodniczącego; Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; Zatwierdzenie bilansu, rek strat i zysków i podział zysków za 1933 r. oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi; Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i sprzedaży lub zamiany nieruchomości; Wybór władz Spółki i określenie wynagrodzenia Rady; Wolne wnioski (złożone piśmiennie Zarządowi do dn. 15 kwietnia 1934).

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub dowody zdeponowania takowych w bankach do dn. 20 kwietnia 1934 r. w siedzibie Zarządu.

Zarząd I Polskiego T-wa Kapieli Morskich, Sp. Akc. w Gdyni

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 8 maja 1934 r. o godz. 18 przy ul. Szopena 14 m. 5.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Zatwierdzenie bilansu; 3) Wybór władz Towarzystwa; 4) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Zjednoczona Fabryka Żarówek, Spółka Akcyjna

w Warszawie

ogłasza niniejszem — na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 30 czerwca 1933 r. oraz postanowienia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9 lutego 1934 r.

dodatkową subskrypcję na 1 600 sztuk nowoemitowanych akcji po cenie emisyjnej, równej cenie nominalnej, $\mathcal{Z}$ 114 za akcję.

Dotychczasowym akcjonariuszom w terminie do dn. 10 maja 1934 r. przysługuje prawo poboru po jednej akcji nowej emisji na każdą akcję emisji poprzednich po cenie nominalnej $\mathcal{Z}$ 114.

Akcje, nierozebrałe w powyższym terminie, przydzieli Zarząd Spółki według swego uznania.

Subskrypcja, tudzież wpłata ceny za nowoemitowane akcje dokonane być winny w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Nowowiejskiej Nr. 13.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Dom Rolniczy, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza „H. Mühsam“ Spółka Akcyjna w Włocławku

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w **poniedziałek dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 5 popoł.** odbędzie się w lokalu Spółki we Włocławku, przy ul. Kościuszki Nr. 2

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z dotychczasowej działalności; 4) Budżet na 1934 r. operacyjny; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni przedstawić swoje akcje Zarządowi w biurze spółki na 7 dni przed Zebraniem, wnioski zaś winny być złożone Zarządowi na 14 dni przed terminem Walnego Zebrania.

II OGŁOSZENIE

Zarząd f. „Polsko-Belgijskie Towarzystwo dla Impregnacji Drzewa i Polski Krezonaff“, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Towarzystwa, ul. Wspólna 23, z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1933; 3) Zatwierdzenie planu działalności i budżetu na 1934 r.; 4) Wybory do Rady Nadzorczej; 5) Wybory do Zarządu; 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów: dodatkowo sprawa, wniesiona w trybie art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych: upoważnienia dla Zarządu do rozwiązania umów z Ministerstwem Komunikacji na impregnację podkładów, zawartych w dn. 15/XII 1923 r. i 1/IV 1926 r.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, w oznaczonym terminie zechcą — stosownie do art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych — złożyć na 7 dni przed powyższym terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Towarzystwa, Warszawa, ul. Wspólna 23, swoje akcje względnie świadectwa depozytowe.

Zagubiono polisę Nr. 54 497

wydaną przez

Towarzystwo Ubezpieczeń „Przezorność“, Spółka Akcyjna

w dn. 13 października 1933 r. na sumę $\mathcal{Z}$ w złocie 10 000 na imię Dr. Antoniego Buczkiewicza.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Harbid Wielkopolski“ w Bydgoszczy

zwołuje niniejszem PP. Akcjonariuszy na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

które odbędzie się w Bydgoszczy w dn. 15 maja 1934 r. o godz. 12 w lokalu Zarządu Spółki, ul. Gdańska nr. 96, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki za rok obrachunkowy 1933;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1933 r.;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej z wykonanych przez nie obowiązków;
- 4) Uchwała co do obniżenia kapitału akcyjnego o zł 90 000 przez dobrowolne umorzenie skupionych 900 sztuk akcji i zmiana dotychczasowego § 4 statutu spółki treści następującej: „Kapitał zakładowy wynosi zł 1 500 000 (słownie jeden milion pięćset tysięcy złotych) i dzieli się na piętnaście tysięcy akcji po zł 100 każda, brzmiących na okaziciela“ — zmienia się na treść następująca: „Kapitał zakładowy wynosi zł 1 410 000 (słownie jeden milion czterysta dziesięć tysięcy złotych) i dzieli się na czternaście tysięcy sto akcji po sto złotych każda, opiewających na okaziciela“. Dalsza treść § 4 statutu spółki od słów „Każda akcja“ pozostaje niezmienną jako ustęp drugi § 4 statutu;
- 5) Uchwała co do dalszego skupu akcji celem umorzenia tychże i obniżki kapitału akcyjnego do zł 1 200 000;
- 6) Uchwała co do rozdziału zysków za 1933 r.

Akcyonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, mogą na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić dodatkowe sprawy na porządek obrad, które będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu, zamieszczone przynajmniej na 10 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Prawo uczestniczenia i głosowania mają tylko ci PP. Akcjonariusze, których akcje z wykazem numerów złożone zostaną w kasie Spółki przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia i to w godzinach urzędowych.

Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Bydgoszcz, dn. 16 kwietnia 1934 r.

Zarząd: *St. Rolbieski*

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Miejskich i Młedzymiastowych Komunikacji Autobusowych, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu przy ul. Nowy Świat Nr. 16 m. 35 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYONARIJUSZÓW

powyższego Towarzystwa z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Odczytanie sprawozdania Zarządu, złożonego Radzie Nadzorczej, i jego zaakceptowanie przez Walne Zgromadzenie;
- 3) Sprawozdanie Zarządu i jego zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie;
- 4) Odczytanie sprawozdania Rady Nadzorczej;
- 5) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1933 r. oraz rachunku zysku i strat za 1933 r.;
- 6) Udzielenie absolutorjum Zarządowi: a) za czasokres od dn. 1 stycznia 1933 r. do dn. 22 sierpnia 1933 r., b) za czasokres od 22 sierpnia 1933 r. do 31 grudnia 1933 r.;
- 7) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej za działalność: a) w czasokresie od dn. 1 stycznia 1933 r. do dn. 22 sierpnia 1933 r., b) w czasokresie od dn. 22 sierpnia 1933 r. do dn. 31 grudnia 1933 r.;
- 8) Powzięcie uchwał co do wynagrodzenia czynnych członków Zarządu i Rady Nadzorczej za czasokres od dn. 22 sierpnia 1933 r. do końca 1933 r. oraz za czasokres następny;
- 9) Przypieszczenie przeprowadzenia zmiany statutu Towarzystwa;
- 10) Wnioski, które zgłosili akcyonariusze na zasadzie art. 54 prawa akcyjnego.

I OGŁOSZENIE

NADZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCYONARIJUSZÓW

Drukarni Robotników Chrześcijańskich, Sp. Akc. w likwidacji

odbędzie się w poniedziałek dn. 14 maja r. b. o godz. 4 w Poznaniu w lokalu Czytelnicy Towarzystwa Czytelnicy Ludowych, Św. Marcin 37 I piętro.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i sprawdzenie legitymacyj;
- 2) Przedłożenie bilansu per 22/II 1934 r. i uchwała Nadzwyczajnego Walnego Zebrania co do bilansu;
- 3) Uchwała, dotycząca sprzedaży nieruchomości Św. Marcin 37 i Skarbowa 12 po cenie bilansu likwidacyjnego Towarzystwu Czytelnicy Ludowych;
- 4) Wolne wnioski.

Prawo uczestniczenia w Nadzwyczajnym Walnym Zebraniu mają ci akcyonariusze, którzy przedłożą poświadczenia którekolwiek Banku względnie notariusza na zdeponowane akcje lub złożą akcje swoje na ręce likwidatora w lokalu Drukarni na jedną godzinę przed rozpoczęciem Zebrania.

Poznań, dn. 14 kwietnia 1934 r.

Przewodniczący Rady Nadzorczej: (—) *Leonard Wlazło*
Likwidator: (—) *Ks. Dr. Miłk*

II OGŁOSZENIE

Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy

Spółka Akcyjna dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie

XXII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYONARIJUSZÓW

Spółki Akcyjnej dla Wyrobów z Gliny i Piasku Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy we Lwowie odbędzie się w sobotę dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 5 po poł. w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3 Maja 14.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, oraz przedłożenie bilansu za 1933 r.;
- 2) Uchwała w sprawie wyniku bilansu za 1933 r.;
- 3) Sprawozdanie z kontroli zamknięcia rachunków, oraz wniosek na udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorjum;
- 4) Zatwierdzenie kooptacji 1 członka Rady Nadzorczej, oraz wybór 2 członków ustępujących, na skutek wylosowania.

PP. Akcyonariusze, którzy uprawnieni są do głosowania i zechcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, uprasza się, aby akcje bez kuponów bieżących względnie poświadczenia zdeponowane tychże u notariusza lub instytucjach kredytowych krajowych najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1934 r., jako ustawowo ustalonym terminie, złożyli w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie ul. 3 Maja 14, albo też w Kasie Spółki we Lwowie, ul. L. Sapiechy 3/II.

Zarząd

I OGŁOSZENIE

Wobec tego, że zwolane na dz. 14 kwietnia r. b. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie doszło do skutku,

Zarząd Radomskiej Rolnej Spółki Akcyjnej

zawiadamia, że w dn. 12 maja r. b. o godz. 11 rano odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCYONARIJUSZÓW

w drugim terminie, w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym. Zgromadzenie to będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

Właściciele akcji imiennych korzystają z prawa głosu o ile najmniej na 2 miesiące przed terminem Walnego Zgromadzenia zostali zapisani w księgach Spółki.

Właściciele akcji okazicielskich korzystają z prawa głosu, o ile najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą swe akcje Zarządowi.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Krakowskim

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 11 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło“ w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Reasumcja bilansu na dz. 31 grudnia 1932 r. w punkcie, dotyczącym otwarcia specjalnego rachunku przejściowego dla różnic kursowych w myśl ustawy z dn. 18 marca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ 25/1932) i Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Skarbu z dn. 2 lipca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ 64/1932 r.);
- 4) Zatwierdzenie sprawozdań, bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1934 r.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 21 kwietnia 1934 r. w biurze Spółki w Sierszy-Wodnej, poczta Trzebinia 2, lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych,

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168, rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji, oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

II OGŁOSZENIE

KSIĄŻNICA-ATLAS

Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze T. M. S. W.

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 18 odbędzie się w Sali posiedzeń Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie ul. Akademicka 17

DZIESIĄTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie i bilans za rok administracyjny 1933;
- 3) Sprawozdanie biegłych rewidentów z rewizji bilansu zamknięcia za 1933 r.;
- 4) Uchwała w sprawie pokrycia straty 1933 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących;
- 6) Uchwała w sprawie hipotecznego obciążenia nieruchomości.

Celem wykonania prawa głosowania należy akcje, uzasadniające prawo głosowania, wraz z odpowiednimi niepłatnymi kuponami złożyć najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, t. j. do dn. 21 kwietnia 1934 r. w Kasie Spółki we Lwowie (ul. Czarnieckiego 12) lub w Warszawie (ul. Nowy Świat 59). Zamiast samych akcji mogą być złożone zaświadczenia depozytowe notariusza albo krajowej instytucji kredytowej.

Zarząd: Jan Treler m. p., Emil Żychiewicz m. p.

II OGŁOSZENIE

Rada Spółki Akcyjnej pod firmą

Polski Bank Komercyjny, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 13 w lokalu Banku w Warszawie, Al. Jerozolimska 36, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW BANKU

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie za rok operacyjny 1933;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933;
- 4) Ustalenie budżetu na 1934 r.;
- 5) Wybory do Rady i Komisji Rewizyjnej, oraz zatwierdzenie kooptowanych członków Rady;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje najpóźniej dnia 21 kwietnia 1934 r. w Sekretarjacie Banku, lub w „Société Financière et Commerciale“ w Brukseli, 168, Rue Royale, zgodnie z § 28 Statutu.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 10 marca 1934 r.

II. Firm. 329 34 B I¹. 237

Do ts. rejestru handlowego, Oddział „B“ przy firmie:

DR. A. WANDER SPÓŁKA AKCYJNA W KRAKOWIE

wpisano dodatkowo:

Dzień wpisu: 10 marca 1934 r.

Zmieniono art. 15 statutu Spółki, który brzmi obecnie: „Uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie zmian statutu, emisji obligacji, powiększenia lub obniżenia kapitału akcyjnego, połączenia spółek (fuzji), rozwiązania i likwidacji spółki, zbycia przedsiębiorstwa zapadają większością przynajmniej $\frac{3}{4}$ oddanych głosów. Uchwały w przedmiocie nałożenia na akcjonariuszów dodatkowych świadczeń gotówkowych, przeznaczonych nie na powiększenie kapitału akcyjnego, ale na pokrycie strat bilansowych Spółki — wymagają do swej ważności jednomyślnej zgody wszystkich akcjonariuszów Spółki“ oraz art. 34 — w ten sposób, że „Obowiązkowe ogłoszenia Spółki następują w „Monitorze Polskim“ i w „Polsce Gospodarczej“.

Wpisano na podstawie podania z dn. 9 marca 1934 r. i uchwał Walnego Zgromadzenia z dn. 28 lutego 1934 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II Handlowy

dn. 10 lutego 1934 r.

II Firm. 179/34 B II 237

Do ts. rejestru handlowego, Oddział „B“ przy firmie:

Dr. A. WANDER, SPÓŁKA AKCYJNA

dotatkowo wpisano:

Dzień wpisu: 10 lutego 1934 r.

Udzielono prokury łącznej Drowi Maksowi Kofflerowi, Dr. Carl Hermanowi Gossweilerowi i Dr. Hans Werner Leemannowi, którzy firmę podpisywać będą w ten sposób, że pod wypisaną, wydrukowaną lub stemplem wyciśniętą firmą Spółki Dr. Max Koffler łącznie z Drem Carl Herman Gossweilerem, albo łącznie z Dr. Hans Werner Leemannem położą swe podpisy z dodatkiem wskazującym prokurę.

Wpisano na podstawie podania z 8 lutego 1934 r.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Sp. Akc. Dom Handlowy I. Cwejko, Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia, że

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Bieleńska 23 w dn. 11 maja 1934 r. o godz. 19 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz sprawozdania za 1933 r.;
- 2) Wybór jednego członka Komisji Rewizyjnej;
- 3) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki lub w odpowiedniej instytucji bankowej co najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Warszawa, dn. 17 kwietnia 1934 r.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Polskie Zakłady Impregnacyjne”

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 17 maja 1934 r. o godz. 17 w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Wiejska 16, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie za 1933 r.;
- 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 r., oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 3) Uchwała o podziale zysku;
- 4) Uchwalenie tantiemy i żetonów dla Rady Nadzorczej;
- 5) Wniosek w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla stałego delegata Rady Nadzorczej;
- 6) Zmiany statutu;
- 7) Wnioski i interpelacje.

Projektowane zmiany statutu

§ 14, ustęp ostatni, ma brzmieć: Sposób głosowania oznacza w braku specjalnego odnośnego wniosku przewodniczący Walnego Zgromadzenia.

§ 15, ustęp ostatni, zdanie drugie, ma brzmieć: Protokoły Walnych Zgromadzeń akcjonariuszów sporządza notariusz, powinny one stwierdzać prawidłowość zwołania Walnego Zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwał, ilość głosów, oddanych za każdą uchwałą, jej treść i zgłoszone sprzeciwy.

§ 19, ustęp 1, zdanie drugie, ma brzmieć: Gdyby takiej uchwały nie można było z jakiegokolwiek powodu powziąć natychmiast, wówczas stały delegat Rady Nadzorczej pełni funkcje członka Zarządu aż do czasu powołania nowego członka Zarządu.

§ 24, ustęp 1, zdanie drugie, ma brzmieć: Deleguje ona na każdy rok gospodarczy jednego członka do stałego wykonywania nadzoru nad czynnościami Zarządu i równocześnie także zastępcę tego delegata.

§ 25, ustępy 1, 2 i 3, mają brzmieć: Uchwały Rady Nadzorczej są prawomocne, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni pismami, rozesłanymi przynajmniej na osiem dni przed terminem posiedzenia i zawierającym porządek dzienny, a uchwały zapadły większością głosów.

Uchwała Rady Nadzorczej może być ważnie powzięta w przypadkach nagłych także drogą pisemną lub telegraficzną. W takim przypadku należy potwierdzić uchwałę wyraźnie w protokole, który na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej winien być dodatkowo zatwierdzony.

Nieobecni członkowie mogą być zastąpieni na posiedzeniach przez obecnego na posiedzeniu, upoważnionego przez nich członka Rady Nadzorczej, żaden członek Rady Nadzorczej nie może jednak przyjąć więcej niż jedno takie pełnomocnictwo. Odnośne pełnomocnictwa należy wystawić pisemnie na każde poszczególne posiedzenie i dla każdego pełnomocnika, oraz przedłożyć je przewodniczącemu i załączyć do protokołu.

Dotychczasowy ustęp 2 § 25 ma być ustępem 4-tym.

§ 29, ustęp 1, punkt 4, ma brzmieć: 4) z dalszego pozostającego czystego zysku może ustanowić Walne Zgromadzenie w myśl postanowień § 7, ustęp 1, punkt 3, oraz § 24, ustęp ostatni, tantiemę dla Rady Nadzorczej.

W myśl przepisów statutu, mają prawo głosować na Walnym Zgromadzeniu tylko ci akcjonariusze, którzy najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyli akcje w godzinach biurowych w Kasie Spółki w Warszawie, Wiejska 16, lub w Schweizerische Kreditanstalt w Zurychu, Zentral-Europäische Länderbank w Wiedniu, oraz Niederösterreichische Escomptegesellschaft w Wiedniu. Kwity depozytowe służą jako legitymacje dla Walnego Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo jednego głosu. Każdy akcjonariusz może dać się zastąpić na Walnym Zgromadzeniu przez pełnomocnika, który nie musi być akcjonariuszem.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ kapitału akcyjnego, mają prawo żądania umieszczenia na porządku obrad dodatkowych spraw, zgłoszonych nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Kopalni Węgla „FLORA”, Spółka Akcyjna

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — w myśl § 16 statutu Spółki — zwołuje

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

na dz. 17 maja 1934 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 28, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za 1933 r., oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 3) Plan działalności i budżet na 1934 r. oraz określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Upoważnienie Zarządu do nabywania, zbywania, obciążania i wydzierżawiania nieruchomości; 5) Określenie liczby członków Zarządu, wybory uzupełniające do Zarządu oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Zgodnie z § 21 Statutu Spółki, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe wnioski na porządek dzienny w terminie, w tymże paragrafie wskazanym.

Polski Przemysł Wódczany, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 30 września 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości w Warszawie, w Poznaniu, w Starogardzie i w Chojnicach zł 1148 015·26; Urządzenia w Warszawie, w Poznaniu, w Starogardzie i w Chojnicach zł 895 758·09; Beczki Octowni zł 42 486·68; Park przewozowy zł 97 768·49; Kasa zł 11 700·99; Banki zł 319 949·47; Weksle w portfelu zł 179 513·03; Weksle w redyskoncie zł 16 039·93; Papiery wartościowe zł 424 089·84; Udziały zł 226 401·00; Dłużnicy — odbiorcy zł 758 349·73; Dłużnicy — różni zł 878 884·07; Remanent towarów zł 1 517 496·23; Pozostałość straty z 1931/32 r. zł 27 273·44; Strata za 1932/33 r. zł 57 773·56; Razem 6 601 499·81.

Dłużnicy z tytułu gwarancji zł 2 306 000·00.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 3 600 000·00; Kapitał rezerwowy zł 200 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 725 278·60; Wierzyciele — banki zł 1 574 397·88; Wierzyciele — odbiorcy zł 7 554·72; Wierzyciele — różni zł 383 228·68; Akcepty własne zł 95 000·00; Weksle w redyskoncie zł 16 039·93; Razem zł 6 601 499·81.

Rachunek gwarancji zł 2 306 000·00.

Rachunek strat i zysków za 1932/33 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 726 812·80; Odsetki zł 97 388·02; Podatki zł 77 450·08; Świadczenia socjalne zł 42 236·98; Straty na dłużnikach zł 135 964·57; Strata na kursie papierów wartościowych zł 14 861·90; Różnice kursowe zł 90·73; Strata na sprzedanych samochodach zł 6 076·08; Amortyzacje zł 88 668·72; Razem zł 1 189 549·88.

MA. — Zyski zł 1 131 776·32; Strata zł 57 773·56; Razem zł 1 189 549·88.

Fabryka Żyrandoli Elektrycznych A. Marciniak

Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 roku.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 365 840·00; Urządzenia i ruchomości zł 346 476·80; Wyroby, surowce i materiały zł 332 838·21; Kasa i banki zł 4 573·68; Papiery procentowe zł 29 745·00; Weksle zł 750·00; Dłużnicy zł 170 986·88; Rachunki przechodnie zł 1 098·00; Gwarancje zł 134 430·00; Straty: pozostałość z 1932 r. zł 5 934·37; Strata za 1933 r. zł 4 023·80; Razem zł 1 396 696·74.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 600 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 312 336·55; Wierzyciele zł 243 505·87; Depozyty zł 20 000·00; Banki zł 54 769·00; Akcepty zł 31 655·32; Gwarancje zł 134 430·00; Razem zł 1 396 696·74.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

WINIEN. — Koszty produkcji zł 436 181·19; Koszty ogólne zł 172 845·23; Amortyzacja nieruchomości i inwentarza zł 36 341·27; Razem zł 645 367·69.

MA. — Produkcja zł 637 082·47; Zysk na udziałach zł 4 261·42; Strata za 1933 r. zł 4 023·80; Razem zł 645 367·69.

Przemysł Tłuszczowy Schicht—Lever

Spółka Akcyjna, Warszawa

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA		zł	zł
Grunt, budynki i urządzenia			22 223 663.48
Papiery wartościowe			105 924.05
Udziały			342 639.26
Zapasy tow. i materj.			4 484 392.68
Dłużnicy	2 441 901.68		
Rezerwa	216 840.00		2 225 061.68
Różne należn. i dost.			705 358.25
Przedstawiciele			116 256.46
Banki, P. K. O., gotówka			117 125.49
Udzielone kredyty			1 156 653.43
Weksle			329 638.82
Patenty			1 731 288.00
Sumy przechodnie			18 243.92
Gwarancje	50 000.00		
Straty z lat poprzednich	92 516.18		
Strata za 1933 r.	700 972.90		793 489.08
			<u>34 349 734.60</u>

PASYWA		zł
Kapitał akcyjny		15 000 000.00
Fundusz rezerwowy		56 610.44
Fundusz amortyzacyjny		5 130 113.20
Niepodjęte dywidendy		10 237.45
Rezerwa na koszty emis.		46 970.10
Banki		192 810.95
Wierzyciele		13 742 712.06
Przedstawiciele		55 588.63
Nadpłaty odbiorców		43 705.86
Sumy przechodnie		70 985.91
Gwarancje	zł 50 000.00	
		<u>34 349 734.60</u>

Rachunek zysków i strat
na dz. 31 grudnia 1933 r.

	zł
Pensje i robocizna	1 642 320.11
Świadczenia socjalne	142 762.48
Koszty handl. i podr.	953 239.39
Koszty przedst.	786 457.46
Frachty	1 317 747.59
Procenty	1 041 084.86
Podatki	560 797.94
Reklama	1 410 890.88
Dubio	1 049 196.93
Amortyzacja	559 080.50
Ubezpieczenia	67 242.24
	<u>9 530 820.38</u>
	zł
Konto towarów	8 735 974.58
Różnica kursu	63 152.37
Dochód z nieruch.	4 666.57
Zysk przy sprzed. urządz.	383.46
Zysk przy zlikw. hipot.	3 670.50
Zysk z udziałów	22 000.00
Strata za 1933 r.	700 972.90
	<u>9 530 820.38</u>

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Forteplanów i Pianin J. Kerntopf i Syn, Sp. Akc. w Warszawie zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1934 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki, ul. Szpitalna 9 w Warszawie.

Porządek obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu z rachunkiem zysków i strat za 1933 r. oraz pokwitowanie Zarządu z jego czynności w roku sprawozdawczym; 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Kujawskie Zakłady Rolniczo-Przemysłowe w Wagańcu SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans w dn. 30 czerwca 1933 r.

STAN CZYNNY. — 1) Kasa zł 3 225.30; 2) Papiery % zł 10 565.18; 3) Odbiorcy zł 392 544.07; 4) Weksle zł 267 380.90; 5) Ruchomość zł 30 303.96; 6) Nieruchomość zł 282 249.89; 7) Maszyny zł 240 130.43; 8) Towary młynskie zł 45 888.69; 9) Towary działu handlowego zł 5 954.67; 10) Różne inne artykuły zł 12 469.90; 11) Straty za 1929/31 r. zł 34 935.62; 12) Straty za 1932/33 r. zł 818.28; Razem zł 1 326 466.89.

STAN BIERNY. — 1) Kapitał akcyjny zł 420 000.00; 2) Kapitał zapasowy zł 30 938.13; 3) Kapitał amortyzacyjny zł 52 847.40; 4) Dostawcy i inni zł 596 837.34; 5) Weksle zł 224 700.00; 6) Niewypłacona dywidenda zł 1 144.02; Razem zł 1 326 466.89.

Rachunek strat i zysków za okres sprawozdawczy

WINIEN. — 1) Koszty handlowe zł 60 003.16; 2) Koszty przemiału zł 80 345.39; 3) Remont zł 2 214.00; 4) Patenty i podatki zł 25 676.23; 5) Składki Kasy Chorych zł 5 708.43; 6) Składki Funduszu Bezrobocia zł 740.95; 7) Składki Z. U. P. U. zł 2 821.00; 8) Składki Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków zł 1 929.45; 9) Wyplacone % zł 28 723.69; 10) Asesuracja zł 5 468.25; 11) Koszty utrzymania koni zł 4 677.46; 12) Prowizja zł 17 220.65; 13) Koszty opakowania mąki zł 36 478.92; 14) Odpisy na amortyzację zł 1 506.22; Razem zł 273 513.80.

MA. — 1) Zyski na młynie zł 264 420.90; 2) Zyski na dziale handlowym zł 8 274.62; 3) Strata zł 818.28; Razem zł 273 513.80.

Schneider i Zimmer, Młyn Parowy, Spółka Akcyjna w Lesznie
Sprawozdanie za rok 1933 r.

Bilans

AKTYWA. — Nieruchomości zł 674 700.00; Maszyny młyna zł 1 295 423.76; Bocznica zł 40 000.00; Samochody zł 109 332.00; Inwentarz zł 142 905.00; Dłużnicy — banki zł 667 893.93; Różni dłużnicy zł 1 574 271.39; Papiery wartościowe zł 146 826.75; Weksle zł 2 119.10; Gotówka zł 10 393.15; Zapasy towarów (zboże i wytwory) zł 596 828.00; Zapasy różne zł 1 830.00; Ogólna suma zł 5 262 523.08.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zakładowy zł 2 000 000.00; Kapitał akcyjny uprzywilejowany zł 500 000.00; Dług obligacyjny zł 688 000.00; Fundusz samochodowy zł 11 038.00; Fundusz dyspozycyjny zł 3 340.00; Fundusz zapasowy zł 165 240.00; Fundusz nadzwyczajny zł 196 000.00; Fundusz amortyzacyjny zł 1 544 992.00; Wierzyciele zł 74 563.08; Zysk zł 79 350.00. Ogólna suma zł 5 262 523.08.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty fabryczne zł 161 308.62; Koszty handlowe zł 105 014.66; Rachunek podatk. i opłat stempl. zł 132 896.94; Rachunek świadc. społ. zł 15 232.83; Rachunek ubezpieczeń zł 14 678.60; Rachunek własn. środków transport. zł 28 644.66; Odpisy amortyzacyjne zł 186 440.00; Odpisy nieściągalnych pretensyj zł 121 588.43; Fundusz rezerwowy zł 6 900.00; Zysk zł 79 350.00; Ogólna suma zł 852 054.74.

MA. — Zysk przeniesiony z 1932 r. zł 2 183.94; Rachunek przemiału zł 826 851.98; Rachunek procentów i dyskontów zł 17 298.17; Rachunek administracji budynków zł 5 720.65; Ogólna suma zł 852 054.74.

Leszno, dn. 31 grudnia 1933 r.

Schneider i Zimmer Młyn Parowy, Spółka Akc.

Z a r z ą d

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskiem“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1934 r. o godz. 11 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

w lokalu Spółki Akcyjnej „Siła i Światło“ w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 4) Reasumcja bilansów na dz. 31 grudnia 1931 r. i 31 grudnia 1932 r. w punkcie, dotyczącym utworzenia specjalnego rachunku przejściowego dla różnic kursowych w myśl Ustawy z dn. 18 marca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 25 z 1932 r.) i Rozporządzenia PP. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 2 lipca 1932 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 64 z 1932 r.);
- 5) Zatwierdzenie preliminarzy: eksploatacyjnego i inwestycyjnego na 1934 r.;
- 6) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1934 r.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 20 kwietnia 1934 r., w biurze Spółki w Sosnowcu przy ul. Jasnej Nr. 2, lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych.

Akcyonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Metallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 12 Statutu Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Osadniczej w Poznaniu, Spółki Akcyjnej

odbędzie się we wtorek dn. 8 maja 1934 r. o godz. 16 po poł. w lokalu Spółki, przy ul. Rzeczypospolitej Nr. 1 z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie rachunków za 1933 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdań, przyjęcie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1933, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Podział zysku;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej.

Akcyonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem Zarządowi Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone Zarządowi Spółki zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Poznań, dn. 27 marca 1934 r.

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Sp. Akc.

(—) Jan Słomiński, (—) ppa. St. Spiżewski

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Polskiej Fabryki Wodomierzy i Gazomierzy dawniej „Gazomierz“, Sp. Akc. w Toruniu

podaje do wiadomości akcjonariuszów, iż w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 17 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

wymienionej spółki w Warszawie w lokalu przy ul. Pięknej 21 m. 8 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności za ubiegły 1933 r. operacyjny wraz z podaniem do wiadomości bilansu i rachunku strat i zysków oraz protokołu Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu i rachunku strat i zysków za rzeczony okres; 4) Przedłożenie planu działalności oraz budżetu na 1934 r.; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Sprawozdanie Zarządu, dotyczące przeprowadzenia uchwały z dn. 29 listopada 1933 r. powiększenia kapitału akcyjnego Spółki; 7) Upoważnienie Zarządu do zbycia z wolnej ręki parceli budowlanej, należącej do fabryki; 8) Utworzenie Komisji, złożonej z akcjonariuszów dla zawarcia umowy z członkiem Zarządu o kupno parceli budowlanej, należącej dotychczas do fabryki; 9) Wolne wnioski, zgłoszone w przepisany przez prawo terminie.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego „Real“, Sp. Akc. w Warszawie niniejszem zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Widok 24 w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 17 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu, rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933 oraz podział zysków; 3) Plan działalności i budżet na 1934 r.; 4) Wybory władz Spółki; 5) Wolne wnioski, wniesione zgodnie z art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

Akcyonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni zadośćuczynić wymaganiom art. 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

SKF łożyska Kulkowe i Rolkowe

zawiadamia, że w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 10 rano w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Wierzbowa Nr. 8, odbędzie się

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1933 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Ustąpienie Rady Nadzorczej i wybór nowej Rady; 5) Wolne wnioski.

Akcyonariusze, zamierzający wystąpić z wnioskami, winni złożyć je Zarządowi Spółki conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia

II OGŁOSZENIE

Fabryka Pończoch Adolf Kepsz, Spółka Akc. w Łodzi

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIJUSZÓW odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1934 r. o godz. 18 w lokalu Spółki przy ul. Sienkiewicza 65 w Łodzi z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1933 r.; 4) Podział czystych zysków; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących; 6) Wolne wnioski.

WILEŃSKI BANK ZIEMSKI

SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans w dn. 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY		STAN BIERNY	
	zł	zł	
Kasa i sumy do dyspozycji na r-ch bieżących w B-ach . . .		3 603 692'96	Kapitały własne:
Waluty zagraniczne		265 259'59	a) kapitał zakładowy . . . . .
Papiery wartościowe własne:			b) " zapasowy i rezerwowy . . . . .
a) w dyspozycji Banku	2 256 927'99		c) fundusz amortyzacyjny . . . . .
b) na r-k kapitału zapasowego B-ku	642 446'74	2 899 374'73	Lisły zastawne:
Papiery wartościowe na r-k funduszu im. Józefa Montwiłła		6 625'59	a) 4½% dolarowe, przeznaczone do obiegu . . . . .
Pożyczki, umarz. ratami złot. w 4½% list. zast.	50 332 238'80		b) 4½% złotowe w obiegu . . . . .
Termin. i przedterm. zwrot pożycz. umarz. ratami złot. w 4½% list. zast. gotówką	223 331'20	50 555 570'—	c) 5% " " . . . . .
Poż., umarz. rat. złot. w 5% listach zastawnych	953 892'16		d) 8% dolarowe wylosowane . . . . .
Termin. i przedterm. zwrot pożycz. umarz. ratami złot. w 5% list. zast. gotówką	8 967'84	962 860'—	Kupony od list. zast. do opłacenia . . . . .
Pożyczki, umarzane ratami dolar. w 4½% list. zast.	26 715 335'94		Dywidenda od akcji do opłacenia . . . . .
Przedtermin. zwrot pożycz. umarz. ratami dol. w 4½% list. zast.	846'—	26 716 181'94	Fundusz gwarancyjny od pożycz. dolarowych . . . . .
Pożyczki, spłacane jednorazowo złotowe w gotówce		422 384'36	Fundusz na opłacenie kuponów " amortyzacyjny od pożycz. umarzanych ratami . . . . .
Raty od pożyczek:			Fundusz im. Józefa Montwiłła " na wystawienie domów dla zniedołężniałych urzędników i rodzin, pozost. po urzędnikach Banku . . . . .
a) złotych	3 579 302'55		Rezerwa na opłacenie należności przedwojennych i zaciągniętych w czasie wojny . . . . .
b) dolarowych	1 871 924'67	5 451 227'22	Wpływy na raty przed terminem ich płatności . . . . .
Zaległości, które na mocy rozporz. Prez. R. P. z dn. 27/X 1932 r. Bank ma prawo skonwertować na dodatkową pożyczkę i których prawo pierwszeństwa hip. zostało potwierdzone temże rozporządzeniem:			Sumy przechodnie . . . . .
a) złotowe	7 970 885'90		Kredyt w Banku Akceptacyjnym . . . . .
b) dolarowe	9 793 000'77	17 763 886'67	Dochody Banku . . . . .
Wydatki, zaliczone na r-k dłużników		137 898'41	Czysty zysk za 1933 r. . . . .
Nieruchomości i ruchomości Banku		3 688 353'22	
Dłużnicy różni i zaliczki		324 744'61	
Wydatki Banku		546 699'54	
Suma bilansowa		<u>113 344 758'84</u>	Suma bilansowa
			<u>113 344 758'84</u>

Zjednoczone Fabryki Maszyn, Kotłów i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper, Spółka Akcyjna WARSZAWSKIE BIURO REPREZENTACYJNE

RACHUNEK BILANSU z dn. 30 września 1933 r.

STAN CZYNNY

Inwestycje:	zł	zł	zł
Grunty		3 987 230·45	
Budynki		16 181 899·39	
Maszyny i urządzenia		18 590 818·39	38 759 948·23
Do zrealizowania:			
1) Zapasy	2 981 015·41		
Odpisy	277 529 11	2 703 486·30	
2) Dłużnicy	8 058 552·56		
Odpisy	1 181 513·78	6 877 038·78	
3) Papiery wartościowe i udziały	4 676 248 49		
Odpisy	1 000 673·78	3 675 574·71	13 256 099·79
Środki płynne:			
1) Gotówka		35 641·10	
2) Banki		1 014 939 22	
3) Rymesy	1 182 513·93		
w dyskoncie	561 422·45	621 091·48	1 671 671·80
Straty: za 1931/32 r.		2 706 253·53	
za 1932/33 r.		430 855·44	3 137 108·97
			<u>56 824 828·79</u>
Dłużnicy za kaucje			950 475·60
Dłużnicy za żyro-obligo			1 112 693·20

STAN BIERNY

Kapitały własne:	zł	zł	zł
1) Kapitał akcyjny		15 000 000·00	
2) Fundusze rezerwowe:			
a) zwyczajny	3 552 157·08		
odpisy	2 459 716·67		
		1 092 440·41	
b) z różnic kursu przy emisjach	1 223 954·49		
c) specjalny	961 410 19		
d) na odnowienie urządzeń fabr.	400 000·00	3 677 805·09	
3) Fundusz umorzenia	20 571 946·50		
Dotacja	2 344 538·83	22 916 485·33	41 594 290·42
Zobowiązania:			
1) Banki	10 436 053·44		
2) Akcepty	0 01		
3) Zobowiąz. towar.	4 270 432 59		
4) Obligacje „S. A. Fitzner i Gamper”	417 202·23		
5) Niepodn. dywidenda	106 850·10		15 230 538 00
			<u>56 824 828 79</u>
Wierzyciele za kaucje i kaucje			950 475·60
Wierzyciele na żyro-obligo i żyro-obligo			1 112 693·20

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW

za czas od dn. 1 października 1932 r. do dn. 30 września 1933 r.

WYDATKI	zł	zł	zł
Ogólne koszty		1 019 982·81	
Odsetki		737 772 08	
Odpisy na odbiorcach		18 737·69	1 776 492 58
Amortyzacja	2 344 538 83		
Zwrot Babcock—Zieleniewski	256 030·79		2 088 508 04
Strata z 1931/1932 r.			2 706 253 53
Odpisy z Funduszu Rezerwowego:			
Na papierach wartość.	1 000 673·78		
Na dłużnikach	1 181 513·78		
Na robotach rozpoczęt.	277 529 11		2 459 716·67
			<u>9 030 970·82</u>

Zarząd

PRZYCHODY	zł	zł
Dochód brutto z produkcji		922 095·53
Zysk na różnicach kursowych		2 512 049·65
Zużyte z Funduszu Rezerwowego		2 459 716 67
Strata w 1931/1932 r.	2 706 253 53	
Strata w 1932/1933 r.	430 855 44	3 137 108 97
		<u>9 030 970 82</u>

Rada Nadzorcza

Polski Przemysł Korkowy, Spółka Akcyjna w Warszawie

Bilans za rok obrachunkowy 1933

AKTYWA. — Kasa zł 4 636·76; Dłużnicy zł 286 330·21; Weksle zł 43 034·01; Towary zł 372 051·04; Ruchomości zł 331 411·29; Nieruchomości zł 141 794·16; Sumy przechodnie zł 5 229·77; Straty z lat ubiegłych zł 302 290·12; Razem zł 1 486 777·36.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 000 000·00; Kapitał zapasowy zł 149 716·74; Kapitał amortyzacyjny zł 158 152·57; Rezerwa specjalna zł 75 406·16; Wierzyciele zł 100 053·73; Zysk za 1933 r. zł 3 448·36; Razem zł 1 486 777·36.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty handl. i fabr. zł 226 391·15; Podatki i świad. społ. zł 53 212·27; Amortyzacja ruchom. zł 22 505·33; Rezerwa specjalna zł 19 233·04; Straty na odbiorcach i sprzed. ruchom. zł 614·63; Zysk za 1933 r. zł 3 448·36; Razem zł 325 404·78.

ZYSKI. — Zysk brutto zł 310 026·65; Wpływ spisanych należn. zł 15 378·13; Razem zł 325 404·78.

Kuszcarnie Parowe Jedlin, Sp. Akc., Lwów

Bilans z dn. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 959·51; Papiery wartościowe zł 2 400·00; Budynki i grunt zł 300 000·00; Maszyny i narzędzia zł 131 260·70; Urządzenia biurowe zł 6 210·00; Sumy przechodnie zł 1 500·00; Koszty organizacyjne zł 5 200·00; Strata zł 13 498·73; Razem zł 461 028·94.

Gwarancje zł 4 000·00.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 400 000·00; Wierzyciele zł 60 616·81; Sumy przechodnie zł 412·13; Razem zł 461 028·94.

Gwarancje zł 4 000·00.

Rachunek zysków i strat per 31 grudnia 1933 r.

STRATY. — Koszty zł 83 839·34; Odsetki zł 1 902·77; Razem zł 85 742·11.

ZYSKI. — Przemiał zł 58 070·05; Czynnosc zł 14 173·33; Strata zł 13 498·73; Razem zł 85 742·11.

Bilans powyższy oraz rachunek strat i zysków został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów, odbyte w dn. 14 kwietnia 1934 r.

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY W POLSCE, S. A.

BILANS NA DZ. 31 GRUDNIA 1933 R.

AKTYWA	zł	zł	PASYWA	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i w B-ku Gospodarstwa Krajowego oraz bony Funduszu Inwestycyjnego		7 281 563'13	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		621 778'72	a) zakładowy	8 000 000'00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	900 000'00	
a) pożyczki państwowe	447 523'51		c) inne rezerwy	595 000'00	
b) papiery hipoteczne	1 298 676'89		d) fundusz amortyzacyjny	445 995'18	9 930 995'18
c) akcje	975 586'53	2 721 786'93	Wkłady:		
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		1 256 015'90	a) terminowe oraz na książeczki wkładowe	12 991 674'80	
Banki krajowe		265 758'84	b) à vista	7 837 160'65	20 828 835'45
Banki zagraniczne		964 257'19	Rachunki bieżące (saldo kredyt.)		4 391 757'62
Weksle zdyskontowane		28 328 083'18	Zobowiązania inkasowe		5 158'63
Rachunki bieżące (saldo debetowe):			Redyskonto weksli w kraju i zagranicą		19 247 601'21
a) zabezpieczone	20 584 179'04		Banki krajowe		2 228 512'54
b) niezabezpieczone	6 170 342'39	26 754 521'43	Banki zagraniczne		22 468 463'87
Pożyczki terminowe		4 234 278'53	Zobowiązania z tyt. kredytów akceptacyjnych i remburso-		
Dłużnicy z tyt. kredytów akceptacyjnych i remburso-			wych		3 913 782'00
Nieruchomości		3 913 782'00	Różne rachunki		1 195 721'82
Różne rachunki		4 625 683'04	Zysk:		
		3 319 403'76	a) z lat ubiegłych	12 692'29	
		<u>84 286 912'65</u>	b) za 1933 r.	63 392'04	76 084'33
Udzielone gwarancje	4 915 583'35		Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj		4 915 583'35
Inkaso	5 146 536'00		Różni za inkaso		5 146 536'00
		<u>10 062 119'35</u>			<u>10 062 119'35</u>

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1933 R.

ROZCHODY	zł	zł	DOCHODY	zł	zł
Procenty wypłacone	3 491 962'91		Pozostałość zysków z lat ubiegłych		12 692'29
Prowizje wypłacone	122 406'85	3 614 369'76	Procenty pobrane	5 143 321'78	
Koszty handlowe:			Prowizje pobrane	1 213 967'71	6 357 289'49
a) płace	2 127 400'67		Zysk na operacjach dewizami i walutami		879 880'14
b) emerytury	203 067'92		Dochody z nieruchomości		326 967'13
c) świadczenia socjalne	164 525'45		Zwrot sum, dawniej odpisanych		10 437'51
d) wydatki rzeczowe	998 289'05	3 493 283'09			
Podatki i należności		192 058'94			
Administracja nieruchomości		87 496'01			
Amortyzacja ruchomości i nieruchomości		123 974'43			
Czysty zysk		76 084'33			
		<u>7 587 266'56</u>			<u>7 587 266'56</u>

Dyrekcja: Dr. Wacław Fajans, Dyrektor Naczelny, Adolf Herman Schotz, Andrzej Szarski

Polskie Towarzystwo dla Handlu Węglem „Węgloblok“, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 673 709'01; Rucho-
mości zł 89 050'57; Kasa zł 51 594'87; Banki zł 52 012'98;
Papiery procentowe zł 31 367'03; Weksle zł 68 040'56; Węgiel
na składach zł 44 959'33; Dostawcy zł 57'07; Odbiorcy
zł 1 366 724'51; Różni zł 217 165'09; Sumy przechodnie
zł 6 408'78; Depozyty i kaucje obce zł 437 742'00; Dłużnicy
depozytowi i kaucyjni zł 612 622'49; Razem zł 3 651 454'29.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 500 000'00; Kapitał
zapasowy zł 149 901'71; Kapitał rezerwowo-
wy zł 202 000'00; Kapitał amortyzacyjny zł 305 383'26; Banki zł 92 011'00; Do-
stawcy zł 1 149 956'49; Odbiorcy zł 15 153'70; Różni
zł 117 997'46; Sumy przechodnie zł 33 745'75; Niepodniesiona
dywidenda zł 2 165'00; Zysk zł 32 775'43; Wierzyciele depo-

zytowi i kaucyjni zł 437 742'00; Depozyty i kaucje własne
zł 612 622'49; Razem zł 3 651 454'29.

Rachunek strat i zysków

WYDATKI. — Wynagrodzenie naczelných władz Towar-
zystwa zł 57 322'00; Wynagrodzenie personelu zł 381 323'69;
Robocizna zł 17 538'50; Świadczenia socjalne zł 24 403'49;
Podatki zł 145 379'64; Procenty i prowizje bankowe zł 16 498'86;
Koszty ogólne zł 612 549'60; Koszty ekspedycji węgla
zł 31 780'98; Zysk zł 32 775'43; Razem zł 1 319 572'19.

DOCHODY. — Zysk na sprzedaży zł 1 187 172'71; Skonta,
odsetki i dyskonta zł 66 324'69; Wpływy z wątpliwých należ-
ności zł 880'39; Eksploatacja nieruchomości zł 30 623'17;
Zwrot kosztów ekspedycji zł 34 571'23; Razem zł 1 319 572'19.

**Angielska Spółka Akcyjna Zjednoczonej Korporacji Bałtyckiej
w Warszawie**

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — R-ek Centrali w Londynie zł 18 232·85; Kasa zł 660·29; Bank zł 32·32; Inwentarz zł 4 105·88; Świadcstwo przemysłowe na 1934 r. zł 3 600·00; Zaliczka na komorne na 1934 r. zł 900·00; Dłużnicy wątpliwi zł 3·00; 6% Pożyczka Narodowa zł 758·40; Strata za 1933 r. zł 71 707·26; Razem zł 100 000·00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 100 000·00; Razem zł 100 000·00.

Rachunek strat i zysków

WYDATKI. — Koszty handlowe zł 39 339·00; 5% amortyzacji na inwentarzu zł 824·60; Różnica kursowa zł 15 189·70; Dłużnicy, spisani na straty zł 16 575·64; Razem zł 71 928·94.

DOCHODY. — R-ek ekspertyz towarowych zł 28·00; Prowizja od biletów okrętowych zł 185·05; Procenty zł 8·63; Strata za 1933 r. zł 71 707·26; Razem zł 71 928·94.

Roman Groniowski, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa, banki i weksle zł 113 610·00; Fabrykacja i towary zł 125 288·25; Maszyny, narzędzia i ruchomości zł 135 416·80; Zaliczki zł 2 519·00; Kaucje zł 2 451·00; Odbiorcy zł 212 639·30; Dostawcy zł 4 588·25; Papiery wartościowe zł 6 554·00; Razem zł 603 066·60.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 500 000·00; Kapitał zapasowy zł 29 564·58; Kapitał rezerwowy zł 29 564·58; Rachunek rozliczeniowy zł 7 183·23; Sumy przechodnie zł 9 603·32; Zysk zł 27 150·89; Razem zł 603 066·60.

Rachunek strat i zysków na 1933 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji i koszty handlowe zł 96 508·13; Robocizna, pensje i prowizje zł 194 358·52; Koszty ekspedycji i podróży zł 8 747·91; Amortyzacja urządzeń zł 12 852·63; Zysk zł 27 150·89; Razem zł 339 618·08.

MA. — Zysk brutto na produkcji zł 337 806·16; Procenty i różnice kursowe zł 1 811·92; Razem zł 339 618·08.

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Grunty i budynki zł 1 495 657·85; Maszyny i urządzenia fabr zł 4 474 299·26; Zapasy zł 2 068 750·65; Ruchomości, zaprząg i samochody zł 72 868·22; Gotówka, weksle i papiery wartościowe zł 147 884·09; Dłużnicy zł 437 443·96; Ogółem zł 8 696 904·03.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 3 500 000·00; Kapitał zapasowy zł 5 544·81; Kapitał amortyzacyjny zł 2 843 655·37; Hipoteki zł 48 870·19; Akcepty i rembursy zł 540 866·49; Wierzyciele zł 1 746 244·59; Sumy przechodnie zł 1 859·93; Zysk zł 9 862·65; Ogółem zł 8 696 904·03.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty handlowe zł 309 430·13; Podatki zł 313 812·30; Świadczenia socjalne zł 182 628·49; Świadczenia społeczne zł 3 418·80; Procenty zł 177 367·75; Zysk zł 9 862·65; Ogółem zł 996 520·12.

MA. — Zysk brutto zł 996 520·12; Ogółem zł 996 520·12.

**Zjednoczone Fabryki Wrobów Metalowych M. Rosenstein i L. Bromberg
Spółka Akcyjna w Częstochowie**

Bilans za okres od I/I do 31/XII 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 8 815·61; Weksle zł 28 948·48; Banki zł 55 491·30; Papiery wart. zł 1 095·00; Dłużnicy zł 75 868·55; Maszyny i urządzenia techniczne zł 240 713·21; Utensylja zł 14 379·04; Surowce i materiały pomocnicze zł 44 223·83; Towary zł 82 160·73; Koszty organ. zł 6 412·50; Sumy przechodnie zł 27·00; Strata w 1932 r. zł 6 491·89; Razem zł 564 627·14.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 450 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 37 924·72; Akcepty zł 4 000·00; Sumy przechodnie zł 2 511·34; Wierzyciele zł 66 613·07; Zysk zł 3 578·01; Razem zł 564 627·14.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty handlowe zł 87 047·51; Podatki zł 14 121·47; Odpisy regulacyjne zł 3 799·41; Amortyzacja zł 24 354·80; Zysk zł 3 578·01; Razem zł 132 901·20.

MA. — Zysk brutto zł 132 901·20.

**Towarzystwo Akcyjne Zabkowickiej Fabryki Szkła, Sp. Akc.
Zabkowie**

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 457 741·10; Ruchomości zł 568 321·74; Remanent towarów zł 133 800·93; Remanent materiałów zł 52 389·42; Dłużnicy zł 252 554·63; Gotowizna w kasie zł 603·57; Papiery wartościowe zł 11 260·00; Zaliczenia i weksle zł 7 556·06; Kaucje zł 76 277·00; Podatki za 1934 r. zł 3 600·00; Strata 1933 r. zł 26 556·45; Razem zł 1 590 660·90.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 750 000·00; Fundusz amortyzacyjny zł 540 516·46; Fundusz zapasowy zł 84 667·73; Fundusz na rezerwę podatkową zł 49 324·25; Fundusz wsparcia robotników i urzędników zł 47 481·91; Wierzyciele zł 37 321·79; Kaucje zł 75 000·00; Pozostałość z zysku 1932 r. zł 6 348·76; Razem 1 590 660·90.

Wpływy i wydatki

A. WPLYWY. — Wytwórczość zł 524 753·55.

B. WYDATKI. — Różne materiały, cło wwozowe i przewóz zł 183 227·62; Robocizna zł 189 181·21; Pensje pracowników zł 62 971·07; Podatki, ubezpieczenia, dzierżawa i inne wydatki zł 65 107·05; Kasa Chorych, ubezpieczenia bezrobotnych i ubezp. od wypadków zł 21 598·21; Bonifikacja frachtów, rabaty, koszty przy zakupach i sprzedaży zł 17 509·12; Koszty biurowe, pocztowe i telegraf. zł 11 715·72; Razem zł 551 310·00.

Rachunek zysków i strat

A. Suma wpływów zł 524 753·55; B. Suma wydatków zł 551 310·00; Strata za 1933 r. zł 26 556·45.

„Centrocement”, Spółka z ograniczoną odp. w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 33 345·31; Banki zł 55 988·55; Pożyczka Narodowa zł 11 472·00; Weksle zł 1 597 306·55; Ruchomości zł 87 675·63; Dłużnicy zł 2 499 219·88; Cementownie zł 707 226·39; Sumy przechodnie zł 116 906·72; Straty z lat ubiegłych zł 992 328·70; Strata bilansowa za 1933 r. zł 546 966·37; Razem zł 6 648 436·10.

Różni za gwarancje i kaucje zł 582 461·34; Ogółem zł 7 230 897·44.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 000 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 23 048·38; Wierzyciele zł 1 388 182·17; Cementownie zł 3 015 492·49; Sumy przechodnie zł 221 713·06; Razem zł 6 648 436·10.

Różni za gwarancje i kaucje zł 582 461·34; Ogółem zł 7 230 897·44.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

DEBET. — Koszty handlowe zł 1 275 662·42; Rachunek amortyzacji ruchomości zł 4 383·78; Ogółem zł 1 280 046·20.

KREDYT. — Prowizja Centrocementu z tytułu sprzedaży komisowej zł 733 079·83; Strata za 1933 r. zł 546 966·37; Ogółem zł 1 280 046·20.

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe na Zastaw Ruchomości

Spółka Akcyjna w Warszawie

Stan rachunków w dniu 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 2 118 931·15; Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 267 244·92; Nieruchomości zł 1 201 018·83; Ruchomości zł 98 353·36; Zaliczenia zł 13 316 307·00; Zastawy spadłe z licytacji zł 1 154 853·00; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 551 448·50; Straty na zastawach spadłych z licytacji zł 38 518·00; Procenty od akceptów zł 291 501·25; Koszty handlowe zł 217 727·46; Podatki i świadczenia socjalne zł 17 363·21; Razem zł 19 273 266·68.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000·00; Kapitał zapasowy zł 456 334·70; Rezerwa na straty na zastawach spadłych z licytacji zł 51 324·73; Fundusz amortyzacyjny zł 163 200·95; Fundusze różne zł 12 811·00; Akcepty zł 15 576 094·88; Dywidenda nieodebrana zł 41 030·00; Procenty od zaliczeń zł 637 971·00; Dochody różne zł 6 108·58; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 328 390·84; Razem zł 19 273 266·68.

Polskie Transatlantyckie Towarzystwo Okrętowe

Spółka Akcyjna
LINJA GDYNIA — AMERYKA

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

Majątek stały:	
Statki	9 449 075·88
Ruchomości w Centrali i Oddziałach	117 905·83
Budowa statków	2 900 285·30
Środki płynne:	
Kasa	74 769·04
Banki	646 669·88
Weksle w portfelu	3 521·05
	724 959·97
Dłużnicy	436 213·92
Materiały:	
Zapasy na statkach i w magazynie	251 488·95
Inne aktywa:	
Awarje	70 430·05
Udziały konsorcjalne	41 410·00
Sumy przechodnie	343 446·65
Weksle protestowane	6 876·26
Różne rachunki	136 089·27
Strata za 1932 r.	8 289·14
Strata za 1933 r.	9 194·57
	<u>14 495 665·79</u>
Gwarancje własne	145 300·00
Depozyty i kaucje obce	3 170·00
Sumy bilans. Wydz. Przekaz.	169 643·64
	<u>318 113·64</u>

Kapitał akcyjny	9 000 000·00
Fundusz amortyzacyjny	283 472·28
Zobowiązania:	
Wierzyciele	3 500 551·61
Przedpłaty na karty okrętowe	905 858·42
Akcepty	86 715·00
	4 493 125·03
Inne pasywa:	
Sumy przechodnie	374 766·64
Różne rachunki	344 301·84
	719 068·48
	<u>14 495 665·79</u>
Gwarancje własne	145 300·00
Depozyty i kaucje obce	3 170·00
Sumy bilans. Wydz. Przekaz.	169 643·64
	<u>318 113·64</u>

Rachunek strat i zysków za okres I/I 1933 r. — 31/XII 1933 r.

Podróże statków	7 049 351·19
Koszty handlowe	2 029 028·51
Amortyzacja ruchomości	21 817·39
Odpisy na wątpliwych należnościach	18 620·51
Strata na udziałach konsorcjaln.	14 300·00
Klasyfikacje i badanie kotłów	130 894·36
Inne wydatki	81 037·51
Amortyzacja statków	283 472·28
Strata za 1932 r.	8 289·14
	<u>9 636 810·89</u>
Wpływy w związku z podróżami statków	
	9 120 517·40
Rezerwa na ukończone podróże	50 000·00
Inne wpływy i przeniesienia	548 809·78
Strata za 1932 r.	8 289·14
Strata za 1933 r.	9 194·57
	<u>9 636 810·89</u>

Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Teatrów, Spółka Akc.

Bilans za czas od dn. 1 września 1932 r. do dn. 31 sierpnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 7 001·51; Nieruchomości zł 1 172 509·66; Ruchomości zł 141 227·60; Papiery procentowe zł 42 374·32; Dłużnicy zł 68 245·90; Akcje w depozycie zł 40 000·00; Razem zł 1 471 358·89.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 700 000·00; Kapitał zapasowy zł 29 430·73; Kapitał amortyzacyjny zł 214 046·81; Tow. Kred. m. st. Warszawy zł 119 979·80; Wierzyciele zł 333 421·55; Niepodniesiona dywidenda zł 6 480 00; Dywidenda za 1932/33 r. zł 28 000·00; Akcjonariusze za akcje w depozycie zł 40 000·00; Razem zł 1 431 358·89.

Rachunek zysków i strat

STAN CZYNNY. — Koszty ogólne zł 28 374·70; Podatki zł 14 124·94; Remonty gmachów zł 12 573·73; Procenty i prowizje zł 4 843·60; Spisano saldo B-ku Rzemieślniczego zł 1 559·40; Czysty zysk zł 56 648·73; Razem zł 118 125·10.

STAN BIERNY. — Wpływy z tenuty dzierżawnej zł 116 132·20; Różnica kursu na papierach procentowych zł 1 992·90; Razem zł 118 125·10.

E. Wedel, Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 31/XII 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasy i banki zł 1 928 264·18; Papiery wartościowe zł 11 093·35; Weksle zł 29 928·08; Dłużnicy zł 502 240·39; Nieruchomości zł 2 326 123·50; Ruchomości zł 2 627 912·17; Towary i surowce zł 1 025 451·51; Pożyczka Narodowa zł 218 328·60; Sumy przechodnie zł 21 021·69; Udzielone gwarancje zł 89 100·00; Suma zł 8 779 463·47.

STAN BIERNY. — Kapitały i rezerwy zł 7 520 629·03; Wierzyciele zł 389 575·30; Sumy przechodnie zł 337 858·13; Zysk z 1932 r. zł 15 288·02; Zysk zł 427 012·99; Różni za złożone weksle gwarancyjne zł 89 100·00; Suma zł 8 779 463·47.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata na administracji domu zł 2 610·93; Straty różne zł 8 473·61; Straty na różnicach kursowych zł 107 716·91; Amortyzacja zł 338 306·08; Zysk zł 427 012·99; Suma zł 884 120·52.

MA. — Saldo z rachunku eksploatacji zł 884 120·52; Suma zł 884 120·52.

Bilans powyższy wraz z rachunkiem strat i zysków został zatwierdzony uchwałą Walnego Zgromadzenia w dn. 5 kwietnia 1934 r. podług protokołu rep. 641 notariusza Paszkowskiego.

SPÓŁKA AKCYJNA

Przemysłu Korkowego Wicander i S-ka

Warszawa, ul. Marszałka Focha Nr. 9

Bilans za rok obrachunkowy 1933

AKTYWA. — Kasa zł 93·79; Banki zł 3 425·44; Dłużnicy zł 142 762·95; Weksle zł 1 135·58; Inwentarz zł 142 512·62; Nieruchomość zł 266 779·85; Pożyczka Narodowa zł 948·00; Strata za 1931/32 r. zł 95 191·36; Strata za 1933 r. zł 44 854·47; Razem zł 697 704·06.

PASYWA. — Wierzyciele zł 8 541·65; Dostawcy zł 140 765·64; Kapitał zakładowy zł 350 000·00; Kapitał rezerwowy zł 57 813·47; Kapitał amortyzacyjny zł 140 583·30; Razem zł 697 704·06.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Strata na towarach zł 48 512·60; Bonifikacje zł 2 126·83; Procenty i prowizje zł 10 028·62; Koszty handlowe zł 47 937·15; Eksploatacja nieruchomości zł 6 310·70; Sumy przechodnie zł 3 922·26; Opał i światło zł 1 520·80; Eksploatacja samochodu zł 555·30; Amortyzacja zł 6 851·95; Różnice kursowe w 1933 r. zł 1 685·74; Należności wątpliwe spisane zł 11 964·59; Razem zł 141 416·54.

ZYSKI. — Podatki i świadczenia zł 2 373·53; Różnice kursowe z 1932 r. zł 94 107·49; Sumy odzyskane zł 81·05; Strata za 1933 r. zł 44 854·47; Razem zł 141 416·54.

**Angielska Spółka Akcyjna Zjednoczonej Korporacji Bałtyckiej
w Warszawie**

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — R-ek Centrali w Londynie zł 18 232·85; Kasa zł 660·29; Bank zł 32·32; Inwentarz zł 4 105·88; Świadcstwo przemysłowe na 1934 r. zł 3 600·00; Zaliczka na komorne na 1934 r. zł 900·00; Dłużnicy wątpliwi zł 3·00; 6% Pożyczka Narodowa zł 758·40; Strata za 1933 r. zł 71 707·26; Razem zł 100 000·00.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 100 000·00; Razem zł 100 000·00.

Rachunek strat i zysków

WYDATKI. — Koszty handlowe zł 39 339·00; 5% amortyzacji na inwentarzu zł 824·60; Różnica kursowa zł 15 189·70; Dłużnicy, spisani na straty zł 16 575·64; Razem zł 71 928·94.

DOCHODY. — R-ek ekspertyz towarowych zł 28·00; Prowizja od biletów okrętowych zł 185·05; Procenty zł 8·63; Strata za 1933 r. zł 71 707·26; Razem zł 71 928·94.

Roman Groniowski, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa, banki i weksle zł 113 610·00; Fabrykacja i towary zł 125 288·25; Maszyny, narzędzia i ruchomości zł 135 416·80; Zaliczki zł 2 519·00; Kaucje zł 2 451·00; Odbiorcy zł 212 639·30; Dostawcy zł 4 588·25; Papiery wartościowe zł 6 554·00; Razem zł 603 066·60.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 500 000·00; Kapitał zapasowy zł 29 564·58; Kapitał rezerwowy zł 29 564·58; Rachunek rozliczeniowy zł 7 183·23; Sumy przechodnie zł 9 603·32; Zysk zł 27 150·89; Razem zł 603 066·60.

Rachunek strat i zysków na 1933 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji i koszty handlowe zł 96 508·13; Robocizna, pensje i prowizje zł 194 358·52; Koszty ekspedycji i podróży zł 8 747·91; Amortyzacja urządzeń zł 12 852·63; Zysk zł 27 150·89; Razem zł 339 618·08.

MA. — Zysk brutto na produkcji zł 337 806·16; Procenty i różnice kursowe zł 1 811·92; Razem zł 339 618·08.

Zakłady Włókiennicze Karol Hoffrichter, Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Grunty i budynki zł 1 495 657·85; Maszyny i urządzenia fabr. zł 4 474 299·26; Zapasy zł 2 068 750·65; Ruchomości, zaprząg i samochody zł 72 868·22; Gotówka, weksle i papiery wartościowe zł 147 884·09; Dłużnicy zł 437 443·96; Ogółem zł 8 696 904·03.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 3 500 000·00; Kapitał zapasowy zł 5 544·81; Kapitał amortyzacyjny zł 2 843 655·37; Hipoteki zł 48 870·19; Akcepty i rebursy zł 540 866·49; Wierzyciele zł 1 746 244·59; Sumy przechodnie zł 1 859·93; Zysk zł 9 862·65; Ogółem zł 8 696 904·03.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty handlowe zł 309 430·13; Podatki zł 313 812·30; Świadczenia socjalne zł 182 628·49; Świadczenia społeczne zł 3 418·80; Procenty zł 177 367·75; Zysk zł 9 862·65; Ogółem zł 996 520·12.

MA. — Zysk brutto zł 996 520·12; Ogółem zł 996 520·12.

**Zjednoczone Fabryki Wyrobów Metalowych M. Rosenstein i L. Bromberg
Spółka Akcyjna w Częstochowie**

Bilans za okres od I/I do 31/XII 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 8 815·61; Weksle zł 28 948·48; Banki zł 55 491·30; Papiery wart. zł 1 095·00; Dłużnicy zł 75 868·55; Maszyny i urządzenia techniczne zł 240 713·21; Utensylja zł 14 379·04; Surowce i materiały pomocnicze zł 44 223·83; Towary zł 82 160·73; Koszty organ. zł 6 412·50; Sumy przechodnie zł 27·00; Strata w 1932 r. zł 6 491·89; Razem zł 564 627·14.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 450 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 37 924·72; Akcepty zł 4 000·00; Sumy przechodnie zł 2 511·34; Wierzyciele zł 66 613·07; Zysk zł 3 578·01; Razem zł 564 627·14.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty handlowe zł 87 047·51; Podatki zł 14 121·47; Odpisy regulacyjne zł 3 799·41; Amortyzacja zł 24 354·80; Zysk zł 3 578·01; Razem zł 132 901·20.

MA. — Zysk brutto zł 132 901·20.

**Towarzystwo Akcyjne Żabkowieckiej Fabryki Szkła, Sp. Akc.
Żabkowie**

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Nieruchomości zł 457 741·10; Ruchomości zł 568 321·74; Remanent towarów zł 133 800·93; Remanent materiałów zł 52 389·42; Dłużnicy zł 252 554·63; Gotowizna w kasie zł 603·57; Papiery wartościowe zł 11 260·00; Zaliczenia i weksle zł 7 556·06; Kaucje zł 76 277·00; Podatki za 1934 r. zł 3 600·00; Strata 1933 r. zł 26 556·45; Razem zł 1 590 660·90.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 750 000·00; Fundusz amortyzacyjny zł 540 516·46; Fundusz zapasowy zł 84 667·73; Fundusz na rezerwę podatkową zł 49 324·25; Fundusz wsparcia robotników i urzędników zł 47 481·91; Wierzyciele zł 37 321·79; Kaucje zł 75 000·00; Pozostałość z zysku 1932 r. zł 6 348·76; Razem 1 590 660·90.

Wpływy i wydatki

A. WPŁYWY. — Wytwórczość zł 524 753·55.

B. WYDATKI. — Różne materiały, cło wwozowe i przewóz zł 183 227·62; Robocizna zł 189 181·21; Pensje pracowników zł 62 971·07; Podatki, ubezpieczenia, dzierżawa i inne wydatki zł 65 107·05; Kasa Chorych, ubezpieczenia bezrobotnych i ubezp. od wypadków zł 21 598·21; Bonifikacja frachtów, rabaty, koszty przy zakupach i sprzedaży zł 17 509·12; Koszty biurowe, pocztowe i telegraf. zł 11 715·72; Razem zł 551 310·00.

Rachunek zysków i strat

A. Suma wpływów zł 524 753·55; **B.** Suma wydatków zł 551 310·00; Strata za 1933 r. zł 26 556·45.

„Centrocement”, Spółka z ograniczoną odp. w Warszawie

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Kasa zł 33 345·31; Banki zł 55 988·55; Pożyczka Narodowa zł 11 472·00; Weksle zł 1 597 306·55; Ruchomości zł 87 675·63; Dłużnicy zł 2 499 219·88; Cementownie zł 707 226·39; Sumy przechodnie zł 116 906·72; Straty z lat ubiegłych zł 992 328·70; Strata bilansowa za 1933 r. zł 546 966·37; Razem zł 6 648 436·10.

Różni za gwarancje i kaucje zł 582 461·34; Ogółem zł 7 230 897·44.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 000 000·00; Kapitał amortyzacyjny zł 23 048·38; Wierzyciele zł 1 388 182·17; Cementownie zł 3 015 492·49; Sumy przechodnie zł 221 713·06; Razem zł 6 648 436·10.

Różni za gwarancje i kaucje zł 582 461·34; Ogółem zł 7 230 897·44.

Rachunek strat i zysków za 1933 r.

DEBET. — Koszty handlowe zł 1 275 662·42; Rachunek amortyzacji ruchomości zł 4 383·78; Ogółem zł 1 280 046·20.

KREDYT. — Prowizja Centrocementu z tytułu sprzedaży komisowej zł 733 079·83; Strata za 1933 r. zł 546 966·37; Ogółem zł 1 280 046·20.

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe na Zastaw Ruchomości

Spółka Akcyjna w Warszawie

Stan rachunków w dniu 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i banki zł 2 118 931·15; Papiery wartościowe kapitału zapasowego zł 267 244·92; Nieruchomości zł 1 201 018·83; Ruchomości zł 98 353·36; Zaliczenia zł 13 316 307·00; Zastawy spadłe z licytacji zł 1 154 853·00; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 551 448·50; Straty na zastawach spadłych z licytacji zł 38 518·00; Procenty od akceptów zł 291 501·25; Koszty handlowe zł 217 727·46; Podatki i świadczenia socjalne zł 17 363·21; Razem zł 19 273 266·68.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 2 000 000·00; Kapitał zapasowy zł 456 334·70; Rezerwa na straty na zastawach spadłych z licytacji zł 51 324·73; Fundusz amortyzacyjny zł 163 200·95; Fundusze różne zł 12 811·00; Akcepty zł 15 576 094·88; Dywidenda nieodebrana zł 41 030·00; Procenty od zaliczeń zł 637 971·00; Dochody różne zł 6 108·58; Sumy przechodnie — międzyokresowe zł 328 390·84; Razem zł 19 273 266·68.

Polskie Transatlantyckie Towarzystwo Okrętowe

Spółka Akcyjna

LINJA GDYNIA — AMERYKA

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

Majątek stały:		
Statki		9 449 075·88
Ruchomości w Centrali i Oddziałach		117 905·83
Budowa statków		2 900 285·30
Srodki płynne:		
Kasa	74 769·04	
Banki	646 669·88	
Weksle w portfelu	3 521·05	724 959·97
Dłużnicy		436 213·92
Materiały:		
Zapasy na statkach i w magazynie		251 488·95
Inne aktywa:		
Awarje	70 430·05	
Udziały konsorcjalne	41 410·00	
Sumy przechodnie	343 446·65	
Weksle protestowane	6 876·26	
Różne rachunki	136 089·27	
Strata za 1932 r.	8 289·14	
Strata za 1933 r.	9 194·57	
		<u>14 495 665·79</u>

Gwarancje własne	145 300·00
Depozyty i kaucje obce	3 170·00
Sumy bilans. Wydz. Przekaz.	169 643·64
	<u>318 113·64</u>

Kapitał akcyjny	9 000 000·00
Fundusz amortyzacyjny	283 472·28
Zobowiązania:	
Wierzyciele	3 500 551·61
Przedpłaty na karty okrętowe	905 858·42
Akcepty	86 715·00
	4 493 125·03
Inne pasywa:	
Sumy przechodnie	374 766·64
Różne rachunki	344 301·84
	719 068·48
	<u>14 495 665·79</u>

Gwarancje własne	145 300·00
Depozyty i kaucje obce	3 170·00
Sumy bilans. Wydz. Przekaz.	169 643·64
	<u>318 113·64</u>

Rachunek strat i zysków za okres I/I 1933 r. — 31/XII 1933 r.

Podróże statków	7 049 351·19
Koszty handlowe	2 029 028·51
Amortyzacja ruchomości	21 817·39
Odpisy na wątpliwych należnościach	18 620·51
Strata na udziałach konsorcjaln.	14 300·00
Klasyfikacje i badanie kotłów	130 894·36
Inne wydatki	81 037·51
Amortyzacja statków	283 472·28
Strata za 1932 r.	8 289·14
	<u>9 636 810·89</u>

Wpływy w związku z podróżami statków	9 120 517·40
Rezerwa na ukończone podróże	50 000·00
Inne wpływy i przeniesienia	548 809·78
Strata za 1932 r.	8 289·14
Strata za 1933 r.	9 194·57
	<u>9 636 810·89</u>

Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Teatrów, Spółka Akc.

Bilans za czas od dn. 1 września 1932 r. do dn. 31 sierpnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 7 001·51; Nieruchomości zł 1 172 509·66; Ruchomości zł 141 227·60; Papiery procentowe zł 42 374·32; Dłużnicy zł 68 245·90; Akcje w depozycie zł 40 000·00; Razem zł 1 471 358·89.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 700 000·00; Kapitał zapasowy zł 29 430·73; Kapitał amortyzacyjny zł 214 046·81; Tow. Kred. m. st. Warszawy zł 119 979·80; Wierzyciele zł 333 421·55; Niepodniesiona dywidenda zł 6 480·00; Dywidenda za 1932/33 r. zł 28 000·00; Akcjonariusze za akcje w depozycie zł 40 000·00; Razem zł 1 431 358·89.

Rachunek zysków i strat

STAN CZYNNY. — Koszty ogólne zł 28 374·70; Podatki zł 14 124·94; Remonty gmachów zł 12 573·73; Procenty i prowizje zł 4 843·60; Spisano saldo B-ku Rzemieślniczego zł 1 559·40; Czysty zysk zł 56 648·73; Razem zł 118 125·10.

STAN BIERNY. — Wpływy z tenuty dzierżawnej zł 116 132·20; Różnica kursu na papierach procentowych zł 1 992·90; Razem zł 118 125·10.

E. Wedel, Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 31/XII 1933 r.

STAN CZYNNY. — Kasy i banki zł 1 928 264·18; Papiery wartościowe zł 11 093·35; Weksle zł 29 928·08; Dłużnicy zł 502 240·39; Nieruchomości zł 2 326 123·50; Ruchomości zł 2 627 912·17; Towary i surowce zł 1 025 451·51; Pożyczka Narodowa zł 218 328·60; Sumy przechodnie zł 21 021·69; Udzielone gwarancje zł 89 100·00; Suma zł 8 779 463·47.

STAN BIERNY. — Kapitały i rezerwy zł 7 520 629·03; Wierzyciele zł 389 575·30; Sumy przechodnie zł 337 858·13; Zysk z 1932 r. zł 15 288·02; Zysk zł 427 012·99; Różni za złożone weksle gwarancyjne zł 89 100·00; Suma zł 8 779 463·47.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata na administracji domu zł 2 610·93; Straty różne zł 8 473·61; Straty na różnicach kursowych zł 107 716·91; Amortyzacja zł 338 306·08; Zysk zł 427 012·99; Suma zł 884 120·52.

MA. — Saldo z rachunku eksploatacji zł 884 120·52; Suma zł 884 120·52.

Bilans powyższy wraz z rachunkiem strat i zysków został zatwierdzony uchwałą Walnego Zgromadzenia w dn. 5 kwietnia 1934 r. podług protokołu rep. 641 notariusza Paszkowskiego.

SPÓŁKA AKCYJNA

Przemysłu Korkowego Wicander i S-ka

Warszawa, ul. Marszałka Focha Nr. 9

Bilans za rok obrachunkowy 1933

AKTYWA. — Kasa zł 93·79; Banki zł 3 425·44; Dłużnicy zł 142 762·95; Weksle zł 1 135·58; Inwentarz zł 142 512·62; Nieruchomość zł 266 779·85; Pożyczka Narodowa zł 948·00; Strata za 1931/32 r. zł 95 191·36; Strata za 1933 r. zł 44 854·47; Razem zł 697 704·06.

PASYWA. — Wierzyciele zł 8 541·65; Dostawcy zł 140 765·64; Kapitał zakładowy zł 350 000·00; Kapitał rezerwowy zł 57 813·47; Kapitał amortyzacyjny zł 140 583·50; Razem zł 697 704·06.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Strata na towarach zł 48 512·60; Bonifikacje zł 2 126·83; Procenty i prowizje zł 10 028·62; Koszty handlowe zł 47 937·15; Eksploatacja nieruchomości zł 6 310·70; Sumy przechodnie zł 3 922·26; Opał i światło zł 1 520·80; Eksploatacja samochodu zł 555·30; Amortyzacja zł 6 851·95; Różnice kursowe w 1933 r. zł 1 685·74; Należności wątpliwe spisane zł 11 964·59; Razem zł 141 416·54.

ZYSKI. — Podatki i świadczenia zł 2 373·53; Różnice kursowe z 1932 r. zł 94 107·49; Sumy odzyskane zł 81·05; Strata za 1933 r. zł 44 854·47; Razem zł 141 416·54.

BANK DYSKONTOWY WARSZAWSKI, S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1934 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego i P. K. O.		1 644 207·82
Waluty zagraniczne		557 001·11
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	659 408·45	
b) papiery hipoteczne	3 557 799·48	
c) akcje	1 135 553·31	5 352 761·24
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		4 747 944·88
Banki krajowe		119 504·71
Banki zagraniczne		3 461 413·76
Weksle zdyskontowane		15 721 609·92
Rachunki bieżące (saldo debet.):		
a) zabezpieczone	18 396 051·29	
b) niezabezpieczone	2 897 884·38	21 293 935·67
Pożyczki terminowe		815 096·72
Nieruchomości		4 711 600·00
Różne rachunki		11 170 879·96
Koszty		887 088·11
Oddziały		8 406 522·52
		<u>78 889 566·42</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	10 000 000·00	
b) zapasowy	5 000 000·00	
c) fundusz amortyzacyjny	600 000·00	15 600 000·00
Pozostałość zysków		124 979·41
Wkłady:		
a) terminowe	8 299 239·14	
b) à vista	4 413 630·73	12 712 879·87
Rachunki bieżące (saldo kredyt)		9 873 344·78
Zobowiązania inkasowe		124 777·49
Redyskonto weksli w B-ku Polsk.		8 428 397·42
Banki krajowe		1 534 637·15
Banki zagraniczne		13 845 425·05
Różne rachunki		7 278 829·16
Procenty, prowizje i różne zyski		740 291·26
Oddziały		8 626 004·93
		<u>78 889 566·42</u>

	zł
Gwarancje	2 237 404·32
Inkaso	8 296 567·61

Warszawskie Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY. — Gotowizna, papiery wartościowe i banki zł 620 020·05; Rzeźnie w Łodzi i Częstochowie zł 8 495 346·35; Instalacje, nieobjęte koncesjami zł 1 379 735·52; Dłużnicy zł 32 919·98; Sumy przechodnie zł 15 861·46; Depozyty i kaucje zł 1 718 044·01; Razem zł 12 261 927·37.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 2 748 900·00; Kapitał zapasowy zł 1 424 146·82; Kapitał amortyzacyjny zł 5 950 531·41; Wierzyciele zł 55 264·34; Sumy przechodnie zł 3 990·27; Deponenci zł 1 718 044·01; Zysk roku sprawozdawczego zł 361 050·52; Razem 12 261 927·37.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Opłaty koncesyjne w Łodzi i Częstochowie zł 276 755·51; Koszty eksploatacji rzeźni w tych miastach zł 546 465·90; Utrzymanie Zarządu w Warszawie zł 80 645·49; Podatki skarbowe i komunalne zł 121 915·74; Zysk roku sprawozdawczego zł 361 050·52; Razem 1 386 833·16.

MA. — Dochody taryfowe rzeźni w Łodzi i Częstochowie zł 1 186 447·773; Dochody różne zł 200 385·43; Razem zł 1 386 833·16.

Dywidendę za 1933 r. w wysokości zł 20·50 od każdej akcji wypłaca biuro Zarządu w Warszawie, Nowy Świat 41 m. 28 w godz. od 19 do 20.

SPÓŁKA AKCYJNA

Przemysł Metalowy Granat

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Nieruchomość i plac zł 475 679·87; Maszyny i urządzenia zł 620 186·94; Towary i surowce zł 58 986·11; Udziały zł 294 728·12; Dłużnicy zł 908 865·36; Suma bilansowa zł 2 158 446·40.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 900 000·00; Kapitał zapasowy zł 57 803·67; Fundusz amortyzacyjny zł 450 278·49; Wierzyciele zł 636 501·22; Zysk za 1933 r. zł 113 863·02; Suma bilansowa zł 2 158 446·40.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

Koszty ogólne zł 260 588·69; Amortyzacja zł 3 587·20; Strata na ruchomościach zł 24 152·00; Różnice kursowe zł 8 077·48; Zysk 1933 r. zł 113 863·02; Razem zł 410 268·37.

Zysk na produkcjach zł 378 260·79; Odsetki od papierów wartościowych zł 28 005·87; Skreślenie amortyzacji od zniszczonych nieruchomości zł 4 001·71; Razem zł 410 268·37.

Spółka Akcyjna Kielecka Odlewnia

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1933 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 1 013 133·67; Maszyny, urządzenia, narzędzia zł 118 957·00; Papiery wartościowe zł 2 400·00; Dłużnicy zł 8 027·97; Suma bilansowa zł 1 142 518·64.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 375 000·00; Kapitał zapasowy zł 14 848·10; Fundusz amortyzacyjny zł 248 498·28; Wierzyciele zł 377 606·09; Dywidenda zł 66·25; Pożyczki hipoteczne zł 80 795·11; Zysk 1933 r. zł 45 704·81; Suma bilansowa zł 1 142 518·64.

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1933 r.

Koszty zł 104 629·55; Amortyzacja zł 39 828·90; Zysk 1933 r. zł 45 704·81; Razem zł 190 163·26.

Dochód brutto za 1933 r. zł 190 163·26; Razem zł 190 163·26.

Przegląd Kobięcy

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY AKTUALJOM ŻYCIA KOBIECEGO I NAJNOWSZYM PRĄDOM MODY. „PRZEGLĄD KOBIECY” JEST W OBECNEJ CHWILI NAJBARDZIEJ OZDOBNYM KRAJOWYM PERJODYKIEM W SWOJEJ DZIEDZINIE. PRENUMERATA: ROCZNIE—zł 24; PÓLROCZNIE—zł 12·50; KWARTALNIE — 6·50; EGZ. POJED. — zł 2·25. EGZEMPL. OKAZOWE NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE. REDAKCJA I ADMIN.: WARSZAWA, DŁUGA 45 (DOM WŁ.) — TEL. 11-61-73.

Przegląd Kobięcy

Sprostowanie

W ogłoszeniu firmy

Grodzieckie Towarzystwo Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych, S. A.

drukowanym w zesz. 15 tyg. „Polska Gospodarcza” w nagłówku powinno być wydrukowane: „II ogłoszenie”.

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE
WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ———

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”, DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

**OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI**

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO ———

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI P. K. O.

CENTRALA: WARSZAWA, JASNA 9
ADRES TELEGRAFICZNY: PKO

ODDZIAŁY: KATOWICE, KRAKÓW,
POZNAŃ, WILNO, ŁÓDŹ, LWÓW

C Z Y N N O Ś C I B A N K O W E :

INKASO WEKSLI I INNYCH DOKUMENTÓW WIERZYTELNOŚCIOWYCH:

P. K. O. PRZYJMUJE DO INKASA WEKSLA I INNE DOKUMENTY (CZEKI, KWITY I T. P.) PŁATNE WE WSZYSTKICH MIEJSCOWOŚCIACH KRAJU. WALUTA ZAINKASOWANA DOPISYWANA JEST NATYCHMIAST NA KONTO ZLECENIODAWCY

PRZECHOWYWANIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH (DEPOZYTY):

ZŁOŻONE DO DEPOZYTU WALORY SĄ NIE TYLKO PRZECHOWYWANE, LECZ I ADMINISTROWANE, TO ZNACZY, ŻE P. K. O. BEZ DALEKIEJ ZLECENIA, SAMA DOKONUJE REALIZACJI ZAPADŁYCH KUPONÓW I WYŁOSOWANYCH PAPIERÓW, ORAZ PRZEPROWADZA KONWERSJE I NOWE EMISJE (CENTRALA W WARSZAWIE).

ZLECENIA GIEŁDOWE:

ZLECENIA GIEŁDOWE KUPNA I SPRZEDAŻY WYKONUJE P. K. O. NA WAPUNKACH NAJDOBREJSTANIEJSZYCH ŚCISLE WEDŁUG KASY UMÓWY (GIEŁDÓW GIEŁDOWYCH). P. K. O. BEZPŁATNIE DŹWIĘKI KLIPONY WALORÓW PAŃSTWOWYCH ORAZ REALIZUJE WYDANE OBŁIGACJE PAŃSTWOWE. (CENTRALA W WARSZAWIE)

OBROT PIENIĘŻNY Z ZAGRANICĄ:

P. K. O. NA ZLECENIE UCZESTNIKÓW OBROTU CZEKOWEGO LUB OSZCZĘDNOŚCIOWEGO PRZEKAZUJE ZAGRANICĘ DOWOLNE KWOTY BĄDŹ TO CZEKAMI NA BANKI ZAGRANICZNE DO WSZYSTKICH ZNACZNIEJSZYCH PAŃSTW, BĄDŹ TO CZEKAMI PRZEKAZOWEMI NA URZĘDY CZEKOWO-POCZTOWE, JAK RÓWNIEŻ ZAPOMOCĄ PRZELEWÓW NA ZAGRANICZNE KONTA CZEKOWO-POCZTOWE DO AUSTRII, BELGII, DANII, FRANCJI, CZECHOSŁOWACJI, HOLANDJI, JUGOSŁAWII, LOTWY, WŁOCH, TURKII, SZWECJI, SZWAJCARJI.

PRZEKAZYWANE Z ZAGRANICY PIENIĄDZE DO POLSKI DOPISYWANE SĄ NA KONTO P. K. O. W POLSCE LUB PRZEKAZYWANE DO WSKAZANYCH MIEJSC ZAMIESZKANIA ADRESATÓW W KRAJU.

UDZIELANIE POŁYCZEŃ (LOMBARD):

UCZESTNICY OBROTU CZEKOWEGO I OSZCZĘDNOŚCIOWEGO MOGĄ OTRZYMYWAĆ POŁYCZKI LOMBARDOWE NA ZASTAW PAPIERÓW PAŃSTWOWYCH, KOMUNALNYCH ORAZ ASYTBANKU POLSKIEGO NA DOKONANYCH WARSZAWIE.

WSTĘPNE FORMALNOŚCI MOGĄ BYĆ ZREALIZOWANE RÓWNIEŻ W DOMNIE KORESPONDENCKA.

SAFESY (CENTRALA I ODDZIAŁY W KRAKOWIE, LWOWIE)

P. K. O. wynajmuje kaszki (safesy) różnych wymiarów na bardzo dogodnych warunkach